העולם הזה

סיפורה של רוֹלית

התינוקת שנולדה בבית השימוש

לא כל יום פורים וגם פסח קורה רק פעם בשנה

תראי, קצלה, אני לא מנסה לכפות עליך משהו שהוא בניגוד לרצונך, או להש־קפת עולמך. אני יכול להתנגד לגישה שלך, אבל בהחלט אגן על זכותך להביע דיעות, גם אם הן לא נראות לי כל־כך. זו לא הפעם הראשונה שאנחנו נפגשים ומשוחחים, ונדמה לי שאני מכיר אותך קצת. לי את יכולה לספר איזה סיפורים שאת רוצה, אבל עם עצמך את חייבת לחיות כנה. אני יודע שזה צעד רציני, בהתחשב עם הסביבה והחינוך שקיבלת בבית — ולכן אני גם לא מנסה ללחוץ עליך — אבל, בכל זאת... תראי, אחרי הכל, את אשה נבונה, יש לך ראש פתוח, ואני בטוח שאת מעוניינת לא פחות ממני שמפלגת הפועלים המאוחדת תגיע פעם לשילטון. וחוץ מזה, קצלה, כל הידידים שלנו, כל החברים הטובים שלנו, הם במפ״ם, אז למה שלא תצ־טרפי למפלגה? מה איכפת לך, באמת! תעשי את זה בשבילי, ותראי איך שפתאום כל החיים שלך יקבלו משמעות וטעם.

חכי! אל תגידי שום דבר. תחשבי על מה שאמרתי לך, וכשתחליטי בחיוב, צל־צלי לי למזכירות הארצית, טוב בובלה?

המוצרים ותנאי התברואה. אולם קיימים גם כמה מיפעדים, המקפידים לשמור על טיב מוצריהם, גם בתנאים הקשים של קפיצות במחירי הבשר ועליות בלתי־צפויות במחירי העוף, הקמח, הניטראטים, עודפי־השומן ועמילן, צבע המאכל ושאר פריטים, מהם מורכב הנקניק המצוי.

אחד היצרנים הראויים להמלצה הוא מיפעל הנקניק „שטרונגול", המייצר בנחלת־יצחק מוצרים כשרים, התואמים את כל פירטי התקן. „שטרונגול" הוא מיפעל מודרני משוכלל ומקפיד על שיטות ייצור, המב־טיחות מצב היגייני במיפעל ונקיון מירבי של מוצריו.

לאחרונה החל המפעל מייצר HOT DOGS („כלבים חמים") אמרי־קאיים, על טהרת הכשרות, ובמחיר (12.50 ל״י הקילו) שהוא ממש חסר־תקדים, בהתחשב בעובדה שאין בנקניקיות סויה, ואף לא עמילן, ואילו אחוז הניטראטים אינו עולה על 12 חלקי מיליון.

חלומו של גרישה

אם יש דבר שגרישה פלוטניק חושב עליו יומם ולילה, הרי זה טנדר מיסחרי מתוצרת „פורד" העונה בטיב, יופי, בטיחות וחיסכון על הדרישות הכלכליות והצרכים המשפחתיים של האיכר הצועד עם הזמן. היום זה כבר לא חלום כל־כך רחוק.

שלוש שנים מפקיד גרישה בתוכנית „יתרון לבנק עו־תומאן" 2 בישליק ליום, נוסף ל־6 מג׳ידות שהוא מפקיד בראש כל חודש. הסכום שיעמוד לרשותו בעוד חמש שנים, יהיה 586 מג׳ידות ו־7 בישליק. אם ימשיך לחסוך עד סוף תקופת החי־סכון, כלומר, עוד 42 שנה, יעמוד לרשותו סכום של 118 לירות תורכיות, הכוללות את סכום הקרן, בתוספת ריבית והלוואה לעשר שנים של סכום בגובה הקרן, שתהיה צמודה למחיר הזהב.

אם ימכור את העגלה ואת השוורים שברשותו, יוכל גרישה פלוטניק להגשים את חלומו ולרכוש לעצמו בשנת 1978 טנדר מיסחרי, שיענה על כל צרכיו. כי בנק עותומאן הוא לא רק בנק — הוא גם ידיד!

טובים השניים מן האחד

לעוזאל הכסף, העיקר הבריאות

כלפי חוץ אני מחייכת, אבל בתוך תוכי אני ממש סובלת. ואני דווקא מחבבת אותו מאוד. חשבתי אפילו להתחתן איתו. הוא יפה, אינטליגנטי ולאבא שלו יש מיפעל טכסטיל. הוא ממש מושלם, חוץ מחיסרון אחד, ואני לא יודעת איך להגיד לו את זה. הוא נורא רגיש ונפגע מכל דבר קטן. אני ממש לא יודעת מה לעשות. זה לא שאני לא אוהבת להתנשק על השפתיים. עקרונית אין לי נגד זה שום דבר, באמת. אבל מה אני יכולה לעשות? מסריח לו מהפה — אפשר למות!

במדינת ישראל פועלים כשיבעים מיפעדים לייצור נקניק ונקני־קיות, שרובם מסווגים כ„שווים לתחת" מבחינת החריגה מהתקן, טיב

הוא: מספיק עם הקונצים האלה!
היא: אני עושה קונצים?
הוא: כן, כן את! אני מכיר את הקול שלך.
היא: אני נשבעת לך, אדוני...
הוא: תראי גברתי, את נחמדה, את שובבה, אבל באמת שאין לי זמן למתיחות האלה.
היא: אני בסך־הכל שאלתי...
הוא: אני יודע. כבר צילצלת לי חמש פעמים ואמרתי לך: כאן לא מכבי־אש. כמה פעמים אני צריך להסביר לך שהשבוע הוחלפו 17,000 מיספרי טלפון ב־חיפה ובאזור חיוג חדרה? ב־11,000 מיספרים המתחילים בספרות 4 ו־6 נוספה הסיפרה 6 לפני המיספר הקיים. אמרתי לך את זה!
היא: חייגתי 6 לפני המיספר. תאמין לי!
הוא: מה אני יכול לעשות? אולי החליפו את כל הסיפרות של מכבי־אש. את צריכה לעדכן את המיספר שבידך ולהימנע ככל האפשר מלחייג אל מיספרים שהוחלפו לאחר מועד השינוי, שאם לא כן, תגרמי עומס וטירדה על כלל המשתמשים בטלפון.
היא: אבל המיטבח שלי נשרף!
הוא: שיישרף יחד עם כל מישרד התקשורת! מה את רוצה מהחיים שלי? תרדי ממני, טוב!

הם אכלו ארוחת בוקר

מישפחה האוכלת ארוחת בוקר תהנה ממרץ, עירנות ומצב־רוח טוב במשך היום כולו. תזונאים בעולם כולו קבעו כי ארוחת־בוקר חייבת לכלול חלב, חמאה, גבינות וביצים המספקים את הוויטמינים לצמיחה וגדילה ואת הקלציום החיוני לחיזוק העצמות והשיניים. אל תוותרו על ארוחת בוקר תנובה.

מוגש על־ידי המועצה הלאומית להגברת תודעת המישגל.

אדוני, מי לא היה פעם בקיבוץ? גם אני הייתי פעם חבר קיבוץ! הנה תראה את הצילום הזה על הקיר. הצעיר הזה שעומד באמצע — זה אני. כן, כן. אל תחשוב שנולדתי קבלן. יש לי סימפטיה גדולה מאוד ליוצאי קיבוץ — אני מוכן ללכת לקראתך עד כמה שרק אפשר — אבל תאמין לי: בפחות מ־145,000 לירות אני לא אוכל למסור לך את הדירה הזאת. אחרי הכל, זו דירת־יוקרה עם שלושה כיווני אוויר, ארונות קיר, חנייה צמודה, חימום מרכזי, מעליות שרות. מכל אדם אחר הייתי דורש 150,000 לירות. אבל אדם שעוזב קיבוץ, צריך לעזור לו. גם לי לא היה כל־כך קל בימים הראשונים!

את צעירה, את תוססת, את מתלהבת, את חולמת. יש לי עבורך שורת תכשירי איפור של הלנה רובינשטיין, שיעניקו לגופך תוך דקה מראה מלהיב, שובב או רומנטי, רענן או דרמטי, מגרה או משלהב. SEX FASHION BODY MAKE-UP יעניק לגופך המתוק מראה זוהר מבוקר עד ערב, ועד הבוקר שלאחרי.

מוגש במיסגרת המיבצע להחדרת האיפור מתחת לעור.

חבל על הכוחות, חביבי!

למכירה או השכרה מזלגות ומנופי הרמה אחרי שיפוץ כללי עם מנועי דיזל, בנזין וחשמליים

כושר הרמה עד 7 טון. לפנות: י. פרלשטיין „המרים" תל־אביב, רח' נצח ישראל 9, טל. 56969

דן בן אמוץ
מנהל חשבונות

תשקיף

קרע חדש בין גולדה לרבין

הידיעות האחרונות על הארכת כהונתו של שגריר ישראל בוושינגטון, יצחק רבין, שאמור היה לחזור לארץ בעוד שלושה חודשים, ועל האפשרות שהוא לא יצורף לממשלה בתקופת הכהונה של הכנסת הנוכחית, באות על רקע חידוד יחסים מחודש בין גולדה מאיר לרבין.

הקרע החדש ביחסים נוצר אחרי שדווח לגולדה על התבטאויות של השגריר רבין בפורומים שונים, כאילו נסיעתה האחרונה לארצות־הברית, בה פגשה את הנשיא ניכסון, היתה מיותרת, וכי כל מה שכבי־יכול השיגה בביקור זה, הושג כבר על ידו עוד לפני ביקורה.

כמו בפעמים קודמות משתמשת גולדה גם הפעם בעונש של דחיית צירופו של רבין לממשלה. ספק אם הפעם יסכים רבין לדחייה וישלים עימה.

ישראל מקווה להלוואה מהבנק העולמי

הרעיונות שהעלה נגיד בנק ישראל, משה זנבר, בפגישתו עם נשיא הבנק העולמי רוברט מקנאמרה, בקשר לשיקום הפליטים הערביים, נועדו להכשיר את הקרקע למילווה בינלאומי בהיקף ניכר לישראל, כנראה באמצעות הבנק העולמי.

צפויה סערה ציבורית סביב מס רכוש

סערה ציבורית בהיקף ניכר עלולה להתעורר כאשר מאות אלפי בעלי הדירות במדינה יקבלו, החל מחודש אפריל הקרוב את התביעות החדשות של מס רכוש.

ההחלטה להעלות את מס הרכוש, על־ידי הצמדתו לערך הדירה בשוק במקום למחיר רכישתה, התקבלה כבר מזמן. אך נראה שמהותה טרם חדרה לתודעת בעלי הדירות. **זאת יתברר להם כאשר יקבלו את דרישות האוצר וידהמו לגלות כי הם חייבים לשלם החל מהשנה מס רכוש גדול פי שניים ובמקרים מסויימים אף פי שלוש, מאשר קודם לכן.**

כיום ובמשך השנים הבאות, מקבלת ישראל כ־30 מיליון דולאר לשנה לתוכניות פיתוח מהבנק העולמי. באוצר מקווים שאם יצליחו להלהיב את ראשי הבנק העולמי לתוכנית לשיקום פליטים, ניתן יהיה לגייס מילוות ענק במטבע חוץ, שיוכלו לפתור את בעיות המטבע של ישראל בשנים הקרובות.

מי יחליף את סנה בכנסת?

אנשי־סנה במק"י מנסים להביא להחלטה שתאלץ את מיקונים ווילנסקה להת־

פטר ממקומם השני והשלישי ברשימת המועמדים לכנסת, כדי לפנות את המקום לעיתונאי ראול טיטלבוים, הנמצא במקום הרביעי.

מחלתו של משה סנה עלולה לאלצו לוותר על תפקידו הפעיל בחיי המפלגה ובכנסת. למק"י אין למעשה נציגות פעילה בכנסת מזה כמה חודשים. אפילו המזכיר הוותיק של הסיעה, שלום פרידמן, פרש כבר מתפקידו. הנסיון לפנות מקום לאיש־סנה טיטלבוים, הוא גם תכסיס מוצלח לקראת הוועידה ה־17 של המפלגה. אם יסרבו מיקוניס ווילנסקה לציית להחלטות מוסדות מק"י, תהיה זו הוכחה נוספת לאי־מהימנותם המפלגתית, ואפשר יהיה לסלקם מהמפלגה ברוב קולות קבוצת־סנה, מבלי להיכנס לעימות רעיוני־פוליטי איתם בוועידה.

מדוע הוחלף ג'ון קמחי?

ג'ון קמחי הורחק מתפקידו כעורך הירחון הלונדוני „ניו מידל איסט", אותו יסד

מלחמת־ירושה ב„על־המשמר"

מלחמת־הירושה במפלגת העבודה השפיעה במישרין גם על מלחמת־הירושה ב„על המשמר".

לקראת פרישתו הצפוייה של יעקב עמית, העורך הנוכחי, מתחרים ביניהם כמה מאנשי המערכת, ובראשם יצחק רונקין ומארק גפן (וכן חיים שור, בצלאל לב ואחרים) על תפקיד העורך.

רונקין ספג מכה מכרעת כאשר נתן אישור לפירסום כתבת־השמצה חסרת־תקדים בדבר חייו הפרטיים של יגאל אלון, שהוחדרה ל„על המשמר" בהשראת אנשי רפ"י, כתגובה על גילויי „העולם הזה" בפרשיות דיין.

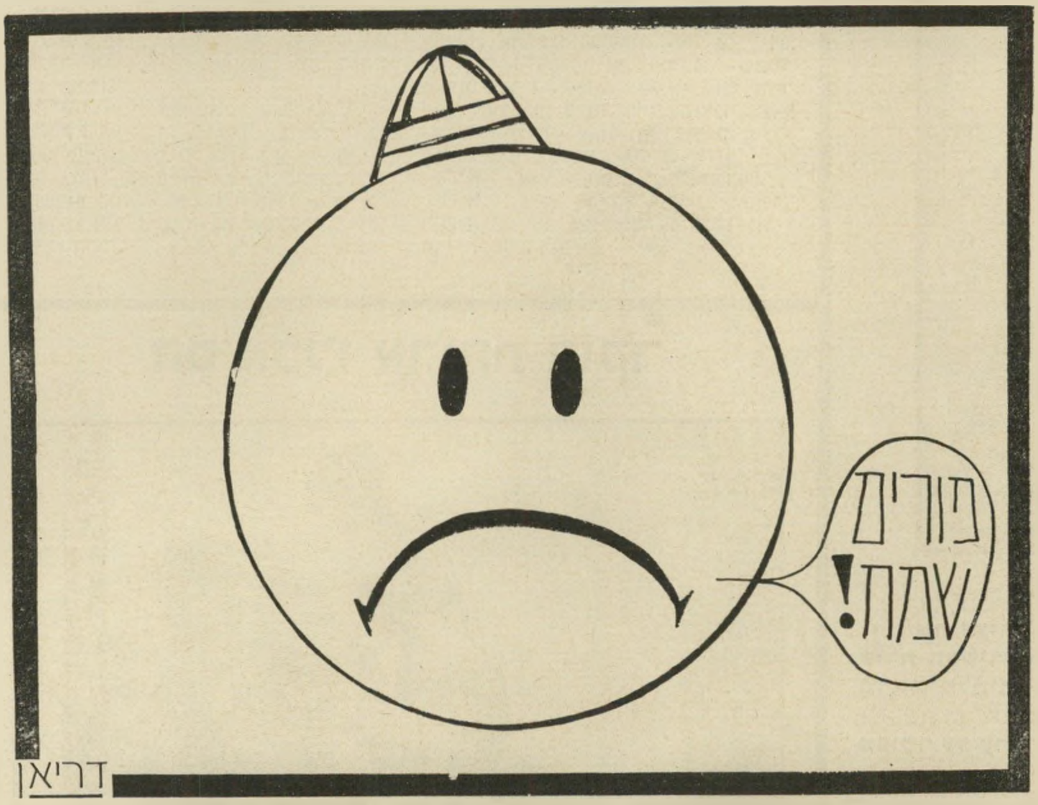

אחרי שהורחק מתפקידו כעורך ה„ג'ואיש אובסרבר".

ניו מידל איסט הוקם בכסף יהודי, ופירסם מאמרים ומחקרים על ישראל וארצות־ערב. ערבים רבים הסכימו לכתוב בו.

הסיבה להרחקת קמחי: תמיכתו הנלהבת והבלתי־מסוייגת במשה דיין.

בשעתו פוטר קמחי מתפקידו כעורך אובסרבר, מפני שמתח ביקורת חריפה על ממשלת ישראל בתקופת המיתון.

מקומו נתפס על־ידי עוזרו של קמחי בעבר, גילון.

שערוריה נוספת בוועדת הפסטיבלים

ועדת הפסטיבלים שליד משרד המסחר והתעשייה, שתפקידה להמליץ ולבחור סרטים ישראליים להצגה בפסטיבלים השונים לקולנוע הנערכים ברחבי העולם, הכניסה את עצמה לצרה נוספת, אחרי שהחליטה שלא לשגר אף סרט ישראלי קצר לתחרות הסרטים הקצרים בפסטיבל קאן.

הסרט היחיד שהיה מועמד לפסטיבל זה הוא סרטו של הצייר אריה פרוספר המדליון — סקיצה לטירופו של אב, שהוא ללא ספק אחד הסרטים הקצרים המעולים שהופקו בארץ בשנים האחרונות מבחינה טכנית ואמנותית כאחד. הוועדה לא פסלה את הסרט ולא הניחה לוועדת פסטיבל קאן לבחור או לפסול את הסרט לפי אמות המידה שלה, אלא בחרה שלא להשתתף השנה בתחרות הסרטים הקצרים.

בעקבות שערוריית בחירת הסרט השוטר אזולאי **כמועמד לתחרות ה„אוסקאר", פרש כבר אחד מחברי הוועדה במחאה על צורת הבחירה. עתה מתכנן פרוספר, שהיה היחיד שביקש לשלוח את סרטו לפסטיבל, מערכה נגד הוועדה בטענה שהיא מחסלת כל סיכוי של אמני קולנוע צעירים בישראל.**

סיכסוך יוקרה חדש בטלוויזיה

סיכסוך עבודה חדש צפוי בטלוויזיה בגלל גודל האותיות בהן מופיעים שמותיהם של העובדים השונים (הקרדיטס).

צלמי הווידיאו, נתבי התמונה, התאורנים ומנהלי האולפן החליטו לעלות על הבאריקדות מפני ששמותיהם של עוזרות ההפקה בטלוויזיה מודפסים על המסך באותיות גדולות יותר ובמשך יותר זמן מאשר שמותיהם.

השבוע כבר נמנעו הצלמים לצלם שמות שנראו להם כי הודפסו לא בגודל המתאים לפי כללי הנוהל. בעתיד הם מתכוונים לנקוט בצעדים חמורים יותר.

איך מבריחים חשיש לבית־המעצר?

משטרת מחוז תל־אביב גילתה לאחרונה שיטה באמצעותה מבריחים חשיש וסמים אחרים לעצירים הכלואים בבית־המעצר באבו־כביר.

ידידיהם של העצירים נוהגים לבלות באחד ממועדוני־הלילה של תל־אביב, מסרבים לשלם עבור הזמנותיהם. בעלי המועדונים מזעיקים ניידת משטרה, וזו עוצרת את סרבני התשלום למשך לילה אחד. **הסרבנים, שהתכוננו מראש למעצר, מחביאים את הסמים עטופים בניילון בתוך פי הטבעת שלהם. אחרי שהם מספקים את הסמים לחבריהם העצורים, המשתחררים למחרת היום.**

האיש שלנו בברזיל

אומר — קפה ליבר חזק במיוחד,
ולכן הוא מעורר וממריץ.
פולי הקפה מהם מיוצר קפה נמס
„ליבר" נבחרים בקפדנות ונבדקים
„בשבע עיניים". זו הסיבה שקפה „ליבר"
מצטיין כל כך טעמו ובנינוחו.
בכל שעה ובכל מקום
קפה ליבר — קליבר!

קפה "ליבר" - קליבר

קורא יקר.

אחת התרומות החשובות שתרם העולם הזה לעיתונות הישראת היא ללא ספק המהפכה הססגונית בכתיבה העיתונאית, שהחלה מעל דפי שבועון זה בשנים הראשונה שאחרי קום המדינה.

צריך לעיין בכרכים ישנים של העיתונות היומית מלפני 22, או אפילו 15 שנים, כדי להאמין במהפכה העצומה שהתחוללה מאז ועד היום, החל מניסוח הכותרות ועד לסיגנון הדיווח העיתונאי. בניגוד לסיגנון העיתונאי הכבד, המליצי והמצטעצע, שהיה מקובל באותם ימים בעיתונות הישראלית, נכתב העולם הזה כבר אז בעברית מדוברת של יום־יום, שהקפיצה ודאי את אנשי ועד הלשון והרתיחה את דמם של כל הלשונאים. זו לא היתה שפה וולגארית, אלא שפה פשוטה, עניינית, מובנת, שבחלקה הגדול צמחה לא מתוך כללי התחביר, אלא נולדה בפי בני הארץ הזו, טופחה בפלמ״ח ובהתיישבות העובדת והושפעה במידה רבה מהעגה שהיתה מקובלת אז בצה״ל.

קשה לתאר לבוגרי הגימנסיות של היום את עוצמת הזעזוע שפקד את המדינה, למשל, כאשר לפני 19 שנה הופיע העולם הזה כשעל שערו הכותרת: „דופקים את השחורים”. כתבת השער היתה אחת הכתבות הראשונות שעסקו בגילויי ההפלייה העדתית במדינה. אולם יותר מאשר הגילויים בכתבה, זיעזעה את המדינה ההעזה להדפיס בגלוי מילים שלאדם בן־תרבות מהיישוב הוותיק לא אמרו ולא כלום, נדף מהם לגביו ריח של פורנוגרפיה ר״ל. מאז הפך אותו משפט למעין סיסמה בחוגים רחבים, אך באותם ימים גינו במשך שנים את העולם הזה בחריפות, על עצם השימוש במילים אלה.

בלי מורא-בלי משוא פנים

העולם הזה

השבועון המצויר לאינפורמציה

קשר של שתיקה אופף בעייה אחת. העתידה להכריע את גורל החברה הישראלית. היא חותכת בבשרם של שנים מתוך כל חמישה אזרחים ישראליים. הם רואים את עצמם כקרבנות הקיפוח. ההפלייה והבידור. בליבם ההרגשה האיומה מכל:

„דופקים את השחורים!”

בחברה הגונה אין מזכירים בעייה זו. הציבור כולו מנסה להעלים עין ממנה. אולם בינתיים גואה ועל השנאה העדתית בעורקי הגוף הלאומי. רק סכר של כל אנשי-הרצון-הטוב. יוכל לעמוד מול הגלים המתנשאים. המאיימים להחריב ארץ ומלואה

„העולם הזה” 830 (17.9.53)

אני זוכר היטב את אותם שנים, כאשר היינו קוראים בהיחבא את העולם הזה מתחת לספסלים בגימנסיה הרצליה. לא רק הנושאים והרוח שאיפיינה את העולם הזה דיברו אז אל ליבנו. ללא ספק היה זה הסגנון החי, הישיר, המדובר והפשוט, אותו הנהיג העולם הזה, שכבש אז דור שלם.

כאשר התחלתי, כעבור שנים, לעבוד ככתב זוטר במערכת השבועון, כבר היה קיים סיגנון אופייני שהוכר כסיגנון העולמהזהי, ששימש כמטרה לאינספור של חיצי לעג וסאטירה, אך אומץ בסופו של דבר על־ידי העיתונות הישראלית כולה. במרוצת השנים תרמו עורכי וכתבי העולם הזה מילים מדוברות כה רבות שנקלטו בשפה העברית, עד שכיום קשה אפילו לנו להיזכר אילו מילים הנמצאות בשימוש יומיומי נולדו מעל דפי שבועון זה.

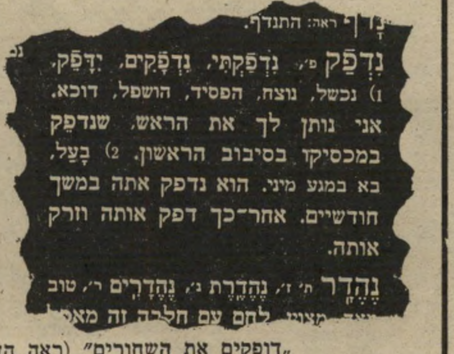
נדף ראה: התנדף.

נִדְפַּק פ׳, נִדְפַּקְתִּי, נִדְפָּקִים, יִדָּפֵק. 1) נכשל, נוצח, הפסיד, הושפל, דוכא. אני נותן לך את הראש, שנדפק במכסיקו בסיבוב הראשון. 2) בָּעַל, בא במגע מיני. הוא נדפק אתה במשך חודשיים. אחר־כך דפק אותה וזרק אותה.

נֶהֱדָר ת׳ ז׳, נֶהֱדֶרֶת נ׳, נֶהֱדָרִים ר׳, טוב

היה זה רק טבעי שכאשר הופיע לאחרונה המילון העולמי לעברית מדוברת, בעריכתם של דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה, בו לוקט מיספר ניכר של מילים וביטויים הנמצאים בשימוש בשפה העברית המדוברת והעיתונאית, יכולנו רק לברך על מפעל זה. זה המילון הראשון, שבאיחור של 19 שנים יכול היה להסביר לאלה שהתביישו לשאול, מה מובנה האמיתי של המילה „דופקים” בכותרת „דופקים את השחורים” (ראה הערך נדפק).

פה ושם זרועים במילון מילים וביטויים ששבועון זה הפך אותם למטבעות לשון, בצד חידושים שנולדו ממש במערכת כדי למלא מונחים וביטויים שחסרו לצורך הכתיבה העיתונאית (ראה הערך חכ, שבמשך שנים היה בשימושו הבלעדי של העולם הזה).

אין בכוונתי לתבוע כאן זכויות יוצרים לגבי מילים וביטויים אחרים, שהם ממזרים לגבי השפה המצוחצחת, אך הוריהם ידועים ומוכרים. רציתי רק להפנות את תשומת־ליבך, הקורא, למדור חדש, שהנהגנו לפני שבוע. בגלל התפקיד המיוחד שיש להעולם הזה בהשרשתה של העברית המדוברת.

ראה גם: מספרים.

חַכ ת׳ ז׳, חַכִּית נ׳, חַכִּים ר׳, חבר כנסת, בראשי תיבות (חידוש של ״העולם הזה״).

חָכָם ראה: חוכם; התחכם.

חָכְמָה־בַּלַּיְלָה ת׳ ז׳, חָכְמָה־בַּלַּיְלָה נ׳,

כיוון שהמילון שהוציאו דן ונתיבה אינו מילון שלם, והוא כולל רק חלק קטן מהביטויים המקובלים בעברית המדוברת, יהיה מדור זה, בעריכתם של מחברי המילון, תוספת שבועית ומילואים לחסר באותו מילון. מי שירצה, יוכל לגזור את המדור מדי שבוע ולהרכיב לעצמו כרך ב׳ של המילון, שזכה כבר להצלחה חסרת תקדים.

אך אין זו הפעולה היחידה המתבקשת ממדור חדש זה. מפעל כזה אינו יכול להיות נחלתם של בודדים. מטבעו הוא מפעל קולקטיבי, המחייב שכל קורא יתרום לו את חלקו. משום כך, כל מי שנתקל בביטוי מקובל בעברית המדוברת, שלא נכלל במילוניהם של גור, אבן־שושן, בן־יהודה ובן־אמוץ; כל מי שתופס את עצמו משתמש במילה שלא במובנה ובמשמעותה המקובלים; כל מי שרוצה לתרום את תרומתו להיסטוריה של התפתחות העברית המדוברת החדשה, מתבקש להפנות את גילוייו לעורכי המדור, לפי הכתובת: תיבת דואר 136, ת״א.

כל מה שיקבל בתמורה הוא רק מברוך, סחתן, ותבוא־כל־יום. ובימינו זה גם לא פיצ׳פקה.

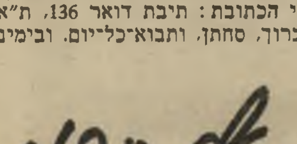

הסרט של הצמרת:
סרטי ההקלטה של אגפא

טובי הזמרים והמוסיקאים מעדיפים את סרטי ההקלטה הטובים ביותר: סרטי ההקלטה של אגפא.

סרטי הקלטה של אגפא מבטיחים אמינות גבוהה, נקיון מרעש וחיים ארוכים. הם עשויים מפוליאסטר עמיד והקסטות בקופסאות מתברגות המאפשרות גישה לסרט.

סרטי הקלטה של אגפא - הסרטים הטובים למוסיקה טובה.

עם אגפא זה מצליח

פרסום גלבלום

בעיות ולבטים
בחיי המין
מאת הד״ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים
להשיג בחנויות הספרים הגדולות

איזה מין אדם אני?
גרפולוג מומחה מנתח את אישיותך לפי כתב־ידך. ומייעץ בענייני מקצוע, נישואין ושאר בעיות החיים. שלח 10 שורות לת.ד. 4133 ירושלים.

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש” בע״מ, ת״א, רח׳ בן־אביגדור • הפצה: גד בע״מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע״מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו״ל: העולם הזה בע״מ.

= אינטימיות

סמל מסחרי הנרי ה-8 (ישראל), תעשיות אופנה אינטימית של חזיות ותחתונים בסלונים מובחרים ברחבי הארץ

מכתבים

מכתב השבוע

פרס נובל לראש האף־בי־איי

רוב הבנים האמריקאים נשלחים על־ידי הוריהם לבית־ספר עברי פעם או פעמיים בשבוע, וזה מספיק להם כדי ללמוד לומר קדיש וכמה פיסקאות מתוך התורה, לאמירה בטקס בר־מיצווה. אבל רוברט וול נשלח לחדר כל יום משעה תשע עד חמש, במשך שנה שלמה, והוא אפילו לא היה יהודי, וגם לא ילד. הוא היה בשנות ה־20 המאוחרות שלו, ולחדר הוא נשלח על־ידי האף־בי־איי.

וול היה סוכן האף־בי־איי במיאמי, כאשר נשלח על־ידי המשרד לבית־ספר לעברית במרילאנד. הוא לא הבין מדוע דווקא עברית, למרות שזכר את השמועה שנפוצה בין כתלי בית־הספר, כאילו מרגלים ישראליים בארצות־הברית מנסים לגנוב סודות אמריקאיים גרעיניים, על־מנת לבנות מיתקן להמתקת מי־ים משלהם. אבל אחרי שוול סיים שנת לימודים אחת, הוא גילה שמשימתו לא היתה לתפוס סוכנים ישראליים, אלא תפקיד הרבה יותר פרוזאי וטיפשי: להאזין לשיחות הטלפון בשגרירות הישראלית בוושינגטון.

במשך שמונה שעות ביום היה וול יושב בחדר שכונה „חור", משום שהיה מאוכלס למכביר במכשירי־הקלטה והאזנה, לשיחות שנוהלו בשגרירויות של מדינות הגוש הקומוניסטי, ארצות־ערב, ישראל וצרפת (בתקופה בה היו יחסי צרפת—ארצות־הברית מתוחים), והיה ממלא את הפרוצדורה הבאה: בשמעו דבר מה חשוב בשיחת הטלפון, לה האזין, היה עליו ללחוץ על מכשיר ההקלטה ולהקליט את השיחה.

וול לא נתקל בשיחות חשובות ומשמעותיות, משום שכל דיפלומט בוושינגטון היה בטוח שמאזינים לשיחות הטלפון שלו. מה שוול שמע בדרך־כלל היו שיחות מעין אלו: „רבקה, אגיע מאוחר הלילה. תתחילו לאכול בלעדי. בסדר? שלום!" וול לא זכה לשמוע דיאלוג עסיסי בין הדיפלומטים הישראליים או סתם שיחות אינטימיות של סודות אינטימיים, משום שהם היו משוכנעים שנערכת האזנה לשיחות הטלפון שלהם, ולכן היו נזהרים, ואת השיחות החשובות באמת היו עורכים מתוך טלפונים ציבוריים.

לא היה ידוע לו מדוע האף־בי־איי מעוניין בכל־זאת להאזין לשיחות, ואסור היה לו לשאול למה. עליו היה רק לבצע את הפקודות. בתקופת מלחמת־ששת־הימים הופעל מכשיר ההקלטה בתדירות גבוהה וקלט הרבה פניות של יהודים אמריקאיים, שהציעו את עזרתם למולדת.

בכל־אופן, חבל שהדיפלומטים הערביים לא ניצלו את השיחות שהוקלטו על־ידי האף־בי־איי, אז אולי היה נוצר קשר לא ישיר כמובן, בין שני העמים.

למשל, שיחה כזו: השגריר הישראלי היה יכול לצלצל ליועצו המדיני בביתו ולומר: „אילו רק היינו יכולים להביא לידיעת המצרים שאנחנו באמת מוכנים למסור להם את סיני!" או שראש־המשלחת המצרית באו"ם היה מצלצל לשגרירות בוושינגטון, ואומר: „איך אנחנו יכולים להביא לידיעת הישראלים שבכלל לא איכפת לנו שיספחו את רמת הגולן!" אילו היתה פרוצדורה כזאת מתגשמת, ביוזמתו של רוברט וול, קרוב־לוודאי שהשלום היה כבר קיים, ואדגר הובר (ראש האף־בי־איי) היה זוכה בפרס נובל לשלום.

פול ג'ייקובס, סן־פראנציסקו

● פול ג'ייקובס, סופר יהודי מסאן־פראנציסקו, הוא מראשי השמאל החדש בארצות־הברית.

■ השקר

המוסכם

אני רוצה להעלות במספר שורות נושא כאוב שאני „אוכל" וחי איתו יום יום, והוא: אופן הטיפול בחולי הנפש בישראל ובחברה האנושית בכלל.

קיים בעניין זה בחברה שקר מוסכם שהגיעה העת לחשוף אותו. וקיים קשר של שתיקה מצד כל הנוגעים בדבר שמעמיד באור יותר אפל את צורת הטיפול בחולים.

האם יודעים תושבי ישראל, האזרחים ששולחים את ילדיהם לטיפול פסיכואנליטי, שהטיפול הזה הוא מעשה מירמה מובהק? ושהנהנים היחידים ממנו הם הפסיכולוגים המשלשלים דמי טיפול שמנים לכיסם? שום שיחה, ותהיה איזו שתהיה, אינה מסוגלת לרפא חולה, והפסיכולוגים הלוקחים כסף עבור הטיפול עוברים על חוק המדינה הקובע שאדם לא יעסוק ברפואה בטענות שווא.

אך אנו כולנו אשמים במצב שנוצר יותר מהפסיכולוגים העבריינים. כי נוח לכולנו לשתוק — נוח להורים לזרוק את ילדם לפסיכולוג אחרי שהרסו אותו, במקום לנסות לשפר את היחס לילד בביתם.

אורי ורד, חיפה

■ פרשת הח"כ

והמרק

> **„העולם הזה" 1798, „הח"כ שסחב את המרק," על סחיבת שקית המרק בסופרמרקט.**

נמנעתם מלפרסם את שמו המפורש של הח"כ, אולם בשום אמצעי אחר כדי לזהורו, לא בחלתם.

כתבתם: „...וזאת כדי למנוע מראש כל חשד כאילו היא מפרסמת את הדברים מטעמים של נקמנות ולא מתוך מילוי חובתה הציבורית."

„הוא איש מיסכן, שלא כדאי להרוס אותו, אמר אחד הח"כים של המערך. הוא גמור ממילא."

אז זהו זה. כולנו כבר יודעים במי המדובר.

ישראל דמידיאנו, גבעת־שמואל

■ עם קצת

מזל

ידידי מכירים אותי בדרך־כלל כאדם הרואה שחורות. אך בכל זאת, אני שמח להודיע לכם, שאני רואה שביב של תקווה להצלת המדינה מידי שליטיה המושחתים.

תקוותי קשורה דווקא באותו הח"כ שנתפס בסופרמרקט בגניבה. מי יתן ורוב חבריו בכנסת ילכו בעיקבותיו, ויהפכו כולם לגונבי מרק־עוף ותפוחי־אדמה מהשוק.

יתכן שבמקצועם החדש היו מגלים יותר כישרון ותושייה מאשר ביושבם בכנסת. ועם קצת מזל, היו באים אחריהם אנשים יותר הגונים ומוכשרים.

י. גולן, באר־שבע

■ רמז

שקוף

הקדמתכם לכתבה אודות פרשת הח"כ

והסופרמרקט היא מתחסדת ביותר וגובלת בצביעות. לכתוב שאינכם מפרסמים מיהו אותו ח"כ כדי שהדבר לא יראה כנקמ־נות, הרי זה כאילו אמרתם (בלי לנקוב בשמות) שהשר האהוב עליכם איננו מבית שמאי.

מי שמתכוון לשמור בכנות על שתיקה, אינו נותן רמזים שקופים כבדולח (דק).

אליעזר דומקה, חיפה

אוי לפרלמנט

שאלה חבריו

לא יפה איך שחברי הכנסת שלנו מק־ללים אחד את השני.

עוד פרלמנט כזה ואבדנו.

הח"כים הם קאקאים.

צבי גלס, תל־אביב

הסתכלות

פסיכיאטרית

„העולם הזה" 1798, „דו"ח לבו־חר — הנער המכונה גו", על הנער איתן גרוספלד שנשלח להסתכלות פסיכיאטרית, מפני שהשתתף בהפגנה נגד הקונגרס הציוני.

בקאריקטורה המצורפת, אומר השופט לנאשם: „אצלנו בברית־המועצות אנחנו לא מענישים מתנגדים פוליטיים — אנחנו

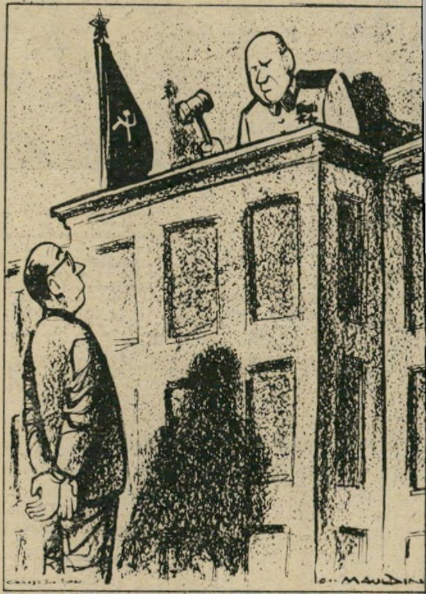

דנים אותם לאישפוז כמשוגעים. האם זה לא מזכיר לכם משהו?

את פרשת הנער ג'ו, למשל?

משה גן־מור, חיפה

● הקאריקטורה המצורפת של הקורא משה גן־מור — ראה תמונה.

התחליף

למוסר

פעם חשבתי שאהבתי את הגזע האנושי. היום אני יודע שאני שונא אותו. כולל היהודים, המוסלמים והנוצרים. הישראלים חושבים שהם יהודים, אך הם רחוקים מאוד מיהדות. אלה הם יהודים מזוייפים.

אני נזכר בטענתו הישנה של אורי אבנרי: „הדג מתחיל להסריח מהראש". והנה הגענו, בשעה טובה ומוצלחת, עד לזנב: עכשיו כ ל המדינה כבר מסריחה.

הסירחון הזה נובע, כמובן, מהריקבון המוסרי של הישראלים הקדושים. מאנשים חילוניים הממשיכים לחיות, כמו אוטומטים סתומים, לפי טקסים דתיים מאובנים, כמו, למשל, הטקס הברברי של ברית המילה, אין לצפות להתחדשות מוסרית. הם חוש־בים שהם יוליכו שולל את „אלהים" — אבל הם מרמים רק את עצמם ואת התנ"ך. לחתוך את המה שמו זה לא תחליף למוסר! הישראלים צריכים לחתוך לעצמם את הראש ולהחליף את השכל!

חנן גולדגרט, חולון

זוועה

נוראה

פורסם כי בכנס רופאים עולים מברית־המועצות, אשר התקיים בתל־אביב במעמד

(המשך בעמוד 10)

טלוויזיה לא רגילה

אכן, היא באמת לא רגילה!

זוהי שחקנית הקולנוע הידועה והמפורסמת קנדיס ברגן, בסרט „ידע הבשרים". גם הטלוויזיה היא לא רגילה, זוהי טלוויזיה „פילוט" שעל איכותה וטיבה אין עוררין.

טלוויזיה „פילוט" - ה־טלוויזיה

פילוט

סאבא שרותים (בישראל) בע"מ

שרות · בטוח · תקונים

ככר מלכי ישראל 17 ת"א

טל. 222655, 239715, 246513

SABA

מיכתב גלוי לצנזור

רבותי חברי הצנזורה!

ראשית דבר — הרשו לי לברך אתכם לרגל פסילת המחזה הסאטירי שכתבתי, „עגל הזהב".

אני יודע שעברו עליכם ימים קשים של לחץ ושתדלנות מצד חוגים דתיים ואחרים, עד שנוכחתם לדעת כי המחזה פוגע ברגשות הציבור הממונה עליכם. מן הסתם לא הייתם מעזים לפסול משהו על דעת עצמכם בלבד.

ח"כ יצחק רפאל אמר פעם ברגע של התרוממות: „אני תקיף בוויכוח עם ידידים"... ולכן אני אישית בהחלט מבין למניעי הפסילה שלכם.

שנית — אני רוצה להודות לכם על הפירסומת שהענקתם לי. זה מאד מחניף לי, ומזה כמה ימים אני מקבל טלפונים מידידים ואוהדים מכל קצות המה־שמו...

למען האמת עלי לאמר שלא היתה לי שום כוונה לכתוב ברצינות סאטירה, או לעשות משהו מיותר כמו תיאטרון. החיפך הגמור! אני אשכנזי ממשפחה טובה, יש לי תואר אקדמאי של מהנדס, בן־דודי הוא אחד הפוליטרוקים של חי־פה האובדת... (עם אלף) ופעם ראיתי

רמי רוזן

את דיין מדבר באסיפה. כך שאתם בוודאי מבינים שאני שייך למחנה שלכם ושאין לי כוונות שליליות.

אלא מה? למרות הכל אני עדיין נאלץ, לצערי, לעבוד שמונה שעות ביום, עדיין אני משתכר רק 800 ל"י לחודש, ולא רוצים לשלוח אותי לחו"ל. בקיצור: טרם הסתדרתי עם המנוחה והנחלה. לכן ישבתי יום אחד עם עצמי והחלטתי שזה לא עסק. ובאותו מעמד בא לי רעיון לכתוב איזה סאטירה, ולהתקבל לשמנת.

החישוב שלי התבסס על עובדות היסטוריות: מי שצועק — מקרבים אותו לצלחת. אז לקחתי את עצמי בידיים — כמו שאומרים — וכתבתי איזה סאטירה. אבל תאמינו לי זה היה בצחוק. זה לא היה על אמת, זה הכל שטויות במיץ עגבניות. סאטירה... שמאטירה... מה אתם, ילדים קטנים?

אלא שמסתבר לי שכנראה לא תפסתם את כוונתי ופסלתם את המחזה. לגופו של עניין, האם אתם באמת סבורים שאיכפת לי בכלל אם תהיה או לא תהיה סאטירה בארץ?!? אתם באמת חושבים שיש לי שמץ של הבנה בתיאטרון?!? אני הרי בור ועם־הארץ בכל מה שנוגע לתיאטרון!

רבותי! אני אחד מכם!!!

מדוע אינכם תופסים זאת?! למה פסלתם לי את המחזה, למה? בשביל מה כל הוויכוח האומלל הזה בעיתונות? הרי יכולתם לסדר לי רשיון לבנק דתי למשל... או ציוד שאיבת־נפט בכמה מיליונים — פשוט כדי לממן חינוך תיכון חינם למכרים שלי, או לכל הפחות לעוזאל, הייתם יכולים להסדיר לי דירת חינם באשדוד.

הייתי מוותר על כל תעלאת המחזה תמורת עגל זהב קטן. (מטר על מטר). נכון, לא בקלות. לא בלי כאב. תיאטרון עברי זה דבר חשוב. אבל אני לא מטומטם. יכול להיות שאין לי רישיון כתיבה, אבל בחשבון אני חזק.

מה אתם אומרים? שאין לכם שום קשר אישי לכל טובות ההנאה שהזכרתי? אני יודע, ידידי הטובים, אני יודע. זה נכון שאתם רק פקידים שפוסלים הצגות, ואין לכם שום השפעה על מתן רשיונות לבנקים ולשאיבת־נפט, אבל האנשים שהשפיעו עליכם לפסול את ההצגה, להם יש השפעה על מתן הרשיונות הנ"ל! אז כמו שהם השפיעו עליכם נגדי, הייתם צריכים להשפיע עליהם לטובתי, ואז השיפוע היה מתיישר והצדק היה גם נראה.

לסיום הרשו לי להתייחס למניעי הפסילה שלכם. שמעתי שהמערכון „פגישה עם אלוהים" (במחזה שלי), שבו נפגש אלוהים עם הרב פורוש והמלאך רפאל, — הרגיז כל מיני חוגים תורניים, המצווים על מישמר הגחלת. הדבר בא לי כהפתעה. שפורוש ורפאל ייעלבו מזה שהפגשתי אותם עם אלוהים? לכך לא פיללתי. משום מה היה נדמה לי שדווקא אלוהים עלול לחיפגע קצת. ואפילו אם האדונים פורוש ורפאל נפגעו, זאת לא סיבה שאתם תבהלו ותפסלו את המערכון. אין לכם, רבותי הצנזורים, מה לפחד. כל עוד מאיר לנסקי וג'ו סטאשר נמצאים בארץ ויכולים לפרסם את זכרונותיהם — אין סכנה.

במערכון אחר שפסלתם, מוכרת צמרת המדינה את כל הארץ לאמריקאים, תמורת בצע כסף. האמריקאים נותנים לנו אלף מיליארד דולר! (מיליון דולר לכל משפחה בארץ) ותמורת זאת כולנו מפליגים בחזרה לגולה המערבית.

זה נשמע לכם סאטירי?!?

מה אתם, מטומטמים?!

או אולי סברתם שהרעיון טוב מדי מכדי לתת לו פומבי...?!

מה אומר לכם, חבריה, איכזבתם אותי. חשבתי שאנחנו בני־דודים, וגיליתי שאתם סתם צנזורים. כעת לא נותר לי אלא להיפרד מכם ולצטט את דברי המשורר שאמר: „אחרי השואה באה שחיתות, אחרי השחיתות תבוא שואה."

בברכת חברים

רמי רוזן, חיפה

(המשך מעמוד 9)

שר־הבריאות ויקטור שם־טוב. הועלתה דרישה להפסיק עידוד עליה וקליטה של רופאים יהודיים מדרום־אמריקה, שכן כאלה יפריעו לקליטת רופאים מרוסיה.

אני סבור כי דברים אלה משמשים אות אזהרה חשוב הבא להראות כי הגזמנו בכל אשר עשינו למען יהודי רוסיה.

הגזמנו, שכן הם הבינו את מאמצינו אחרת והנה כבר עכשיו רופאים מתוכם — מתייחסים למדינה כאל קניין פרטי ואל העליה כתחום בלעדי שלהם.

זו זוועה נוראה.

ירמיה אביטל, ירושלים

היי הפרוטה והירח

„העולם הזה" 1799, „המנדרין" של אורי אבנרי.

בתוך מאמר מנדריני למהדרין, הכניס אורי אבנרי דבר הבל מאין כמותו.

כוונתי לקביעתו, כי „בדרך אל הירח בוזבזו מיליארדים לריק, ולא ניצל אף ילד קטן אחד מרעב."

המתנגדים הגדולים ביותר לפיתוח תוכניות־החלל בארצות־הברית כבר הנמיכו קולם לקול דממה דקה, לאור ההוכחות שנאספו כבר היום — עוד בטרם סוכמו המסעים לירח סופית — בדבר התועלת העצומה, בכל שטחי החיים, שהביאו הטיסות לחלל, ובייחוד לירח. ברפואה, בחקר הסביבה — כולל מזג־האוויר ושימור הטבע — בכל אלה התווסף, ומתווסף מדי יום, מידע עצום.

מידע עצום זה יציל מרעב וממוות לא ילד אחד, אלא אולי את המין האנושי כולו, כאשר כדור הארץ יחדל מלספק את צורכיהם של מיליארדי הפיות.

מנחם פאר, ירושלים

הסוס ורוכביו

מדינת־ישראל אינה מדינת העם היהודי — היא מדינה של כמה אלפי עסקנים פוליטיים עם מנגנוניהם המפלגתיים, אפארטצ'יקים פלוס מנגנון דיכוי וסתימת פה, פלוס מספר מיליונרים בארץ ובחוץ־לארץ.

יתר רוב העם היושב בציון הוא הסוס עליו רוכבים המאכרים הציונים הפוליטים והדתיים.

בפה העסקונה הרבה מילים על „אהבת ישראל" ועוד סיסמות שאין להם כיסוי במציאות הישראלית. רוב העסקנים הם קארייריסטים, גם אלה שהיו פעם חלוצים. הם מנותקים מהעם. שקר דו־פרצופיות, שחיתות, ציניות, בצע — מסמלים את העסקונה בישראל.

אם יש מישטר הדומה למישטר הרוסי — זה המישטר בישראל.

אהרון בן־ארי, ירושלים

הידוק החגורה

מדינה שיש לה הרבה מים, הרבה שמש, והרבה שטחי־מדבר היא עשירה מאוד.

משכילי קהיר, הגיע הזמן שתבינו: מלחמה פירושה עוני, הידוק החגורה, וכו'.

כל עוד המלחמה נמשכת, לא יחסרו צרות.

מאיר בהומברג, ראשון־לציון

בעניין אשדוד

הדג מסריח מהראש. אין זכות מוסרית לגנבים הגדולים לעשות צרות לאנשים קטנים. השיטה היא האשמה.

הירושה של הסוכנות בחוסר מוסריות להתעשרות אנ"ש הביאה למצב הקיים: הכל בוים בזמן, כדי שיוכלו להקים על חשבון עמידר את החברה הסוכנותית עמיגור שתספק משרות, עמלות, חשבונות של הוצאות ושכר־טירחה לכמה מחברי הנהלת הסוכנות, לידידיהם, למשרדי עורכי־הדין שלהם ולאהובותיהם.

קירא, רמת־גן

תודה לנהגי מוניות

רציתי להודות מעל דפי העיתון לכל אותם נהגי המוניות העדים לאי אסיפת חיילים על־ידי רכב פרטי ועל־כן הם אוספים אותנו ללא תשלום ולפעמים אפילו על חשבונם הם.

טומא, תל־אביב

מלחמתו האמיצה של לייב דומב־טרפר

בעתונות הועלתה הצעה להעניק ללייב דומב־טרפר אזרחות ישראלית, המגיעה לו כלכל יהודי שעלייתו אליה נשללת בכוח הזרוע.

במיקרה דנן, ומבחינות חשובות ביותר, כדאי להוסיף גם את זכותו בתור לוחם בנאצים אשר מדינת־ישראל הקדישה לו אות מיוחד.

מלחמתו האמיצה של לייב טרפר בגילוי תכניותיהם המלחמתיות של הנאצים, שירתה את העם היהודי ואת האנושות כולה, אך דווקא ברית־המועצות ופולין, שנהנו ממנה ישירות, הן מענות אותו כעת.

ידע העולם, שמדינת־ישראל יודעת להעריך את המלחמה בנאציזם שהיא מלחמת קודש. יהא יחסן העויין של הארצות הנ"ל אליה אשר יהיה, ואולי דווקא בגלל זה. כי הרי סיבלם של לייב טרפר ורעיתו נובע במידה רבה מיחס עויין זה.

נחמן ליסט, תל־אביב

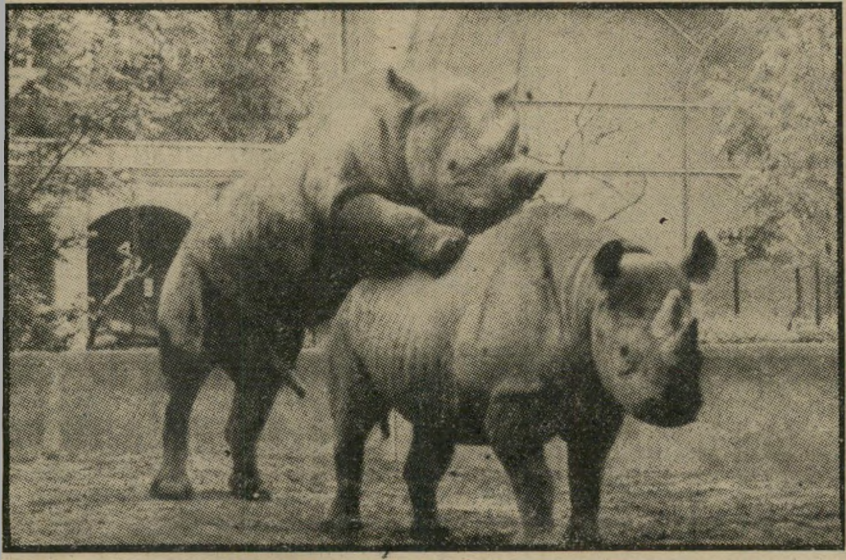

עשו אהבה, לא מלחמה

אפילו הקרנפים תפסו את הפרינציפ: אהבה זה דבר הרבה יותר טוב ממלחמה.

לא מאמינים? התבוננו בדוגמה המצורפת.

רמי נורוק, בת־ים

● הדוגמה של הקורא רמי נורוק — ראה תמונה.

הציונות והעלייה

„העולם הזה" 1785, הצעת ח"כ אורי אבנרי למנות שר לענייני התפוצות.

תנועת העולם־הזה — כוח חדש הציגה את עצמה כתנועה ישראלית, לא ציונית, היחידה בארץ — שאינה קשורה עם אידאולוגיה שנוסדת בחו"ל.

למרות זה יש בתפיסה של חה"כ אורי אבנרי הרבה מחשבות ציוניות מובהקות. כל נושא העליה והטיפול ביהדות „הגולה" הם האלמנטים החשובים והעיקרים של הציונות.

אבנרי מציע שר לענייני התפוצות. בשביל מה?

במה יכלה מדינת־ישראל לעזור ליהדות העולם, פרט לאסוף אצלם כסף, לזרוע פניקה ואי־ביטחון, חיים על מזוודות, פירוד משפחות, חיסול התרבות היהודית המשורשת, והקיימת.

ישראל אינה מסוגלת לקלוט יותר מ־50 אלף עולים בשנה. להביא שלושה מיליון יהודי רוסיה (בלי הגידול הטבעי) זה בערך 60 שנה. ומה עד אז?

הנושא עליה מפריע גם לשלום עם הערבים.

אדוני הח"כ, אולי הגיע זמן להצטרף לקונגרס הבא?

עמעם ש., ראשון־לציון

לא יפה!

אני מודה שאני אוהד של השר משה דיין ואין לי טענות אליו בעניין העתיקות.

אבל קראתי מה שעשה לנערה, ששיקר לה בכדי לחיות עימה. אם אמנם זה נכון, אין לעבור על־כך בשתיקה. זה נורא לא יפה!

חייל, אי־שם בסיני

סיקורת

תיאטרון

גיהינום

על אש קטנה

„בדלתיים סגורות" — ז'אן פול סארטר, „צוותא", במאי: תיאודור תומא.

צוותא, המכנה את עצמו בשם המכובד: מועדון לתרבות מתקדמת, חוגג את משכנו החדש במיסדר חגיגי של ערבי־פתיחה שבכל אחד מהם מוגש מופע אחר. גם הפעם זו הפקה צנועה בת ארבעה משתתפים, פנינה גרי, בלהה גנאור, דוריאן ארויו ואליעזר יונג, מאותן הפקות קטנות שתמיד העדיפו את צוותא הקטן. אלא שהפעם הוא לא כל־כך קטן, הוא מודרני ובעל ייחוד מסויים באווירה, אבל סובל מחוסר אינטימיות למרות כל ההצהרות ההפוכות של מתכנני האולם, שופע זרקורים שאינם קולעים תמיד „בול" (אולי בגלל שמפעילם לא משופשף עדיין) ובכל זאת, כן, בכל זאת, מסתירים!

מי שכבר ראה את המחזה הזה בביצוע כלשהוא יחסוך לעצמו ערב: הבמאי תיאודור תומא לא חידש מאומה בגיהינום המפורסם של סארטר שבו בני־האדם מבעירים את האש בשרות עצמי, בלי עזרת השטן ומלצריו הדמוניים. אבל בעוד אצל סארטר זהו גיהינום בנוי לתלפיות, עם מישחק לוליני במצבים של שלווה והיסטריה, עם שלוש דמויות שכל אחת היא המענה של חברתה, כשהגבר הוא גם הכות ותפארתו וגם הפחד וביזיונותיו, שהאשה האחת היא סמל הנשיות אבל גם שיא הטימטום והוולגריות התגרנית, והאשה האחרת היא התגלמותו של ההגיון והשכלתנות מצד אחד והחושניות הקיצונית, מצד אחר — כל ההפכים האלו היוצרים את המתח האמיתי של הגיהינום האנושי נשארו בספר ולא הגיעו אלא ברדידות.

האווירה היתה אמנם היסטרית למדי — אבל לא בגלל מתח פנימי כי אם בגלל הביצוע הצרחני. דוריאן ארויו היה גבר רכרוכי שלא נראה כלל כמי שמסוגל לענות שתי נשים באיזו צורה שהיא, פנינה גרי היתה משכנעת בהפגנות הוולגריות אבל בהחלט לא כמערערת שיווי־מישקל של שני המינים גם יחד.

אשר לבלהה גנאור הנאבקת מאבק מר במיבטאה הזר, גם היא הודרכה בהיסטריה מיותרת והולבשה כקאפו לא־נעימה. ב־

גרי, ארויו וגנאור

קיצור — אש קטנה מדי כדי לבשל עליה גיהינום.

■ ■ ■

התיאטרון הפתוח בלונדון מעלה הצגה בשם אדוארד — בימיו האחרונים, שגיבורה הראשי הוא ראש ממשלה שקל למדי לזהותו.

משרד־הפנים פנה לתיאטרון ושאל אם קיימת אפשרות לשנות את השם. התיאטרון השיב שאין אפשרות כזאת. מזלם שהם באנגליה. בארץ היו קוראים לזה עבירה ביטחונית וחסל.

עברית מדוברת לא נורמלית

נואת דן בן־אמוץ ונתיבה בן־יהודה

מַנְהֶלְטוֹר ת' ז' אדם העוסק בניהול, אדמיניסטרציה.

„תוך חצי שנה גמר את כל הברדק בחברה — מנהלטור בלתי רגיל."

חָפִיף ת' ז' חלש, לא מוצלח, בלתי מרשים. סינונימים: חוור, שווק, עייף, חלש.

„הוא עושה רושם של בחור רציני, אבל הוא די חפיף." „לא התלהבתי מהתקליט. חפיף מאוד."

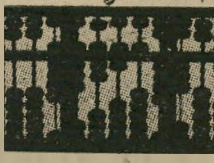

לא בא בחשבון

בִּשֵּׁל אוֹתוֹ עַל אֵשׁ קְטַנָּה ביטוי שמשמעותו: התעלל בו מעט, אך בהתמדה ולאורך זמן.

„קראת את המאמר של מתי פלד? בישל את גולדה על אש קטנה." ✶ „הוא שותק שותק, אבל כשהוא עולה על מישהו, הוא מבשל אותו על אש קטנה."

אִינְטֶרֶסַנְט ת' אדם שיש לו עניין אישי, עסקי, או טובת הנאה כלשהי, בנושא מסויים.

„הוא לא רצה למנות ועדת חקירה בפרשת נתיבי־נפט, מפני שהוא היה אינטרסנט."

עָשָׂה טוֹבָה לשון סגי נהור: עשה עוול, עשה רעה.

„ביקשה שילווה אותה עד הדלת — עשה לה טובה והכניס אותה להריון." איך, אתה חושב, שהוא מעלים הכנסות? במלחמת ששת הימים שילם למס הכנסה 200,000 לירות מראש. התחילו לחקור מאיפה יש לו סכומים כאלה — תפשו אותו. אתה רואה שאסור לעשות טובות?"

עם רגליים כאלה אסור לנו ללבוש מיני

עֲשֵׂה טוֹבָה! ביטוי שמשמעותו חדל! הפסק! הרף! סינונימים: בחייך! בחיית אבוק! אוף! אוהו! חלס!

„עשה לי טובה! אתה לא מבין בזה שום דבר, אז תשתוק." ✶ „עשה טובה, תרד ממני!"

נִנְעַל עַל פ',

1) בה במגע מיני, בעל. „לא הספיקה לכבות את החשמל — ננעל עליה." 2) התאהב, חוקסם. „ננעל עליה ממבט ראשון." ✶ „ננעל עליה לפני שנתיים ועוד נעול עליה." 3) נטפל, הטריד. „ביום הראשון ננעל על המיסכן הזה ולא עזב אותו עד סוף הקורס."

זִכָּרוֹן שֶׁל פִּיל ביטוי הבא לציין זיכרון מופלג; בור סיד שאינו מאבד אף טיפה.

„לפני עשר שנים שכחתי להזמין אותו למסיבה והוא לא שכח לי את זה עד היום. יש לו זכרון של פיל, בחיי!" ✶ „עד היום היא מזכירה לי מה שהייתי לוחש לה באוזן לפני החתונה. זכרון של פיל זה כלב לעומת הזכרון שלה."

לא יודעת מהראש שלה

אוֹנַנְיָה ש' דברי הבל ורעות־רוח, נסיון להונות ולהשלות אחרים. סינונימים: זיבול; חנטריש; בלבול־ביצים.

„שעתיים דיבר על חזון אחרית הימים וכל האוננית הזאת." ✶ „לילה שלם ניפח לה את השכל עם תוכניות הנישואין והיא לא תפשה אפילו, שזה בסך הכל אוננית אחת גדולה."

תַּקֶל ש' תקלה, התקלות, התנגשות, תקרית.

„אנחנו לא מדברים. היה לנו פעם תקל רציני בגלל איזה חתיכה." ✶ „כל מישחק יש לו תקל עם הבלם שלהם."

חֲדַשְׁדָשׁ ת' חדיש, חדש מאוד.

חדשות

באנגלית קלה

התיאטרון האנגלי הקטן מציג: „הווילונות הגיעו" מאת צ'ארלז דיצנזו, „טרבור", מאת ג'ון באואן, ביימה נלי לנסון.

סנונית אחת אינה מביאה את האביב, והצלחת הנשים לא הצליחה להפוך תיאטרון זה מלהקת־חובבים מלאת רצון טוב ללהקה מיקצועית ממש. וזה בדיוק מה שמסתבר משני המערכונים המוצגים תוך ערב אחד על־ידי התיאטרון האנגלי הקטן, שני מערכונים שהם פחות או יותר מתאימים להצגת סיום של בית־ספר תיכון, (לולא הנושא הנועז במקצת של השני) הן בתוכנם והן בביצועם.

הווילונות הגיעו הוא אחת מאותן גירסאות אין־סופיות לחוסר קומוניקציה בין שני אנשים קרובים, במיקרה זה אם ובתה, השולטות חליפות זו בזו, מרימות את קולן עד לזעקה ואינן אומרות שום דבר חדש או שנון במיוחד. ועצם העובדה ששתי השחקניות, אלן הופמן ונחמה ויינברג, אינן יודעות תמיד מה לעשות עם כמה מאברי גופן המפריעים להן, ומבטאות את האנגלית שלהן בזהירות של שידורי טלוויזיה לימודית ובקצב של חדשות ב„עברית (במיקרה זה אנגלית) קלה", אינו מסייע הרבה לעניין.

החלק השני של הערב, טרבור מציג שתי נערות לסביות החיות יחד ושוכרות בחור אחד כדי שיציג את עצמו כארוסן. הנושא הוא שוב קומוניקציה, ליתר דיוק העדר מושג כזה, שוב הורים וילדים שאינם מוצאים שפה משותפת, והפעם זה קצת יותר משוכלל מאשר בחלק הראשון. אלא שהמשחק וצורת הדיבור זהים בשני המיקרים, ובסך הכל יש רק אדם אחד

סיקורת

המרגיש חופשי ונוח על הבימה, או לפחות עושה רושם כזה: ג'וני פיליפס, המגלם את טרבור, הארוס בשכר. ואם מוכרחים להזכיר את הבימוי, הרי חוסר ההמ־

אלן הופמן ונחמה ויינברג

צאה שבו אינו עוזר במאומה למבוכת השחקנים.

אמנם כשיעור באנגלית מדוברת, יש לערב מעין זה תפקיד שימושי בהחלט, אבל כחוויה דרמטית אין לו כל שימוש.

תקליטים

לאן הלכו

כל המלים?

בלו — ג'וני מיצ'ל—ריפרייז 2038.

ג'וני מיצ'ל היא אחת הדמויות הבולטות בנוף המשוררים־המזמרים באמריקה, והשנים האחרונות הביאו לה לא מעט פירסום (זוכרים אותה בסצינה האחרונה במסעדה של אליס?).

קולה צלול, גבוה ובהיר, מנגינותיה זורמות בקלות ועושות לא פעם רושם כאילו אולתרו בו ברגע, ומעל לכל, תמליליה משקפים הלך רוחות של חלק נכבד מן הנוער האמריקאי.

חבל רק שההוצאה הישראלית של התקליט לוותה במעשה חלם אופייני: שעה שבזמן האחרון זוכה כל להקת־קצב לכך שתמלילי שיריה יחולקו לרוכשי התקליטים יחד עם התקליט עצמו, דווקא במיקרה של ג'וני מיצ'ל, כשהתמלילים באמת בעלי מישקל, לא מצא איש לנכון להדפיס אותם כאן. מה החכמה?

דרך אגב: למעוניינים בפרטים נוספים שגם הם אינם מופיעים על המעטפה: ג'יימס טיילור מלווה את ג'וני מיצ'ל בגיטרה אקוסטית בשני שירים (קליפורניה ושיר עבורך) ואילו סטיפן סילס עוזר לצידה בגארי.

■ ■ ■

מוסיקת רקע

למזדקנים

„מאמי בלו" — הוגו מונטנגרו ותזמורתו אר.סי.אי. 4631.

אם יש מי שלא שבע עוד נחת מכל הביצועים של מאמי בלו, מכל הגירסאות המתוזמרות של כנר על הגג או מכל המצאות הנובעות מן הדוד אלברט של פול מקארתני, הנה יש עוד הזדמנות: הוגו מונטנגרו, מן המנצחים הוותיקים של התזמורות הקלות באמריקה, מגיש את כל המיצרכים הללו, בקצת תבליני סינתתייזר (מכשיר אלקטרוני להפקת צלילים שהוא מאוד באופנה מאז ניגנו עליו את באך), הרבה מיתרים גולשים. כמה קולות המנ־

(המשך מעמוד 11)
סים לשחזר את אוויר־הנשמה הכושית ועוד כמה תעלולים דומים.

זה לא מהפכני, זה לא כל־כך מקורי. זה יכול בהחלט להיות רקע לשיחת חולין או כלי הדגמה למערכת סטריאופונית.

מכונות אנושיות

מגומי

להקת מחול בת־שבע: שעשועי מלאכים, קונצ׳רטו עץ ההובנה, עמי־ים עמי־יער.

תוכניתה החדשה של להקת בת־שבע שזיכתה אותה בשירי־הלל ובפרס בפריס הקפדנית, מסבירה בדיוק מדוע. מדוע עשתה להקה זו מה שלא עשו אמנים מיוצאים אחרים פלוס כמה אלפים של שליחי סוכנות: היא פשוט העמידה את ישראל בשורת הארצות היכולות להתגאות שיש להן מה לומר בתחום אמנותי בין־לאומי.

ומאחורי הפלא הזה עומדת בראש ורא־שונה מקצועיות עם גיבוי של כישרון. רקדני בת־שבע, מן הראשון עד לאחרון, מעוררים התפעלות. שעשועי מלאכים ש־אינו חידוש ברפרטואר של הלהקה, אבל הוא קטע מחול כה מקסים וכה מתאים לפתיחת הצגה שבת־שבע חוזרת עליו גם בתוכנית זו, מטיב להציג את שלושת רקדניותיה הבולטות של הלהקה כשלושה צבעי קשת שונים: רינה גלוק — בשלה ומלכותית, רינה שיינפלד — ברבור אצילי, נורית שטרן — ציפור מרצדת בחיוניות. לשלישיה הזו מצטרפת יעל לביא, המתגלה כבובת־גומי אנושית ומלאה הומור בקטע שהוא אולי הרפרפת המרעננת של התוכ־

רקדנים לביא, שריר וורדי
מקצועיות + גיבוי של כישרון

נית כולה קונצ׳רטו עץ הבננה (מוסיקה של סטרווינסקי). במחול זה, שנברא במיטב כשרונו וכוח המצאתו הבלתי נילאה ובלתי נידלה כנראה של ג׳ון קרנקו (האיש שעשה את בלט שטוטגארט), מתנועעים יעל לביא יאיר ורדי ויעקוב שריר כמו היו מכונות ליצניות המפגינות כל מה שגלגלי השיניים שלהם יכולות לעשות. וזהו שעשוע אמיתי.

המנה העיקרית בתוכנית זו עמי־ים עמי־יער, הוא נסיון מרתק של אותו אמן מקורי, ג׳ון קרנקו, ליצור מעגל מחולות לפי מעגל של קטעי שירה עברית, החל באורי צבי גרינברג, דרך שיר־השירים, ביאליק ונתן זך. כשהרעיון המנחה הוא קמילה — מוות — לידה — חיים של אדם ואומה. בתוך כך משלב קרנקו צעדי פולקלור וצלילים מסורתיים בכוריאוגרפיה מודרנית לחלוטין. חובה לראות.

■ ■ ■

בספר **פקינג הקיסרית** מספר הסופר לין יוטאנג כי פעם צריך היה להעביר שני אריות עשויים מחימר, ממיקדש אחד ל־מיקדש שני. לאחר מחשבה ארוכה, הוחלט להעבירם בחצות הלילה, ולקשור את עיני־הם „כדי שלא ירגישו בנעשה סביבם.״

מה שמעניין יותר מכל — זה לא התרחש בסין הקיסרית — אלא בסין של מאו.

הנדון:

לפני התזוזה

מי יכול היה לחזות בסצינה זו ללא תחושה של התרוממות הרוח? הנה הם עמדו, נציגי שתי המעצמות האדירות, הוותיקה ביותר והצעירה ביותר, והשיקו כוסות שמפניה.

אחד הרגעים הגדולים של ההיסטוריה.

■ ■ ■

רגע זה לא הגיע מעצמו. הרבה־הרבה אנשים עמלו, במשך הרבה־הרבה שנים, כדי להביאו.

הפרופסור הנודד, הנרי קיסינג'ר, מילא תפקיד חשוב בשלב האחרון. יחד עימו פעלו, מן הסתם, כמה וכמה דיפלומטים.

אך לא עליהם אני חושב.

אני חושב על האנשים הנועזים, בעלי התבונה והדמיון, שבנו את הגשרים הראשונים מעל לפני התהום.

אותם אמריקאים אמיצי־לב, שהרימו את קולם למען התקרבות אל סין, כאשר עצם השמעת רעיון זה היה בבחינת בגידה. הסטודנטים שנסעו לסין, על אפם ועל חמתם של פקידי מישרד־החוץ שלהם, שדרכוניהם הוחרמו, בחוזרם, שנרדפו על־ידי שרותי־הביטחון. חברי המשלחות שנסעו לסין, ושהושמצו כסוכני־האוייב. האמריקאים שנועדו עם שליחי סין ברחבי העולם.

עוכרי־אמריקה, אחד־אחד. עתה מתברר שהם היו הפטריוטים האמיתיים.

מסמל אותם אותו סופר עקשן, אדגאר סנאו, שהקדיש את כל חייו לקירוב לבבות האמריקאים לסין האדומה, ושמת מסרטן ימים מעטים לפני שחלום חייו התגשם.

הם היו הגיבורים.

■ ■ ■

מדוע היו דרושים מאמציהם של אלה? איזו תועלת היתה במישלחות האמריקאים הסוטים, הפורשים, שחלקו על מדיניות ממשלתם ושנסעו לסין בניגוד לרצונה?

השכנת השלום היא מלאכת אמנות. היא דומה לסימפוניה גדולה. כלים רבים דרושים לביצועה. יש לה קצב משלה, חוקים משלה, התפתחות פנימית משלה.

מנהיגי סין, שהלהיבו במשך דור שלם את מיליוני בני־עמם למלחמה באימפריאליזם ובכלביו השוטים, שתיארו את כל האמריקאים כחיות־פרא השוחרות לטרף, לא יכלו לשנות בן לילה את דבריהם. אין מזמינים בערב את מי שהוגדר בבוקר כאוייב האנושות. גם מכונת־תעמולה טוטאליטרית אינה יכולה לעבור בבת־אחת מדברי־שיטנה להכרזות־אהבה.

לפני שראשי המימשל האמריקאי יכלו לבוא לסין, היו צריכים לבוא אמריקאים אחרים, אותם שחלקו על דרכו של המימשל. לפני שאפשר היה לדבר בפומבי עם ניכסון האמריקאי, צריכים היו להזכיר את אדגאר סנאו האמריקאי.

אחרי השלב של „כל האמריקאים מנוולים", דרוש היה שלב של „רוב האמריקאים מנוולים, אבל יש כמה אמריקאים שהם שוחרי־שלום." רק לאחר־מכן אפשר היה להתקרב, בזהירות, לשלב של „אני מרים את כוסי לכבוד העם האמריקאי הגדול שוחרי־השלום."

■ ■ ■

אני כותב שורות אלה שעות מעטות לפני צאתי לרומא, לישיבת הוועדה המכינה של ועידת־השלום בבולוניה.

תריסר שנים עמלו הרבה אנשים טובים — ישראלים, ערבים ואחרים — כדי להגיע לתחנה זו. תחנה קטנה בדרך, הרחוקה עדיין מן הייעד הסופי.

אולם אי־אפשר להגיע לייעד ההוא, מבלי לעבור תחנה זו.

רבים רואים ביוצאים לרומא עוכרי־ישראל. בוגדים. תבוסנים. אנשים המוכנים לוותר על הכל כדי להתרועע עם האוייב.

אך היוצאים לרומא ממלאים השבוע שליחות לאומית חשובה.

■ ■ ■

כאשר הסכימו הערבים לשיתוף אנשים מישראל במיפגש שיכין את הוועידה הגדולה, הם צעדו בבת־אחת שלושה צעדים גדולים קדימה, אל השלום.

לא קל לישראל להבין זאת. כדי להבין, צריכים לעשות את אחד הדברים הקשים ביותר על בני־אדם: להיכנס לעורו של האוייב.

איך נראים הדברים מן הצד הערבי?

במשך שלושה דורות, התרגלו הערבים — כל הערבים! — לראות בנו עם אוייב, שחדר לפלסטין הערבית ונישל את בני־הארץ. בעיניהם, אנו עם של שודדים, עם של בני־עוולה. במשך דור שינן לעצמו העולם הערבי את הפסוק: „אף אם אין לי הכוח לגרש את השודד שפרץ לביתי, איני צריך להכיר בזכותו לשכון בבית!"

ניכסון סוקר מישמר־כבוד סיני: מי לפניו?

לא חשוב כלל אם יש הצדקה היסטורית כלשהי לגישה ערבית זו או אין. אין אנחנו חייבים לקבל אותה. אבל אנחנו צריכים להבין שזוהי הגישה הקיימת. ושכל עוד היא קיימת, לא יכול לקום שלום. הפוגה, הפסקת־אש, שביתת־נשק — כן. שלום — לא.

התפקיד הראשון בדרך להשכנת השלום הוא, על כן, להביא לשינוי גישה זו. וזהו גם התפקיד הקשה ביותר. בהשוואה אליו, כל התפקידים שיבואו אחריו יהיו קלים.

לא רק אנחנו מבינים זאת. מבינים זאת גם האישים הערביים, שהשתחררו מגישה זו. אותם אנשים — מנהיגים, אנשי־רוח, אישים מכל השיכבות — השתכנעו, בשנים האחרונות, ששוב לא ייתכן פתרון של מלחמה. שישראל הפכה עובדת־קבע. שיש למצוא דרך לחיים־בצוותא.

וברור להם, כשם שברור לנו, שהתפקיד הראשון והעיקרי הוא לעקור מתודעת ההמונים הערביים את האמונה שכל הישראלים הם כובשים, מנשלים, מגרשים, משעבדים.

■ ■ ■

הזמנה לרומא מהווה מבחינה ערבית, צעד מכריע.

זוהי הכרה ערבית רשמית בקיום מחנה־שלום בישראל.

לגבי ישראלי, אין בכך כל חדש. להיפך, רוב הישראלים משוכנעים שהמדינה כולה, והממשלה בראשה, רוצה בשלום.

לגבי ערבי, זהו שינוי מכריע.

בוודאי, כמה וכמה אישים ערביים נפגשו עימנו בשנים האחרונות. לא פעם הופיעו בעיתונים ערביים דיווחים על ישראל, בהם צויין שיש בישראל התפתחויות חיוביות.

אך בפעם הראשונה יש כאן הכרה רשמית, גלוייה, פומבית.

משמע, לא כל ישראל פסולה, ולא כל הישראלים הם אויבים. יש ישראלים, הרוצים בכנות בשלום, שיש בו צדק גם לערבים.

ברגע שהוסכם, אחרי לבטים שנמשכו כימעט שנה, לשתף ישראלים בעיצוב דמותה של הוועידה הבינלאומית בבולוניה — נעשה צעד מכריע.

הצעד השני הוא המשך הגיוני לראשון.

אם יש מחנה־שלום ישראלי, מותר לערבים להיפגש עם אנשיו בגלוי, פנים־אל־פנים.

מסקנה זו מהווה שינוי מהפכני לא פחות מן הראשון.

הפגישות הרבות שנערכו במרוצת השנים היו תמיד חשאיות, בלתי־רשמיות, ולא־לפירסום.

בוועידת בולוניה ייפגשו שוחרי־שלום מישראל ומארצות־ערב פנים־אל־פנים, במטרה מוצהרת לדון בבעיות השלום, על כל הכרוך בו — נסיגה משטחים כבושים מצד אחד, הכרה וכינון שלום והבטחת הביטחון מצד שני.

אין זאת ועידת־שלום. ועידת־שלום נערכת בין ממשלות. אולם כדי שאי־פעם יוכלו להיפגש נציגי־ממשלות פנים־אל־פנים, בגלוי ובמישרין — צריכים להיפגש תחילה אנשי מחנות־השלום משני הצדדים, פנים־אל־פנים, כדי להכשיר את הקרקע.

■ ■ ■

החידוש השלישי, שגם הוא מרחיק לכת, טמון בזהות המוזמנים מישראל.

אפשר לשאול כאן: מדוע בכלל הוזמנו אנשים מסויימים לרומא? מדוע לא נאמר: ישלחו־נא הישראלים עצמם את מי שהם רוצים?

יש לכך שתי סיבות.

ראשית, אין בארץ מחנה־שלום מאורגן, גוף המאגד בתוכו את כל הגופים והמפלגות והאישים הפועלים באופן עיקבי למען השלום. זהו מחדל שלנו, ואין להאשים בו איש זולת עצמנו.

שנית, כאשר ערבים מסכימים להיפגש פנים־אל־פנים עם אישים מישראל, הם מסתכנים הרבה. כוחות קיצוניים יותר בעולם הערבי עלולים להאשימם בהתרועעות עם סוכני אוייב. הישראלים עצמם יכולים לעשות או לומר דברים שיספקו תחמושת לאוייבי השלום במאבק הפנים־ערבי. לכן רצו הערבים, המשתתפים ביוזמת־שלום גדולה זו, להיות בטוחים שהמיפגש הראשון, לפחות, יהיה בינם ובין ישראלים ושיש להם אמון אליהם ואל עמדתם המדינית. זה היה ההגיון בהזמנת גולדמן לקאהיר, בשעתו.

דווקא משום־כך יש חשיבות כה רבה — ומשמעות כה חיובית — לרשימת המוזמנים מישראל.

לא הוזמן רק נציג רק"ח הקומוניסטית. הוזמנתי אני, חבר־כנסת שחייב את מלחמת־המגן. הוזמנו אנשים כמו פרופסור יהושע אריאלי, המיזרחן יוסי אמיתי משי"ח והפרשן אמנון קפליוק, הידועים שלושתם כציונים מושבעים.

לא הוזמנו חברי מפלגות השותפות בממשלת גולדה מאיר. אבל הוזמנו אנשים הידועים בעולם הערבי כפטריוטים ישראליים, ושהוגדרו בעיתוני ערב כציונים (כפי שקרה גם לי, לא פעם).

זהו הצעד המהפכני השלישי.

■ ■ ■

אין לנו כל סיבה לטפוח לעצמנו על הגב, ולברך את עצמנו על ההישג. הדרך לפנינו רבה וקשה, ואין לדעת באילו מיכשולים ניתקל.

בצאתנו לרומא, אנו רוצים לדאוג לכך שוועידת בולוניה תיהפך באמת למיפגש רחב, כן וגלוי של כוחות־השלום משני עברי החזית.

ברגע זה, אין כל ביטחון שנצליח בכך. משני הצדדים, הכוחות הנגדיים הם חזקים וקנאיים.

אפילו נצליח בכך ברומא, יעברו חודשים עד לקיום הוועידה עצמה בבולוניה — ואין לדעת מה ילד יום.

אך אם נמשיך בדרך או ניעצר בה, אם נצליח לסלק את המיכשולים או ניכשל — דבר אחד בטוח: זוהי הדרך הנכונה.

נציגי מחנות־השלום צריכים להיפגש, לפני שאפשר להגיע למיפגש של נציגי ממשלות. שוחרי־שלום, „עוכרי ישראל" ו„עוכרי ישמעאל", מוכרחים להידבר ביניהם ולהפשיר את הקיפאון — לפני ששרים מישראל ומארצות־ערב יוכלו להשיק כוסות.

רומא ובולוניה הן תחנות בדרך השלום. דרושות הרבה תחנות כאלה, לפני שתזמורת ערבית תנגן את התיקווה לפני דגל כחול־לבן בקאהיר, כשם שתזמורת סינית ניגנה השבוע את ההימנון האמריקאי לפני דגל הכוכבים והפסים בפקין.

מאת אורי אבנרי

כשחיוכים על פניהם יוצאים הכפרים הלבנוניים לקראת שריון צה"ל החודר ללבנון

פשיטת הבננות

במשך ארבעה ימים השבוע, יכלו אזרחי ישראל לדמות בנפשם כי צה"ל הפך למעין סניף של סוכנות סעד או אגודה לסיוע לארצות מתפתחות. שעה שתותחים רעמו בגבול הצפוני, ומטוסים הטילו על מטרות בשטח לבנון הרבה מאות טונות של פצצות, היו הדיווחים שהגיעו לאזרחי ישראל אודות הפעולה אותה ביצע צה"ל בתחום לבנון שונים מכל מה שהורגלו אליו בעבר.

במקום תיאורי קרבות שזורי קורבנות ומדיפי ריח דם, היו התיאורים הפעם כמעט פאסטורליים. העיתונים סיפרו כי חיילי צה"ל חילקו לילדי הכפריים בלבנון בננות וסוכריות. פירסמו תמונות של חיילים ישראליים החובשים פצוע לבנוני או חוצים כפר בלבנון בפוזה של מיצעד צבאי, כשהתושבים המקומיים כמעט מוחאים כף וזורקים עליהם קונפטי.

הגדיל לעשות מכולם אותו עיתון ביירותי בשפה הצרפתית שסיפר, כמעט בהתלהבות, כיצד טרח חייל ישראלי להניף מחדש את דגלה הלאומי של לבנון, שהיה מוצב על בניין העיריה בכפר הלבנוני עינתא, אליו פשטו כוחות צה"ל עוד ביום השישי האחרון. הדגל הלבנוני, סיפר העיתון, נפל אחרי שנפגע מכדור. חייל ישראלי ירד מזחל"ם, הניף אותו מחדש.

העיתון הביירותי רק שכח לספר לקוראיו שמשהו השתנה בינתיים בבניין העיריה בין נפילת הדגל לבין הצבתו מחדש: כשנפל הדגל עדיין עמד הבניין על תילו; כשהונף מחדש, נשארו ממנו רק עיי חורבות.

מידע מפי
דובר הפתח

לא חסרו אבסורדים במלחמת ארבעת הימים בלבנון. אולם הגדול שבכולם היתה העובדה שבמשך ארבעה הימים היו אלה דוברי ממשלת לבנון וארגוני המחבלים שסיפקו את הכותרות לעיתונות הישראלית ואת הדיווחים על מה שהתרחש באמת בלבנון. בניגוד לעבר היו הפעם הודעות אלה אמינות וכללו דיווחי אמת. דובר צה"ל נאלץ לשתוק בגלל מסך האיפול שהוטל על הפעולה מצד ישראל. לא היה זה כל־כך הסיכון הבטחוני שהכתיב את נחיצות מסך האיפול, כמו השיקול המדיני. אולם התקדים היה בכך שבפעם הראשונה נאלצו אזרחי ישראל להסתמך על דיווחי האוייב תוך תחושה שדובר צה"ל אינו יודע שום דבר.

מה שהתרחש למעשה במשך ארבעה הימים מאחורי ערפל הקרב, דמה יותר לפעולת שיטור מאשר פעולה מלחמתית. שורה של מארבים באזור הגבול הצפוני באמצע השבוע שעבר, שגרמו ל־5 קורבנות בנפש, היו מחיר יקר מדי עבור ישראל. כמו בעבר קבעה גם כאן הרגישות הישראלית למיספר הקורבנות והיא שהכתיבה את אופי הפעולה ואת טיבה.

בשלבה הראשון נשאה הפעולה אופי של פעולת עונשין. כוח משוריין של צה"ל

פיצוץ בראשיה א'פוחאר

ענן האבק המיתמר במרכז הכפר הלבנוני ראשיה א'פוחאר, נוצר כתוצאה מפיצוץ אחד הבתים בכפר על־ידי חבלני צה"ל, אחרי שטור משוריין של צה"ל השתלט על הכפר ביום הראשון השבוע, איתר בו את בתי החבלנים ופוצץ אותם. השתלטות כוח צה"ל על הכפר, שלא היתה כל דרך גישה אליו מישראל, אופשרה רק אחרי שציוד הנדסי של צה"ל פילס דרך בהרים אל הכפר ראשיה א'פוחאר.

במשך ארבעה ימים עסקו כוחות צה"ל ב"עבודות פיתוח" בלבנון - פרצו דרכים ופילסו כבישים שיקשרו את פתח־לאנד לישראל

יצא לעבר הכפר הלבנוני עינתא, בגיז־רה הדרומית של הגבול עם ישראל. אח־רי שהשתלט על הכפר איתר הכוח כ־20 בתים שצויינו מראש כבתיהם של פידאיון. המשימה העיקרית בפעולה זו היתה הי־מנעות מקורבנות בנפש, הן מצד הכוח הפושט והן מצד האוכלוסייה המקומית. משום כך היה צורך לוודא באש אם החב־לנים אומנם שוכנים בבתים שאותרו.

מלכתחילה היתה פעולה זו צריכה לש־מש כאות אזהרה הן לממשלת לבנון והן לאירגוני החבלנים שהתמקמו באזור ה־פתח־לאנד במורדות הצפון מערביים של הר חרמון, להפסיק את היוזמה המחודשת בעודה באיבה. ממשלת לבנון היתה חסרת אונים. החבלנים לא נרתעו, המשיכו מייד אחרי פעולת עינתא את פעילותם.

רק אז, בשלב שני של הפעולה, יצאו כוחות צה"ל לפגוע בפידאיון בפתח־לאנד.

פעולה כמעט סטרילית

הפעולה באזור הררי, חרוץ, מיוער ונטול דרכי גישה זה, היא קשה ביו־תר. לפני שנתיים, בפשיטה הראשונה לתחום הפתח־לאנד, היו חיילי צה"ל צרי־כים לנוע רגלי שעות רבות לפני שהגיעו ליעדיהם. אין כמעט כל דרך שהיא ה־מחברת את הדרכים והכבישים שבתחום ישראל עם הכפרי סבאזור זה, המחוברים עם לבנון בכבישים ודרכים לכיוון צפון ומערב.

כאשר הסתבר שהפידאיון מטרידים באש את כוחות צה"ל שנכנסו לאזור זה, החל השלב השלישי של הפעולה, שמטרתו הי־תה פריצת דרכים חדשות אל כפרי ה־פתח־לאנד שהפכו לבסיסי החבלנים. וכך, בעוד הארטילריה וחיל־האוויר תוקפים בסיסים עורפיים של הפידאיון, הרחק מ־הגבול, נכנס טור משוריין לפתח־לאנד, תפס מיספר כפרים כדי לאבטח את ה־ציוד המיכני הכבד שעסק בפריצת דרכים.

צה"ל נשאר בפתח־לאנד עד שהושלמה הפעולה. להבא, כאשר יהיה צורך בפעו־לת שיטור נוספת באזור זה, ניתן יהיה לבצעה בייתר פשטות, ללא סיבוכים ובעיות גישה.

ניתן כמובן לפגוע בדרכים שנכבשו. אולם כדי להתגבר על הפיגועים והחב־לות בדרכים יהיה צורך בשעות ספורות ולא בימים שלימים. את העבודה העיקרית שנקבעה בשטח: פריצת הדרכים באזור ההררי והמסולע, אי אפשר יהיה כבר לשנות.

לא רק בתחום זה היתה מלחמת אר־בעת הימים בלבנון, או "פשיטת הבננות" כפי שכונתה בפי רבים, מיוחדת במינה. אופייה של הפעולה וצורת ביצועה, הו־כיחו בעליל איזו דרך ארוכה עבר צה"ל מאז פעולות התגמול של שנות ה־50 וה־60 ועד היום.

במקום פעולות נקם פרימיטיביות, שנו־עדו יותר לספק יצרים מאשר לשנות עוב־דות בשטח; במקום פשיטות שמטרתן העיקרית היתה לגרום מקסימום של אבי־דות מעבר לגבול, ולא חשוב אם המדובר בחבלנים, חיילים או אזרחים שלווים; במקום הסתכנות מיותרת שהביאה לא פעם ליותר קורבנות מאשר העילה שגרמה לפעולה; במקום התפיסה שיש לגרום צרות למדינה ממנה יוצאים המחבלים, כדי שזו תמנע את פעולתם — במקום כל אלה באה פעולה כמעט סטרילית, ש־נועדה לחסוך בחיי אדם משני הצדדים תוך השגת מטרות לאורך ימים ושינוי פני המציאות בשטח.

כאשר היה ברור כי צה"ל אינו בא להרוג ללא אבחנה, אלא לפגוע בפידאיון, להציק להם ולגרום למנוסתם, יכלו תו־שבי הכפרים לצאת לקראת חיילי צה"ל עם חיוכים על פניהם, לנופף להם בידיי־הם ולסייע להם לזהות את בתי החבלנים.

נשים וטף

בכפר לבנוני נוצרי, אותו חצו כוחות צה"ל בדרכם לכפר עינתה. גם נשות הכפר, כמו הגברים (בתמונה מימין), יצאו לחצרות בתיהם כדי לחזות בטור המשוריין, כשהן נושאות את טפן עימן, כאות שאין הן חוששות. בדרכם חזרה התקבלו חיילי צה"ל בכפר זה במחיאות כפיים.

פיצוץ הבסיסים

חורבות בכפר הלבנוני עינתא, אליו פשטו כוחות צה"ל ביום השישי בשבוע שעבר, בעקבות מארבי החבלנים בכבישי הצפון. בכפר זה פוצצו 20 בתים, אחרי שהתושבים סייעו לכוחות צה"ל לזהות את הבתים ששימשו את החבלנים. לפני המעשה וידא צה"ל כי הבתים ריקים מאדם.

לא סוף פסוק

ההתלקחות הפתאומית בצפון באה לרוב הישראלים כהפתעה גמו־רה. חודשים ארוכים של שקט, ששוסעו רק לזמן קצר בפעילות עונתית בחודש ינואר האחרון, הנחילו להם את הביטחון כי "המחבלים מחוסלים." העובדה ששתי פשיטות רגליות זעירות של צה"ל לפני חודש, הספיקו כביכול כדי לשתק את הפעילות החבלנית המחודשת, יצרו את התחושה שהפלסטינים אינם קיימים עוד כגורם בשטח.

והנה, דווקא בשעת ביקורו של הד"ר יארינג בישראל, אילצו הפלסטינים את ישראל לגייס כוחות לפעולות משוריינות ואוויריות בלבנון, גרמו לכינוסה של מו־עצת הביטחון, הזכירו לעולם כולו כי הפידאיון הפלסטינים עדיין קיימים.

כדי ליצור מצב זה, לא היה יאסר עראפת צריך לגייס כוחות רבים. די היה בכמה חוליות שחצו את הגבול בלבנון, בהשלכת רימון־יד בעזה ובחטיפת מטוס גרמני מעל תת־היבשת ההודית.

בכך הומחש שוב אופיים של הפידאיון: היכולת להשיג את מטרתם בכוחות דלים ועלובים, להחלים שוב ושוב אחרי המכות רבות העוצמה שספגו.

כי מטרת הפידאיון איגה לנצח את צה"ל, גם לא לכבוש שטחים בתחום יש־ראל, אלא להסב תשומת־לב עולמית ל־בעייה הפלסטינית, למנוע כל הרגעה או הסדר לטווח ארוך, שלא יפתרו בעייה זו.

כל עוד לא יימצא פיתרון, שיספק את שלושת מיליון הפלסטינים הפזורים בשט־חים המוחזקים ובמרחב כולו, עלול מצב השבוע להתחדש בכל עת. אפילו יצליח צה"ל לכפות על ממשלת לבנון לדכא את תנועת הפידאיון בשטחה, כפי שעשה המלך חוסיין (ודבר זה קשה בלבנון המפולגת הרבה יותר מאשר בירדן הדיק־טטורית) לא יהיה זה סוק פסוק.

האם ישנו פיתרון? על כך השיב ה־שבוע עורך־דין ברמאללה, אחד האישים הפוליטיים הוותיקים של העם הפלסטיני — עזיז שיחאדה, מי שייצג את הפלס־טינים עוד בוועידת לוזאן ב־1949. שי־חאדה קרא לבני עמו להקים מייד "ממשלה פלסטינית בגולה", כדי להכ־ריח את ישראל לשאת ולתת עימה על עתיד השטחים.

טיפול באוייב

רופא וחובשים של צה"ל מטפלים בחייל לבנוני שנפגע במהלך הפשיטה לכפר עינתה. כוחות צבא לבנון שנמצאו ליד הכפר לא התערבו בקרב הקצר בין צה"ל לחבלנים, אולם בטעות נורתה אש לעבר קבוצת חיילים לבנונים, שכתוצאה ממנה נפצע חייל זה. אחרי שנחבש נשלח ליחידתו.

תשבץ העולם הזה 1800

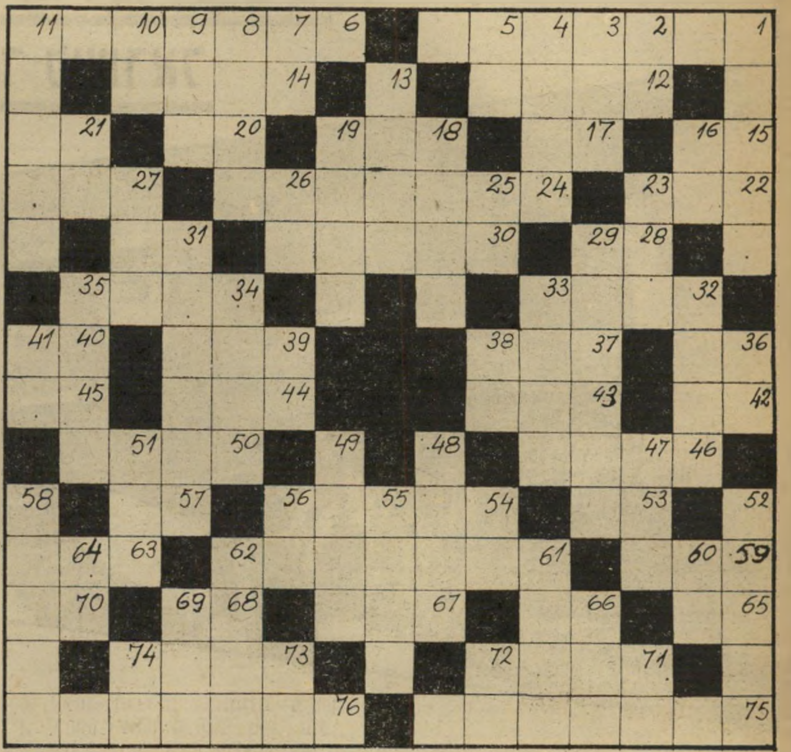

את פיתרון התשבץ יש לשלוח לת.ד. 136, תל־אביב, ולציין על גבי המעטפה: „תשבץ 1800”. בין הפותרים יוגרלו פרסי ספרים.

מאוזן: 1) עמד בראש המרד של יהודה ברומי. 6) יישוב ערבי, מעבר לקו ה־ירוק, מול כפר־סבא. 12) מטבע ירדני. 14) גורם. 15) סוד. 17) שקט. 18) סופר עברי. 20) סיגי הקמח, חלקי קליפת הגר־עינים. 21) אחד השבטים. 22) ארץ זבת חלב ו... 24) מוסיפים טעם לאוכל. 27) אספקלריה. 28) משקה נפוץ. 30) מורד. 31) חודש עברי. 32) רהיט. 34) דיקטטור. 36) מסייר. 37) התפארות. 39) עשב בצלי בעל עלים רחבים. 40) קוסם. 42) עורף, אחורי הגוף. 43) נוזל לכתיבה. 44) יגע, עבודה קשה. 45) עיר במצרים העתיקה, בה ישבה קהילה יהודית בימי בית שני. 46) שאינו צלול, דלוח. 50) פחד. 53) קלף גבוה. 54) לא ידוע מי קודם, הוא או הביצה. 57) עיר בהולנד. 59) כפן. 61) מלכה מצרית יפה־פיה, אשתו של פרעה איחנאתון. 63) גיבור טרגדיה שקספירית. 65) נמצא. 66) מכסה הבית. 67) ראש ממשלה אירופי. 68) אם הוא אכל בוסר, שיני בניו תקהינה. 70) מספיק. 71) שוטה. 73) פח, מלכודת. 75) מדינה בדרום מזרח אסיה. 76) דמות ממגילת אסתר.

מאונך: 1) עיר בצרפת, על שמה נקרא יין אדום מפורסם. 2) מיכל לנוזלים. 3) דרך (לטינית). 4) בית תפילה. 5) תבואה. 7) סוג קרקע. 8) שבב, גזר עץ. 9) בכה, צעק. 10) תו נגינה. 11) תפילת תודה. 13) מיתר, חלק הבשר בגוף האדם. 16) מזיל. 18) שליח. 19) קבוץ נדבות ותרומות. 21) יהיר. 23) כתב התחייבות. 25) בתוכם. 26) מטבע יפני. 27) שכבה. 29) מלך יהודה, בעלה של מרים החשמו־נאית. 31) דמות נשית שקספירית, שיצאה מדעתה והתאבדה. 32) מקרה, בעיקר טקס או חגיגה. 33) ברור. 34) עיר באיטליה. 35) חיה קטנה טורפת, ממשפחת החתוליים. 36) סימן. 38) בתוכו. 39) מפלגה. 41) בור מים. 47) צער גופני, ובהשאלה גם רוחני. 48) אחת המילדות שסרבה לבצע את פקודת פרעה, ולהמית את הבנים היילו־דים (שמות א׳). 49) התכווצות הגוף, רעדה. 51) סמל קומוניסטי. 52) גיבור מחזה הנקרא בשמו, מאת מרסל פניול. 54) אבר בפנים. 55) תחבושת. 56) שן פיל. 58) מלך פרסי, בימיו עלה נחמיה לארץ. 60) תולעת המכרסמת בגדים. 61) וירוס. 62) חוסר תקוה. 64) מצבה. 66) גיבור מלחמה נכרי הנזכר בתנ״ך. 69) איזור נפט בברית המועצות. 71) מלכת אנגליה, מוצאה מקלבס, שנישאה להנרי השמיני. 72) מילת תנאי. 73) חומר הנמצא בעצ־מות. 74) וזיר.

זכו בפרסים

להלן רשימה נוספת של משתתפים בפתרון התשבצים והחשבצים, שפתרונותיהם זיכו אותם בפרסי ספרים. כל הספרים יישלחו לזוכים בדואר.

פרסי תשבץ

תשבץ 1785. 1) שלום לנגר, רחוב צנלסון 31, גבעתיים. 2) יעקב טורקניץ, רח׳ המעגל 25, רמת־גן. 3) עודד מינסטר־רגר, רח׳ רמת־חן 8, רמת־חן, רמת־גן.

תשבץ 1786. 1) יורם טל, רח׳ נגבה 1, גבעתיים. 2) טלי גזית, רח׳ וולפסון 36, ראשון־לציון. 3) גיל בפמן, רח׳ ז׳בוטינסקי 14, תל־אביב.

תשבץ 1787. 1) נפתלי אסף, קיבוץ מדיה. 2) ניסני עליזה, בי״ס רביבים, ...מונה. 3) שולי פרג׳ון, ד.צ. 1089, צה״ל.

תשבץ 1788. 1) שמשון בן־גל, רח׳ ...פין 5, חולון. 2) שמואל גניזי, רח׳ בניהו ..., צהלה. 3) אמיר פסקל, קיבוץ בית־אורן.

תשבץ 1789. 1) יורם מובשוביץ, רח׳ ...תיכון 66, נוה־שאנן, חיפה. 2) מ. כרמלי, ...׳ ד׳ 55, קרית־חיים. 3) דורון נידרלנד, ...׳ בנימין 26, רחובות.

תשבץ 1790. 1) אלי מיזלס (אצל ...ליץ) רח׳ נתיב־הגאונים 18, קרית־שמו־..., חיפה. 2) נאוה נפחא, רח׳ פרץ 13, ...ר־סבא. 3) ברוך בלנק, מ.א. 2143606 ... (1) ו׳/ 2444.

פרסי חשבץ

חשבץ 1785. 1) דרור הפנר, רח׳ טשר־ניחובסקי 42, ירושלים. 2) אהרון ויזלמן, קבוץ בית־העמק, ד.נ. מעלה הגליל. 3) חנה טימילר, מ.א. 2553939 ד.צ. 2770.

חשבץ 1786. 1) ד״ר עודד שתיל, רח׳ הנשיא הראשון 29, רחובות. 2) בת־אל אבשטיין, רח׳ סמולנסקין 12, תל־אביב. 3) מרדכי טוהר, רח׳ בצלאל 28, באר־שבע.

תשבץ 1787. 1) יחיעם אבידן, באר־טוביה 70996. 2) צבי פריאל, סמטת־נחל 4, גבעתיים. 3) רעיה סקפה, ת.ד. 317, אשדוד.

חשבץ 1788. 1) סגן שמואל פז, ד.צ. 2128, צה״ל. 2) ארז דגן, מקוה־ישראל, דואר חולון. 3) רפי עמבר, רח׳ היוצרים 10 א׳, עכו.

חשבץ 1789. 1) ורדית דרורי, רח׳ הבנים 3, בני־ברק. 2) יעקב פריי־גל, ת.ד. 590, אילת. 3) אשרת וייס, בר־אילן 25, רעננה.

חשבץ 1790. 1) אריה שוורץ, רח׳ הנביאים 20, קרית־אתא. 2) דוד גפן, בית 4 כניסה 2, מעוז־אביב, תל־אביב. 3) דן בן־אליעזר, שד׳ נורדאו 72, תל־אביב.

העם

שאלה של מוראל

שוב מלאו העיתונים ידיעות על הרוגים ופצועים, על הלוויות ודברי־הספד.

אולם מעמודי העיתונים לא ניבטו עוד תצלומים של פנים צעירות, בתוספת השם ושתי האותיות הנוראות: ז״ל.

ההודעה של דיין. מדוע לא פירסמו העיתונים את תמונותיהם של חיילי צה״ל שנהרגו, לצד תמונות האזרחים שנהרגו?

על כך ענה בשבוע שעבר משה דיין ב־כנסת, בתשובה לשאילתה. הוא הודיע: הוסכם בינו ובין עורכי העיתונים היומיים, שלא לפרסם להבא תצלומים של הרוגים.

מדוע? גם על כך ענה דיין בגילוי־לב: כדי למנוע פגיעה במוראל.

אומץ בפני האמת. עד כה סופקו התצלומים על־ידי דובר צה״ל עצמו, פור־סמו דרך קבע בעמודים הראשונים של היומונים.

הדבר הפך לתופעה ישראלית ייחודית, שאין לה דוגמה בחו״ל. ישראלים רבים התגאו בה. כי היתה לה משמעות כפולה: גם הצדעה כל־לאומית לנופלים, גם הודעה לעולם ש„אין לנו מה להסתיר” וש„אין אנחנו פוחדים מן האמת.”

השבוע נקבר גם סימן־היכר זה של ה־מוראל הישראלי הייחודי. נראה כי ראשי השילטון, ובראשם שר־הביטחון, שוב אי־נם בטוחים במוראל הישראלי.

לחץ פסיכולוגי. מה גרם לכך?

לא היה קשה לנחש. בימי מלחמת־ההת־שה, תרמו תצלומי ההרוגים תרומה גדולה לעלייתה של שאיפת־שלום בישראל. התגובה הציבורית הנזעמת על איסור נסיעתו של ד״ר נחום גולדמן לקאהיר, נזונה, לדעת הכל, מן הלחץ הפסיכולוגי של תצ־לומי ההרוגים, שרבו בחודשים הארוכים של ההתשה.

עתה סולק מיכשול זה למדיניות הממ־שלה. העם לא יראה עוד את הרוגיו.

השלב הבא: אולי „תסכם” למנוע גם פירסומים של הלוויות?

אמו של אלברט מלכה בהלוויתו*
לא לפרסם?

מפלגות

האיש מפתח־תקווה

הוא היה נציג מושלם של הציבור שבו גדל, ושאותו ייצג: הימין הישראלי הוותיק ביותר, הפרדסנים של מושבות הבארון.

חיצוניותו של יוסף ספיר יכלה להטעות. הוא נראה כעסקן מן המניין. נאומיו היו אפורים ושיגרתיים. לא היה לו שמץ מן הכאריזמה, החשוב כל־כך בעידן הטלווי־זיה.

אבל היתה לו תכונה חשובה ביותר: שאיפת־שילטון עקשנית וסבלנית.

יוסף פ׳ × 2. בלעדיה לא היה מגיע לראשות המפלגה ששמה הוא עתה, אחרי כמה וכמה גילגולים, „המפלגה הליברלית”.

מנהיגיה המסורתיים היו פרץ ברנשטיין וישראל רוקח — האחת מנהיג הציונים־הכלליים מחו״ל, השני נציג הימין ה„בעל־ביתי” היישובי. כאשר הורחקו מן השילטון בעיקבות מותו של רוקח וזיקנתו של ברנשטיין, תפסו את מקומם שני תאו־מי־יוסף, שזכו לכינוי „ס.ס.” יוסף ספיר ויוסף סרלין.

המאבק נמשך, וכעבור זמן קצר היה ברור מי ניצח: ספיר הרחיק את סרלין, נשאר המנהיג העליון, אם כי לא הביל־עדי, של הציונים הכלליים.

גלגל הגילגולים. בתקופת מנהיגותו, עברה המפלגה גילגולים נוספים. תחילה התאחד ספיר עם הפרוגרסיבים, יצר את המפלגה הליברלית. לאחר מכן התפלג מן הפרוגרסיבים, שנקראו עתה ליברלים־עצמאיים, ויצר את גח״ל, בשותפות עם חרות.

צעדים אלה היו ונשארו שנויים במח־לוקת. בגלל גח״ל, נשארו הליברלים מ־חוץ לשילטון, ואחרי האינטרמצו של הליכוד־הלאומי שוב נמצאו בחוץ. הדבר סגע באינטרסים הכלכליים החשובים של הבורגנות המייוצגת על־ידם, הפקיר את המערך לחסדי המפד״ל והכפייה הדתית.

אולם ספיר היה בטוח כי גח״ל דרוש כדי למנוע את ירידת מפלגתו בקלפי. בעזרת הכאריזמה של בגין, כך היה בטוח, מקבלת המפלגה הרבה יותר מנדאטים מ־כפי שיכלה להשיג לבדה. ואילו בגין שמח להיות מנהיג של גוש פרלמנטרי גדול.

אולם ספיר שילם מחיר יקר עבור חשבון זה. הליברלים הפכו גרורי חרות, מבחינה מעשית ורעיונית. הפרדסן מפתח־תקווה, שאביו היה מראשוני המטיפים להבנה עם הערבים ואחד הפעילים בשטח זה, נגרר יותר ויותר אחרי העמדה הלאומנית הקי־צונית של חרות, אף שהשתדל למצוא לכך אליבי מתון יותר.

בחודשים האחרונים, כאשר רבה המח־לוקת בקרב גח״ל, נשאר ספיר נאמן ל־תפיסתו, החניק כל נסיון לפוצץ את הגוש.

בעיטה בעיתה. אולם היו שחשדו בו שאין זה אלא טכסיס, וכי למחרת הב־חירות יצטרף ספיר לקואליציה הבאה, תוך בעיטה בסולם של גח״ל. כתוצאה מכך עמדו אנשי חרות להעמידו בפני הברירה: להכריז מראש על התחייבות לקיים את גח״ל אחרי הבחירות, או להסתפק במיספר מנדאטים קטן יותר ברשימה המשותפת.

התרוצצות כללית. ההרכב המיוחד

(המשך בעמוד 18)

* תושב מושב זרעית, שנרצח יחד עם אשתו בירי באזוקה של פידאיון בגבול לבנון.

התעלומה המרתקת את צמרת צה״ל: מיהו האלוף שחיבק את גולדה מאיר שעתיים?

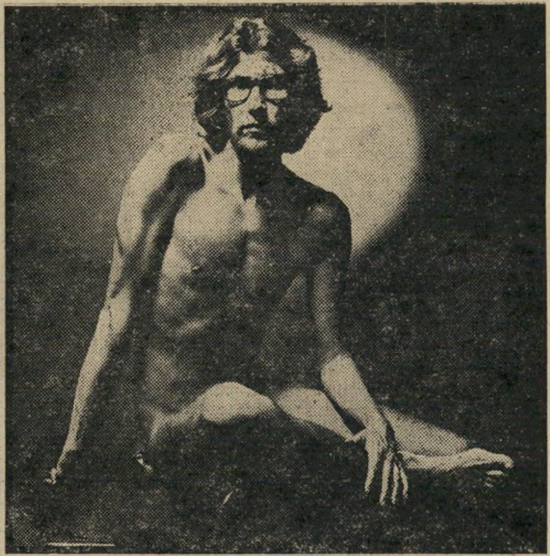

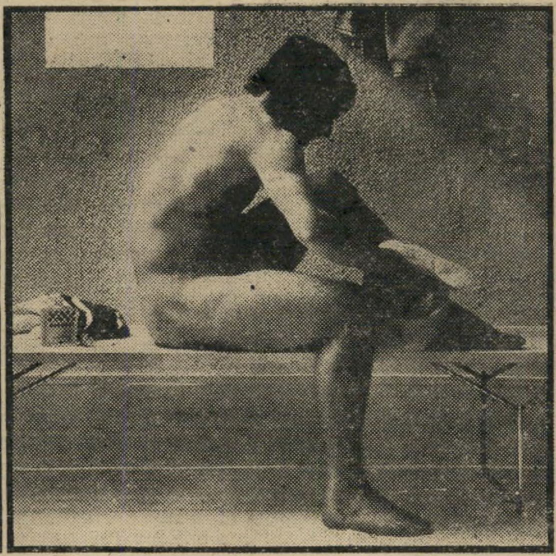

דוגמני העירום

לאט, אבל בטוח, גורמת התנועה לשיחרור האשה לכך שגם הגבר יזכה לשיווי זכויות: לאחר יובלות של אפלייה חמורה נגד הגבר בתחום דיגמון העירום, מתחיל עתה גם הגוף הגברי לחיחשף ברבים, להתחרות עם העירום הנשיי כאמצעי מכירה. איוו סאן לוראן (בתמונה מימין) אופנאי־הצמרת המפורסם, וג׳ימי פירס (בתמונה האמצעית) כדורגלן בריטי מקצועי נודע, מדגימים בושם לגברים. בתחילה, הופיעו דמויותיהם הרומנטיות על־גבי גלויות־דואר. לאור ההצלחה, הוגדלו התצלומים לפוסטרים, ולאחר־מכן, פורסמו כמודעת־ענק ב„לה־מונד" הצרפתי. לפי קצב מכירת הבושם, נראה כי הרעיון קלע בול. איוו סאן־לוראן חיפש אותו, את הרעיון, במשך שלוש שנים, עד שהחליט על העירום הגברי — והתנדב, למרות ביישנותו הנודעת, להיות שפן ניסיון. בתמונה משמאל — וריאציה על הנושא: גברים בעירום מדגמנים מגפיים לנשים. האתגר הצפוי עתה, לפי כל הסימנים, לגבר שהוא גבר: להיות דוגמן צמרת.

■ רוח קרבית גילתה השבוע ראש־הממשלה **גולדה מאיר** שצפתה במשך שש שעות רצופות בתרגיל הגדול של צה״ל בסיני. לקראת הערב התחילה גולדה, שבאה למקום עטופה רק בסוודר דק, להרגיש את הקור הנורא ששרר במקום. הרמטכ״ל **דויד** (דדו) **אלעזר** הוריד את מעילו עטף את רגלי ראש־הממשלה. כעבור שלוש שעות, כשהחשיך החלה גולדה לרעוד מקור, למרות המעיל. אחד האלופים שישב על במת המוזמנים חיבק אותה ובמשך שעתיים לא הסיר את ידיו מעל כתפיה. השמועה על האלוף המחבק עשתה לה כנפיים ועתה מנסה כל צה״ל לנחש מי הוא. בשיטת האלימינציה, הגיעו יודעי דבר למסקנה, כי מבין ארבעת האלופים שהיו רוב הזמן בסביבות הבמה לא יכול היה המחבק להיות אלוף **אריק שרון,** שהסתובב רוב הזמן בשטח התרגיל, וגם לא אלוף **אברהם** (ברן) **אדן,** ...טרוד מדי בהפעלת הכו־...רגלים. כך, נשארו ...פשריים: אלוף ... המפגין מדי ...ה, והאלוף ...ידוע כ־ ... דבר ... של

דאג להופיע במשחקי כדורסל וכדורגל המצולמים על־ידי הטלוויזיה, זכה על־ידי כך בפירסומת חינם נוספת. יגאל, שהספורט נמצא בתחום משרדו, החליט לא להפקיר עוד שטח זה. אנשיו מיהרו לברר אם דיין טרם הזמין מקומות לאיצטדיון הכדורסל ביד־אליו, בו ייערך משחק הגמר על גביע אירופה לקבוצות אלופות. כשנודע להם כי דיין טרם עשה זאת, נשמו לרווחה, הבטיחו מקום לאלון. עתה ברור שדיין לא יהיה נוכח במשחק, כיוון שלא ייתכן שיחזה יחד עם אלון באותו משחק. סגן ראש־הממשלה יהיה מפורסם לא רק בטלוויזיה הישראלית, אלא גם ברשתות הטלוויזיה של כל אירופה שיעבירו את צילומי המשחק.

■ המאורע שהשכיח השבוע באשדוד, לשעה קלה את פרשיות השוחד המקומיות, היה טקס הבר־מצווה של **אייל צילקר,** בכורם של מזכירת האגודה למען העיוור באשדוד **חנה צילקר** ובעלה, ראש עיריית אשדוד המהנדס **צבי צילקר.** בין האורחים הרבים שבאו לחגוג, בלט יו״ר הנהלת תנועת החרות **עזר וייצמן,** שכטוב ליבו ביין, הפליט, על הפרשיות האחרונות הקשורות בגיסו לשעבר שר־הביטחון **משה דיין**: „משה ירד בשגול יאונה."

■ ההלצה האחרונה במס־...טלוויזיה: מה המשו־...טלוויזיה הישרא־... **מור** המלאך? ...ם שהם מס־...רואים אפס.

...השומ־ ... נתגה ... על־ ...

תנועה, הופתעה, כשהשוטר המשיך: „אבל למרות שאת היקפדת אז איתי, אני מוותר לך הפעם. סעי בשלום."

■ בתוכנית דבר מצחיק קרה לי, ששודרה השבוע בגלי־צה״ל, סיפר הבדרן גדי יגיל על אחת ההופעות שלו בקולנוע סבוי בחולון. „במערכון בשם המציל, ישבתי בתוך כסא דמוי סככה של מציל. פועלי הבמה, שמשכו בחבלי המסך, העלו גם אותי, לא־בכוונה, בתוך הכסא, עד תקרת האולם. המשכתי במערכון עד סופו, ורק בסוף הורידו אותי לאט לריצפת הבמה. לאחר ההופעה ניגש אלי אחד מגברברי המקום, ואמר: ,אדון יגיל, אני מעריך מאוד את כישרון האקרובטיקה שלך, אבל מה אתה עושה כשהמסך ...ת לצדדים?'"

■ באותה תוכנית סיפר ... **בר** על הופעה ... הצגה **נאסר** ... היה ...הל

פיו מלא מים. „כדי ליצור אצל הקהל את הרושם שאכן חצובה באר בתוך הבמה, היתה שם באר מקרטון שבקרקעיתה מונחת תמיד כוס מים." שמעון בר נהג למלא פיו מהכוס ולצאת אל הקהל כשהוא רטוב. באחת ההופעות ירד אל הבאר, ומצא שם סנדוויץ׳. מסתבר ששייקה אופיר, שהופיע אף הוא בהצגה, שתה את המים וכדי לא לאכזב את בר שהיה רגיל להרוות את צמאונו באמצע ההצגה, השאיר לו שם סנדוויץ׳ בתוספת פתק: „שלפחות לא תהיה רעב."

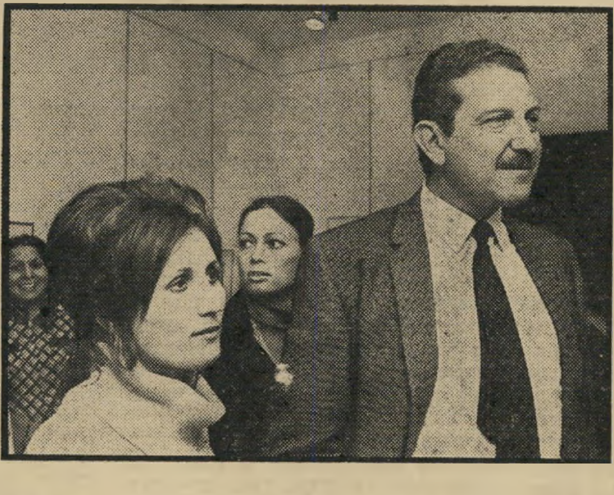

עזר וייצמן

בחברת חווה ליבנת, בעת פתיחת תערוכת הציורים השלישית שלה בגלריה „בר־כוכבא". חווה, ניצולת השואה, נכנסה לקיבוץ, התאהבה שם בצעיר בשם ארנון, נישאה לו. ארנון ליבנת היה הטייס הראשון שנפל במלחמת ששת הימים. אודותיו, כתבה עופרה אליגון את סיפרה „מספר אחד." שר־התחבורה שמעון פרס, שהוזמן גם הוא לתערוכה, קנה את התמונה הראשונה (.350 ל״י), ואילו גולדה שלחה פרחים.

■ בחגיגת הפתיחה הרשמית של מועדון צוותא החדש בתל־אביב, לא הזכיר איש מהמברכים את חלקו של המנהל הקודם, **שמואל** („פיסקה") **פירסטנברג,** בהפיכתו של המקקום למרכז תרבותי. ההעלמה הזו הרגיזה את שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב,** שניגש באופן הפגנתי אל פיסקה ואמר לו — לאו־דווקא בשקט: „רוחך שורה על המקום הזה."

■ **יוסי יזרעאלי** מוכר כבמאי הנוטה לדחות תמיד את הצגות־הבכורה שלו. אולם בשבוע שעבר, כאשר נודע על דחיית הצגת־הבכורה של הסו־חר מוונציה, דווקא לא היד... יזרעאלי אשם. השחקן **אבנר חזקיהו,** הממלא בהצגה את תפקיד שיילוק, לקה בהתקפ... כליות, ושחקן אחר, **יוסי גר... בר,** חלה בברונכיט. נפל ל... משכב עם חום גבוה.

■ **יוסי בנאי** מחכה כבר... זמן רב למבקר הטלוויזיה של ידיעות אחרונות, **בן־עמי פיינגולד,** מאחורי הפינה כאשר קטל, בזילזול האופייני לו, פזמון שהושמע בטלוויזיה — גילה יוסי, בתוכניתו ב... רדיו, כי ה„כלומניק" שכת... את השיר אינו אלא המשורר המודרני היהודי־אוסטרי **ארין מאריה רילקה,** הנחשב ל... אחד מגדולי השירה במאה ה־20.

■ את ידה הקשה של ה... ביורוקרטיה הישראלית הרגי... בשבוע שעבר הבמאי **סטי... שטרן,** שביים את הסרט ל... ביום ולא בלילה בכיכובם ש... **מרים ברנשטיין־כהן** וזל... **מן קינג.** שטרן חזר לאר... מארצות־הברית, שם גמר לע... רוך את הסרט, כדי להציג או... תו בפני ועדת הפסטיבלים ה... ישראלית, כמועמד להישלח ל... פסטיבל קאן. פקידי המכס סיר... בו לשחרר את הסרט, למרו... הסבריו של הבמאי שהוא מוכ... רח להציג אותו עוד באות... יום לפני הוועדה. רק אחו... שהממונה על עידוד הסרט ה... ישראלי, **זאב בירגר** — לש... עבר הבוס של המכס — טילו... למכס והפעיל קשרים, הסכי... לשחרר את הסרט.

■ גם לאשתו של זלמ... קינג, הפסלת **פטרישה קנ...** יש בעיות. פטרישה פיסל... פסל מברונזה במשקל שלוש... טון. את הפסל היא עשתה ב... נתניה, במטרה להנחית אות... לאחר השלמתו, בהליקופטר ע... הר־סיני. כל מאמציה להשי... הליקופטר עלו בתוהו. גם פנ... לשילטונות צה״ל לא עזרו... הם לא היו מוכנים לנדב הל... קופטר למטרה זו. והבל.

(המשך מעמוד 16)
של רשימת גח"ל יוצר עיוותים מוזרים. כאשר נפטר אריה בן־אליעזר, מראשי חרות, נכנס במקומו לכנסת עוזרו הצעיר של ספיר, גדעון פת. עכשיו, אחרי מותו הפתאומי של יוסף ספיר בשליחות באוס־טרליה, ייכנס במקומו איש חרות.

אך השאלה העיקרית, שהתעוררה בעיק־בות פטירתו, לא נגעה לעתיד גח"ל, אלא לעתיד המפלגה הליברלית עצמה. ספיר לא היה מנהיג לאומי, אך הוא החזיק את המפלגה. עם מותו עלול לקרות במפלגה זו מה שקרה במפד"ל עם מותו של משה חיים שפירא: התרוצצות כללית בלתי־פוסקת. פלגים מפלגים שונים ינסו להש־תלט על המפלגה, כשהם משתמשים ב־

ח"כ יוסף ספיר
המנהיג מת, מי יזכה בירושה?

סיסמות כגון שינוי שיטת הבחירות, חי־סול או קיום גח"ל, חזרה לקואליציה או איחוד סופי עם חרות.

במצב זה, די ביוזמה של עסקן בעל־החלטה, שיקבץ סביבו כמה חוגים של עמיתיו, כדי להשתלט על הפלגה בולד על נכסיה החומריים והאלקטורליים.

ממלא

המקום

יאיר צבן הגיע למק"י בדרך ארוכה. מי שהיה חניך התנועה המאוחדת של מפא"י, הצטרף לקיבוץ צרעה כשהגיע לגיל „ההגשמה" של תנועות הנוער הח־לוציות, הגדיר עצמו למפ"ם בשנות הח־מישים, פרש עם שאר חברי השמאל ה־סוציאליסטי למפלגת השמאל, הצטרף ל־מק"י, בה תפש מקום חשוב ליד הכותל המערבי של ד"ר סנה, כשפרש יחד עם מפלגתו מכותל המזרח של הקומוניזם ה־סובייטי.

בשבע השנים שחלפו מאז פילוג מק"י־רק"ח, טיפס יאיר צבן במהירות אל ה־פיסגה: מחבר מזכירות ברית־הנוער הקו־מוניסטית הישראלית, הגיע לתפקיד המז־כיר הכללי שלה, נבחר ללשכה הפוליטית של המפלגה, הגוף המדיני החשוב ביותר שלה, התמנה לעורך קול העם, בעת הפי־כתו של יומון מק"י לשבועון.

לפני כחודשיים הודיע יאיר צבן על פרישתו מהלשכה הפוליטית. רבים במפלגה תמהו לדעת מה מסתתר מאחורי החלטה בלתי צפוייה זו. יאיר צבן עצמו טען כי הוא רוצה „להתמסר ללימודים באוניבר־סיטה". פעילות אחרת לגמרי שלו, הצ־ביעה על ההיפך המוחלט: יאיר צבן הפך להיות „המוציא והמביא" של ד"ר משה סנה במגעיו עם מפ"ם, שי"ח וחוגים אח־רים, ביניהם כאלה המצויים בתוך תוכו של מערך העבודה־מפ"ם. השבוע, יצא המרצע מן השק: יאיר צבן הוא מועמדו של ד"ר משה סנה, לתפקיד המזכיר הכל־לי של המפלגה, אחרי שסנה יצליח לגרום בוועידה הקרובה, לסילוקו של שמואל מיקוניס מתפקיד זה.

שאלה ביולוגית? כמו בכל מפלגה קומוניסטית המכבדת את עצמה, יש להק־דים לצעד פלגני כזה, הסבר וביסוס אי־דיאולוגיים. בפרק השלישי של ראשי ה־פרקים של סנה ותומכיו, לקראת הוועידה ה־17 של מק"י, יש גם הסבר לצעד הצ־פוי: בוועידה הקרובה תצטרך מק"י לע־שות צעד בשטח הארגוני שיוכל לשמש דוגמא למפלגות אחרות והוא: העברת שרביט הנהגה מן הדור הוותיק אל הדור הצעיר יותר ללא מאבקים פנימיים על עמדות ומקומות בהרכב המוסדות. המפ־לגה, למען התחדשותה והתרעננותה זקוקה למרץ, ללהט ולכור הביצוע של השכבה הצעירה בהנהגה..."

לקורא שאינו בקיא בגילם של מנהיגי מק"י, יכול ניסוח כזה להיראות אפילו מהפכני. עיון בתאריכי הלידה של הרוב והמיעוט במפלגה מוכיח, כי אסתר ויי־לנסקה, בשנות החמישים המוקדמות שלה, אינה מבוגרת הרבה יותר מיאיר צבן, מועמדתו של סנה לתפקיד המזכ"ל. גם אליעזר („שומרניק") פיילר נמצא בשנות החמישים המוקדמות. בהצעות המיעוט של מיקוניס־וילנסקה־שומרניק, בהם תמכו שלושה חברים נוספים של הוועד המר־כזי, סמו, לנצמן והאס, נאמר: „שאלת ההנהגה במפלגתנו אינה שאלה ביולוגית אלא שאלה פוליטית ורעיונית."

יערי לעזרת סנה. המאבק הפנימי במק"י הגיע בימים אלה לשיאו. אנשי סנה מנסים לתקוע טריז בקבוצת מיקוניס־וילנסקה, פונים לאישים שונים במפלגה התומכים בקבוצה זו ומציעים להם מישרות וכיבודים. בשבועון קול העם מוקדש מקום נכבד להתקפות אישיות של אסתר ווי־לנסקה, שחטאה האחרון בעיני אנשי־סנה הוא היענותה להזמנה להיות נוכחת באולם התיאטרון הקאמרי בעת ביקורה של ה־משלחת הסובייטית בוועידת תנועת הידי־דות של רק"ח.

אנשי־סנה מאיימים עתה בהחלטות גי־רוש נגד תומכי המיעוט במק"י. הם מגיי־סים לעזרתם את אנשי מפ"ם, יערי וחזן, וקול העם אף פרסם השבוע הודעה של מאיר יערי: „אין לי עניין להתחקות אח־רי מקור השמועות והכזבים שמפיחים עתונים כמו העולם הזה על „הסכם חשאי" ביני ובין סנה... הרי זה אחד השקרים המחוצפים על מפ"ם, החוזרים ונישנים ב־שבועון זה מדי שבוע."

בעשרת השבועות שנותרו עד לוועידה ה־17 של מק"י יחרץ גורלה של מפלגה וותיקה זו. בשעה שרק"ח עושה כל שב־יכולתה כדי לטשטש את הדמות „הער־בית" שהוקנתה לה בשבע השנים שחלפו, ספק רב אם תצליח מק"י לשמור על אופ־ייה הקומוניסטי ואפילו הסוציאליסטי.

דרכי אדם

האיש שאוהב

להיות ערבי

ח"כ אמיל חביבי, נציג רק"ח בכנסת ועורך ביטאון רק"ח בערבית, הכיר מיד את הגבר שניקרה בדרכו השבוע במזנון הכנסת. „אהלאן וסאהאלן," פנה בחמימות אל הגבר הממושקף, בעל תווי הפנים ה־כבדים, המוכרים לו היטב. הוא מיהר לשבחו על הופעותיו המוצלחות. שכן בן־שיחו היה עבדול בדייע יחיא, הפרשן המדיני של התוכניות בערבית של הטל־וויזיה הישראלית.

בין היתר, סיפר בדייע לחביבי, בתשו־בה לשאלה, כי הוא יליד עזה. בתום ה־שיחה, שהתנהלה כמובן על טהרת הער־בית, נפרדו השניים בלבביות. ח"כ חביבי המשיך בדרכו, כשהוא אינו מנחש את האמת אף לרגע קל.

אישיות רצוייה. האמת, אותה מש־תדל בדייע כבד הגוף להסתיר תמיד ב־פגישות ראשונות עם אנשים חדשים, היא שהוא יהודי כשר למהדרין, ואפילו מפור־סם. בקרוב תיערכנה במצריים החגיגות הרשמיות המפוארות לרגל מלאות 100 שנה להולדתו של המלחין המצרי היהודי הדגול דאוד חוסני — רבם ומורם של הזמרות הנערצות אום־כולתום, ליילה מור־אד, ואסמאן — אחותו של פאריד אל־אטרש. ספק אם יטרח מישהו, במסגרת התגיגית, להזכיר את העובדה, כי בנו של המלחין הגדול אינו אלא עבדול בדייע יחיא — פרשן הטלוויזיה הישראלית.

עבדול, יליד קהיר בן 47, שעם עלייתו לארץ ויתר על שמו המצרי המקורי והחל משתמש בשמו היהודי, יצחק הלוי, נחשב לאישיות רצוייה בין ערביי ישראל. בחג־גות יום־הולדתו של הנביא מוחמד אותו ראש עיריית חברון, ... עלי אל־ג'עברי, בפני נכבד... הטקס שנערך במערת ...

שדרן הלוי
יהודי בחגיגת יום הולדתו של מוחמד

חיילות חשדניות. לא תמיד זוכה הלוי לחיבוקים וקבלות־פנים. בעוברו ב־עיר העתיקה, הוא נעצר לא פעם על־ידי חיילות חיב"ה, המוכנות ומזומנות ל־פשפש בכליו, עד שהן רואות בתעודת־הזהות שלו — אותה הן תובעות לראות — את מילת הקסם ,יהודי'.

טרדות קטנות מעין אלה אינן מרתיעות את השדרן הפופולרי. הלוי, שלמד דרמה במצרים, ממשיך להעמיד פנים בכל הז־דמנות. לצופי הטלוויזיה בעברית, היתה השבוע הזדמנות לראותו בתוכנית מבט ההיתולית של ערב פורים, בה הופיע כ־אחד המגישים, לצד המגישים האחרים של התוכניות הערביות, החל מגלוריה סופר המפורסמת והלאה. אזרחים רבים אחרים — בעיקר מבין צופי התוכנית הערבית של הטלוויזיה — מוסיפים לעצור אותו מדי פעם ברחוב, לוודא בדחילו ורחימו כי הוא זה אכן בדייע הנודע מהטלוויזיה. „נעם יא־סידי," משיב יצחק הלוי בסבר פנים יפות. ההצגה חייבת להימשך.

מנגנון

מי יחזיר

חצי שנת גלות?

הכותרות בעיתונים היו דרמטיות למהד־רין: „הפסיכולוג לא הוכנס לארץ כי הוא עבריין נמלט," קראה האחת. „ביצע מעשה מגונה בארה"ב," הכריזה האחרת. „מידע סורדי שהגיע לשר הפנים גרם לגירוש ה־פסיכולוג מהארץ," קבעה שלישית.

זה היה לפני חצי שנה. ביום שלישי השבוע, חזר העבריין הנמלט הנוראי, מבצע המעשים המגונים המפחיד, לישראל. אף אחת מהעובדות בקשר אליו לא הש־תנתה — ולמרות זאת הירשה לפתע משרד הפנים את שיבתו.

מה קרה? האם פתאום חדל האיש להיות מסוכן? או אולי, מה שחשוב יותר — לא היה מלכתחילה מסוכן לציבור? ואם כך — מדוע נגזרה עליו חצי שנת גלות וסבל?

תשובת משרד הפנים: „היות וכל רכושו של מר מירוביץ' בארץ, ניתנה לו האפ־שרות לחזור ולטפל מכאן בעניינו."

ללא עזרה. העובדות מאחורי ... היו הרבה פחות דרמטיות — ו... עגומות: ז'אק מרטין מירובי... יהודי מארצות־הברית, הגיע ... שנה וחצי, קיבל מעמד ... והחל עוסק כאן בע... בואו, החליט לצאת ... בשביעי לאוקטובר ... לוד, חיכתה לו ... לפי הוראה של... להיכנס חז... היתה ... תוק... מ...

כך, בלי שום גינונים מיותרים של טקס, גורש תושב מארצו — בהחלטה של פקיד ממשלתי.

מידע סודי. היתה זו חזרה מחרידה על פרשת סובלן הזכורה לדיראון. הימים, יש לזכור, היו ימי הסערה הגדולה סביב שמותיהם של לנסקי, ליפסקי, סטאשר. משרד הפנים סירב לגלות את הסיבה ל־צעדו החמור, אולם התברר כי לצו הגי־רוש גרם מידע שהתקבל בארץ מהאפ.בי. אי. באותם ימים רגישים, הספיק כנראה מידע כזה לגרש אדם מארצו.

ברגע שנחת ברומא, התיישב מירוביץ' על הטלפון. השיחה הראשונה שלו היתה לעורך־הדין התל־אביבי מרדכי שורר. ה־שיחות האחרות — ללקוחותיו: הוא הס־ביר להם מה קרה.

סיפרה השבוע אליזבט*, אחת החולות של הפסיכולוג: „אני חייבת את חיי לד"ר מירוביץ. אני עולה חדשה מארצות־הברית. ברחתי מהבית לישראל לפני שנתיים. מש־פחתי החרימה אותי, מאז התחלתי לקחת סמים. הייתי אדם אבוד, שבור ומיואש. ידעתי שהרסתי עצמי במו־ידי על־ידי ה־סמים. יום אחד נסיתי להתאבד, והגעתי לבית־החולים. כשהתאוששתי, המליצו בפ־ני על ד"ר מירוביץ.

„אני בטיפולו כבר קרוב לשנה. הוא הוציא ממני, בהיפנוזה, את חיידק הסמים. אני עדיין זקוקה לעזרתו — אך מהסמים נגמלתי. כשקראתי בעיתונים שאסרו על כניסתו ארצה, שקעתי ממש ביאוש.

ביוזמת החולים, החל הלחץ על משרד הפנים גובר. כתבה אישיות נודעת: „מדו־בר כאן במדען בעל שם בינלאומי, אדם מוסרי ומסור למקצועו, אדם המביא תו־עלת לציבור. עבור חלק מתושבי מדינה זו, ד"ר מירוביץ הוא חיוני."

שיטה מהפכנית. ד"ר אירוין ביי־רנבאום, מנהל מדרשת שדה־בוקר, כתב מכתב מלא תודה והערכה לפעלו של מי־רוביץ במדרשה: „מדינת ישראל רושמת לזכותה זכות גדולה בידיעתו ומומחיותו של הפסיכולוג מירוביץ'."

כתבה לפסיכולוג רות בירק, האחראית לחינוך במחלקת הנוער של הסוכנות: „בהרצאתך על היגמלות מסמים, עזרת לנו רבות להבנת הבעיה ותרמת לנו ידע עצום. ברור לנו שהצלחת לפתח שיטה

אשתו היפהפיה של אילן אשרוב:
האם בעלי נרצח?

העולם התחתון: הוא חוסל על רקע של חלוקת שלל!

הפרשה נראית כאילו נלקחה מ־אחת מסידרות המתח של הטלוויזיה, איירונסייד, המלאך, או הוואי־05. כל אחד מהחוקרים באותן סידרות היה ודאי מתקשה בפיענוחה, לא פחות מאשר חוקרי מישטרת מחוז תל־אביב.

בשבוע שעבר בוצע רצח במחוז תל־אביב. ידוע מי נרצח. ידוע גם מה יכולה היתה להיות סיבת הרצח. מה שחסר כדי להתחיל לפענח את החידה הוא למצוא את גווית הנרצח — אם אומנם נרצח.

הבעייה היא כמובן: איפוא להתחיל לחפש?

*

אילן אשרוב (28), גבה קומה ויפה־תואר, עזב ביום השני בשבוע שעבר את הביסטרו פורטו ריקו ברחוב דיזנגוף בתל־אביב. אילן עבד במקום. הוא היה בארמן, מלצר, שומר־סף ועוד כל מיני תפקידים שלא היו שייכים בדיוק למקום. זה היה מרכז הפעילות שלו.

השעה היתה שמונה וחצי בערב כאשר יצא אל רחוב דיזנגוף הסואן. מאז נעלמו עקבותיו. איש לא ראה אותו. איש לא שמע אודותיו. איש לא קיבל ממנו סימן חיים.

הרבה אנשים נעלמים מדי פעם במדינה הזאת לתקופות ארוכות יותר או פחות, או לגמרי. לא לגבי כולם ניתן לקבוע בהחלטיות כי הם לא יחזרו. אך זה מה שקרה לגבי אילן אשרוב. בסוף השבוע שעבר פשטה בעיר הידיעה, ש־מקורה בחוגי העולם התחתון: אילן אשרוב חוסל.

בגבעתיים, בבית הוריו של אילן, יושבת סנדרה, צעירה אמריקאית יפהפיה בחודש השביעי להריונה ואינה חדלה לבכות. סנדרה, שהגיעה לארץ כתיירת נישאה לאילן לפני כשנה אחרי שהכירה אותו באחד מבתי־הקפה בעיר. היא אינה מסוגלת אפילו להעלות בדעתה כי אילן נרצח וכי לא יראה אפילו את התינוק שתלד.

„כולם משקרים פה," אמרה השבוע ל־כתב העולם הזה, „אמרו לי שאין לי מה לפחד מפני שבטח הוא ברח עם בחורה אחרת. אבל זה לא נכון. אני יודעת שלא זאת הסיבה שהוא נעלם."

אמו של אילן, רבקה, יודעת הרבה יותר מסנדרה. סיפרה האם: „יומיים לפני שהוא נעלם, במוצאי־שבת, כמעט חיסלו אותו. ככה הוא סיפר לי. הוא הלך בלילה ב־שדרות קרן־קיימת כשפתאום התנפלו עליו שלושה גברים שהפנים שלהם היו מכו־סים והתחילו להכות אותו. אילן סיפר לי ששמע שאחד מהם דורך אקדח. הוא הצ־ליח לברוח מהם לפני שירו בו. הוא סיפר לי שבזמן שנאבק איתם הצליח להסיר מעל פני אחד מהם את כובע הגרב ולזהות אותו. הוא הכיר אותו. אבל הוא לא סיפר לי מי זה היה. הוא לא סיפר את זה לאף אחד. ידעתי שהוא מפחד מאוד ממי־שהו, אבל הוא לא סיפר לי ממי הוא מפחד."

יריות בקזבלן

*

לא היתה זו הפעם הראשונה בה טען אילן, כי הוא חושש לחייו. לפני מיספר חודשים, כאשר הופיע בבית־המש־פט בתל־אביב כעד במשפטו של מיכה („פפה") רוקנשטיין, אחד ממלכי העולם התחתון בבת־ים, סירב אילן להעיד. „איימו עלי שיחסלו אותי," אמר בבית־המשפט, „אני פוחד מהם פחד מוות."

היו לאילן סיבות טובות לפחד. בנו של מושיקו אשרוב, בעל מספרה ברחוב הכר־מל בתל־אביב, צבר עבר פלילי עשיר כבר מגיל צעיר. לא היתה כמעט עבירה שאילן לא נחשד בה. מיספר פעמים גם הורשע. הוא הועמד לדין על מיסחר בסמים, על התפרצויות, על יריות, על פיצוץ ביתו של המתווך אלי כליפא באשדוד ועוד שורה ארוכה של פשעים אלימים, שאם אומנם היה מורשע בכולם, היה מתגלה כאחד ה־פושעים המסוכנים בישראל.

המכנה המשותף שאיפיין שורה ארוכה של עבירות שיוחסו לאילן, היה שחלק מהן היו עבירות על רקע של סיכסוכים בינו לבין אנשי עולם תחתון אח־רים, על רקע של חלוקת שלל. בשעתו חשדו כי זאת היתה הסיבה לפיצוץ ביתו של כליפא (שנעצר בינתיים כאחד המתווכים בפרשת דירות עמידר באשדוד). אילן היה גם האיש שלפני ארבע שנים העז לירות בחיים („קזבלן") דהאן, הענק שהיה בשעתו מלך השטח הגדול ביפו. למזלו, ניצל קזבלן ממות. אילן נידון רק לשנת מאסר אחת. גם יריות אלה היו על רקע של סיכסוך בענייני רכוש.

גם עם פפה רוקנשטיין הסתכסך אילן על רקע דומה. רוקנשטיין טען בזמנו, כי אשרוב היה חייב לו כסף, סכום של כמה עשרות אלפי ל"י. רוקנשטיין לא גילה מה מקור החוב, ובוודאי שלא היתה זו הלוואה. יודעי דבר סיפרו כי פפה גילה כנראה שאשרוב הונה אותו בחלוקת שלל של אחת הפריצות.

הסיכסוך הכספי ביניהם הובא להכרעתו של בורר — אליעזר סוקניק, אף הוא דמות ידועה ומוכרת בחוגי העולם התח־תון הישראלי. סוקניק פסק כי אשרוב חייב לפפה 40 אלף ל"י. אך אשרוב שילם על חשבון החוב רק כעשרת אלפים ל"י. מאוחר יותר טען רוקנשטיין, כי אשרוב הלשין עליו במישטרה כדי שלא יצטרך לשלם לו את יתרת החוב.

יותר מדי אוייבים

*

לא שאילן אשרוב לא היה קשור רק עם אלה. הוא נמנה אף עם מקו־רביה של „החבורה הצרפתית." הוא היה בקירבתם של האחים זמור, בעלי מסעדת וזוביו שעלתה באש לפני שבועיים, ושל האחים אבוטבול, בעלי מסעדת מארקש,

המשטרה: אולי נחטף אולי ברח? אבל ברור שעקבותיו נעלמו

שאחד מהם מת בכלא, והשני מרצה עתה עונש מאסר על החזקת נשק ודולארים מזוייפים.

בפעם האחרונה נעצר אילן אשרוב על־ידי המישטרה לפני כחודש. ב־16 בינואר בשעות הערב ערכה המישטרה פשיטה על ביסטרו פורטו ריקו, עצרה שם את אילן כשברשותו כספים, צ'קים, תכשיטים ויהלו־מים בערך רב. הוא נעצר כחשוד בהח־זקת רכוש גנוב, שוחרר אחרי עשרה ימי מעצר בערבותו של יוסף („יוז'י") לריאה, בעל פורטו ריקו.

לא הוגש נגדו כתב־אישום על פרשה זו. לדברי יוז'י, הבטיחה המישטרה להח־זיר לאילן את כל מה שנתפס אצלו, אחרי שהצליח לשכנע את החוקרים כי הכסף הזר שנמצא אצלו היה כספה של אשתו, שנועד לקניית מכונית משוחררת ממס וכי התכשיטים היו שייכים לאמו. גם לגבי הבעלות על היהלומים נתן אשרוב הסבר מניח את הדעת.

הסתעפות הקשרים הרבגונית של אילן, מוכיחה כי הצעיר הדינמי לא הגביל את עצמו לעיסוק אחד, וכי היה פעיל מאוד בשטחים שונים של העולם התחתון היש־ראלי, כך שקשה להצביע בבירור מי יכלו להיות שונאיו ומבקשי נפשו. יש יותר מדי הרבה כאלה.

אם אומנם יסתבר שאילן אשרוב נר־צח, יצטרכו הרבה מאנשי העולם התח־תון הישראלי להוכיח אליבי.

מה שאסור לשכוח הוא שכל זמן שאין גוויה אין גם רצח, וממילא אי אפשר להאשים מישהו ברציחתו של אילן.

קשר להצתות

*

כאשר נמסרה למישטרה התלונה הראשונה על היעלמו של אילן מפי בני משפחתו, התייחסו חוקרי המישטרה באדישות לידיעה. „הוא בטח תפס חתי־כה ונסע לאיזה שהוא מקום לבלות איתה," אמרו. רק ביום הראשון השבוע, כאשר הידיעות כי אילן אשרוב נרצח הגיעו גם לאוזני משטרת ישראל, הטילו מפקדי משטרת המחוז על מחלקת החקי־רות לבדוק את הפרשה.

החוקרים, כמובן, אינם מקבלים אוטו־מאטית את הידיעה על הרצח כנכונה. קיימות הרבה אפשרויות. יתכן שמסיבה זו או אחרת בחר אילן אשרוב לחיעלם לתקופה מסויימת, דאג בעצמו להפיץ את הידיעות כי נרצח. יתכן כי יצא באיזו צורה בלתי חוקית ובלתי ידועה את הארץ. יתכן כי הוא עדיין חי וכי הוא מוחזק במקום כלשהו על־ידי חוטפיו.

אין שום הוכחה לטענה כי אילן אשרוב אומנם נרצח, מלבד דיברתם של אלה האומרים זאת, ושאין כל סיבה לפקפק בהצהרתם. לדברי מקורות אלה, הספיק אילן, בין שיחרורו מהמעצר ובין היעל־מו, להיות קשור גם לפרשת ההצתה ב־מסעדת וזוביו, שעלתה באש בצורה מיס־תורית ושעקבות מציתיה לא נמצאו עד היום. לא מן הנמנע כי היעלמו של אילן קשור גם בפרשה זו.

עד עתה לא הצליחה משטרת תל־אביב לפענח חידות רצח, כשגופות הנרצחים נמצאו בידיה. האם תצליח לפענח גם רצח ללא גוויה?

„זוהי בושה לכל אחד מאיתנו - שתינוקת זו היתה צריכה להיוולד בבית שימוש - וכימעט למות שם!"

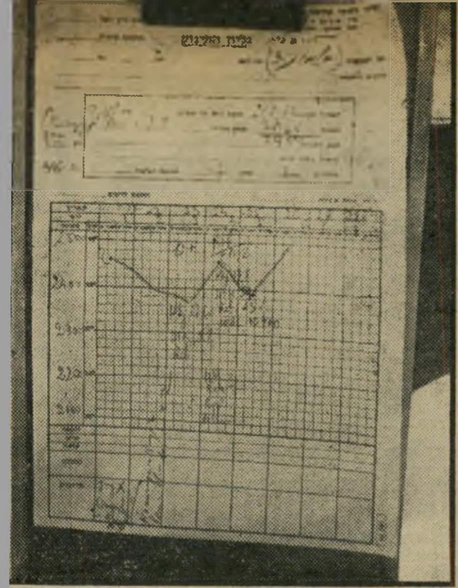

„אלמונית" כתוב ב„גליון התינוק" של רוולית. לאחר מכן תוקן השם לרוולית. שם האם, שעת הלידה אופן הלידה וחתימת המיילדת — ריקים

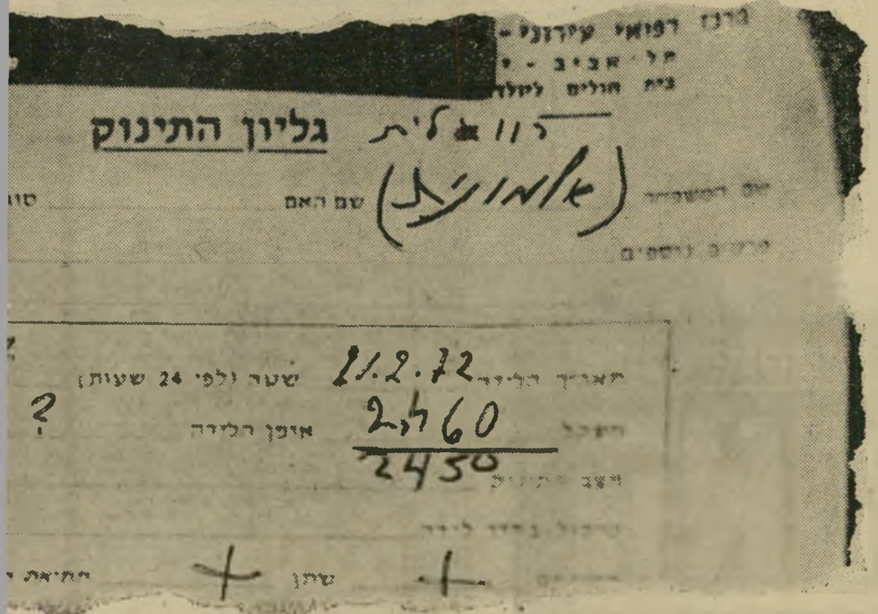

כך נולדה רוולית

בשבוע הראשון לחייה, זכתה רוולית לביקור אחד ויחיד: של אמה. אותה האם, שניסתה לרצוח אותה, להטביע אותה — לא חשוב מה, העיקר להיפטר ממנה, באותו רגע נורא שילדה אותה, מוכת הלם ומטורפת מפחד, נחבאת כמו היה מסתתרת מרודפיה בג'ונגל — אותה אם הופיעה, כעבור שבוע, בפתח החדר הרגוע, השקט, בבית־החולים ליולדות בקרייה, שם שכבה בתה — וביקשה לראות אותה.

היא לא זכתה לכך. בית־החולים סירב להרשות לה לראות את הילדה, להחזיק אותה שנייה בזרועותיה.

האמא האלמונית הגיעה לבית־החולים לאחר שהתייצבה במשטרה, בעקבות ציד־האדם הנרחב שפתחה המשטרה לאיתורה. הצעירה, שילדה את רוולית מחוץ לנישואין, חששה שחיפושי המשטרה אחריה יצליחו — ואז תתגלה להוריה האמת. היא החליטה לשים את נפשה בכפה, התייצבה במשטרה, גילתה את זהותה — וביקשה לשמור עליה בסוד, כדי להצילה מידי משפחתה.

שקט מוזר

מלבד ביקור יחיד זה — לא טרח איש לבוא לראות את התינוקת המפורסמת ביותר בארץ. „מי יבוא?" הגיבה במשיכת כתף מתנדבת של י.ע.ל., שישבה בכניסה לאגף בו נמצאת התינוקת. „בהתחלה היתה התרגשות. אבל אחרי יומיים שכחו מכל העניין. אף אחד לא בא. ככה זה האופי של אנשים."

ואכן, המוזר מכל הוא השקט. קשה לך להתרגל אליו, כשאתה בא מבחוץ. כי בחוץ, עדיין מזועזעת הארץ מהמקרה של רוולית. ספק אם אפילו הרצח של אלברט ופלורנס מלכה, בידי המחבלים ב־גבול הלבנון, זיעזע כל כך כל לב כמו הפעוטה שנמצאה בבוקר יום השני שעבר באסלת השירותים של קפה רוול ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, שקועה עד צווארה במים. הצלתה ממוות, ברגע האחרון, וחיפושיה הקדחתניים של המשטרה אחרי האם הנמלטת, תפשו כותרות־ענק בכל

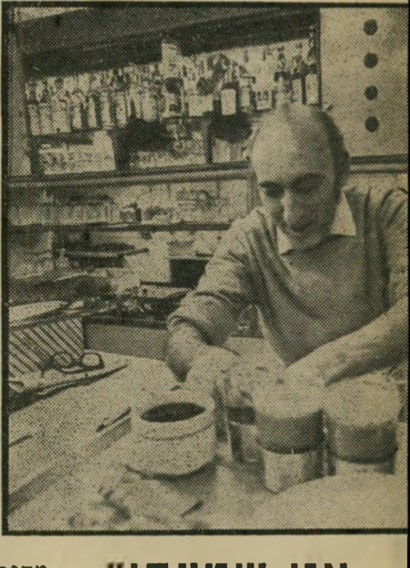

„אני שמעתי" מספר מרדכי קנפיס, הבארמן של „רוול", ששמע ראשון את קולות הבכי של רוולית, הביא להצלתה.

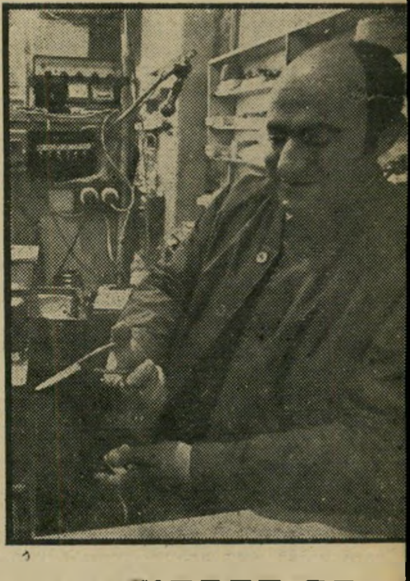

„כך חתכתי" מדגים שמואל רוזנברג, כשבידו המספריים החלודים בהם השתמש לגזירת עודף השלייה שהסתרך מהתינוקת. האם היולדת. נכנסה לשירותים במעבר, במרכז התמונה משמאל.

עיתון — ובכל לב.

והנה, אחרי כל הרעש הזה, אתה מגלה אותה, ישנה בשקט, פני התינוק השחומים שלה בולטים על לובן הסדינים, בחדר הפעוטות בבית־החולים. איתה בחדר ארבעה תינוקות נוספים, ואחות תורנית הנכנסת מדי פעם. ליד מיטתה אין פרחים או מתנות. שום דבר לא מייחד אותה. כל התינוקות בחדר דומים. הדרך היחידה להבחין ברוולית, היא תשומת־הלב היתרה לה היא זוכה מידי האחות, כאשר זו נכנסת. כשהיא מרימה אותה, אתה מבחין מיד בקשר המיוחד שיש לה אל תינוקת זו. הקשר לתינוקת שניצלה ממוות.

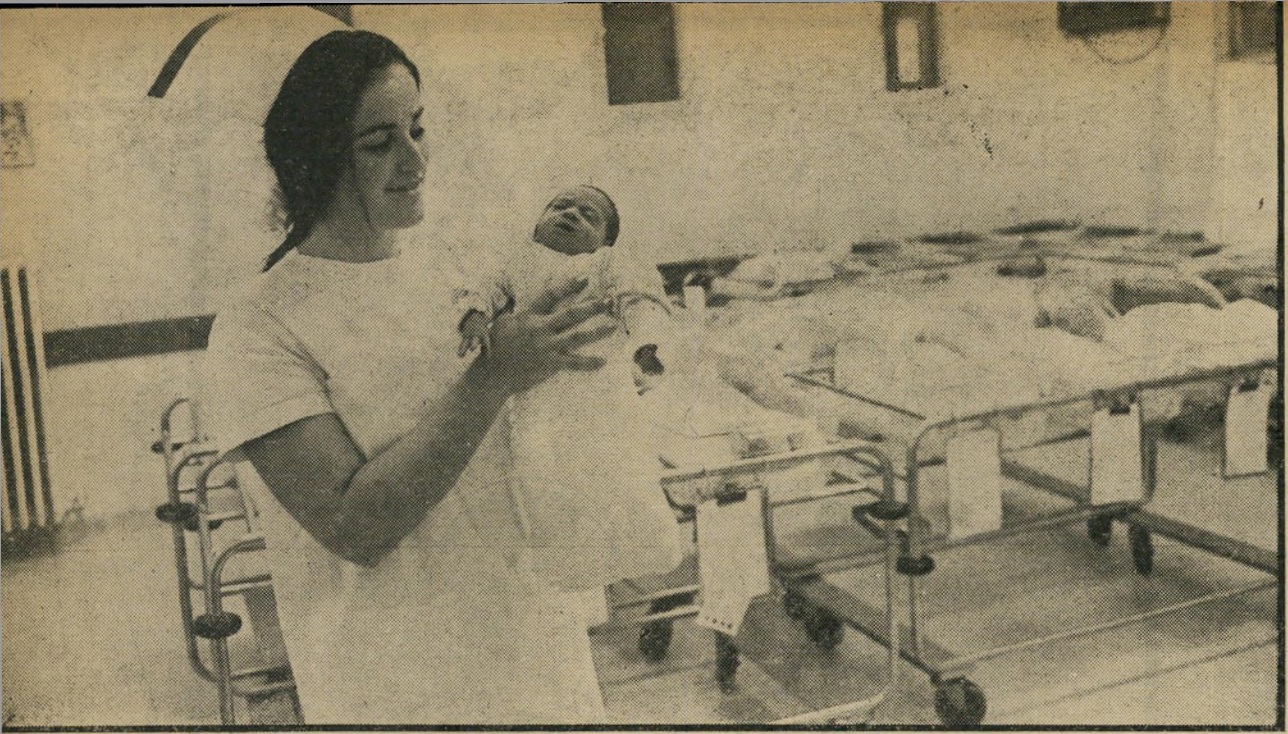

רוולית בידיים טובות

לאחר הזוועה הנוראת שעברה עליה, ברגע לידתה, זוכה עתה רוולית לשפע חום ואהבה מידי אחיות בית־החולים ליולדות בקרייה בתל־אביב, לשם הובאה. „כל אחת מאיתנו מרגישה כמו אמה שלה,” מספרות האחיות. ב„גליון התינוק” שלה, (מימין) ניתן לקרוא כי התפתחותה של התינוקת יפה: משקל, בחמשת הימים הראשונים — מ־2,500 גרם ל־2,100. קיבלה תרופות וזריקות כרגיל.

קול מוזר

כאשר הגיע מרדכי קנפיס לעבודתו, בבוקר היום השני שעבר, לא תיאר לעצמו כי יציל נפש ממוות באותו יום. למעשה, תוך דקות ספורות.

הוא עסק בהכנת מכונת האספרסו, כמדי בוקר עם בואו לעבודה, כאשר הבחין בקולות מוזרים מכיוון חדר השירותים.

„לא שמעתי בדיוק מה זה, אבל משהו דחף אותי ללכת לבדוק,” מספר קנפיס (50), העובד ברוול זה עשר שנים. „נכנסתי פנימה, וראיתי שהקול בא מכיוון השירותים של הנשים. ניסיתי לפתוח את אחת משתי הדלתות. היא היתה סגורה. פרצתי פנימה — ולא מצאתי כלום. אז פתחתי את הדלת לחדר השירותים השני. גם שם לא היה כלום. רציתי כבר לצאת, כשפתאום שמעתי בכי. קיבלתי שוק. הרמתי את המיכסה של האסלה — וחשבתי שאני מתעלף: בתוך המים היה ראש תינוק. המים, שהיו אדומים מדם, הגיעו לו עד הראש.”

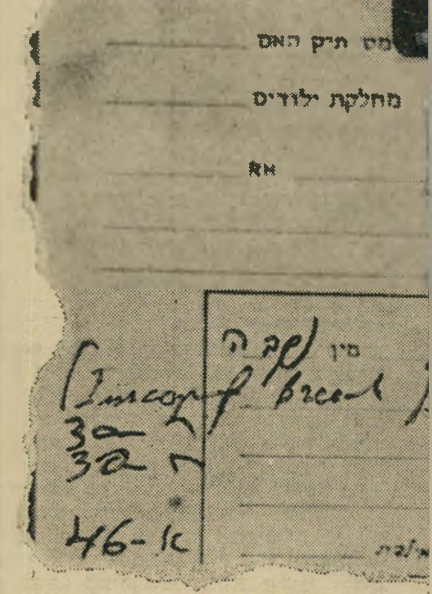

בעקבות קנפיס הגיעו גם עובדים אחרים, ביניהם אחד מבעלי המקום, שמואל רוזנברג, ששהה במקום בשעת בוקר מוקדמת זו רק במקרה.

„כשראיתי מה שהולך, לא ידעתי מה לעשות,” נזכר השבוע רוזנברג, עדיין מזועזע. „הוצאתי את התינוקת מהמים ושמתי אותה על אחד הסינורים בסביבה. ראיתי שהשלייה ארוכה מדי. ביקשתי שיביאו לי מספריים מהקופה, וחתכתי את השלייה. בינתיים הזמינו מגן דויד, והעבירו אותה לבית־חולים.”

דם על הריצפה

רק אז התפנו העובדים לתמוה, מהיכן הגיעה לשם התינוקת, שתוך דקות מעטות היתה עלולה למות מהלם או מטביעה.

הם הצליחו לשחזר במהירות את מה שקרה: היולדת הוכנסה לקפה על־ידי רחל, עובדת הקונדיטוריה. רחל לא ראתה שהיא בהריון: היא ראתה לפניה צעירה מכורבלת במעיל, שסיפרה לה שהיא מרגישה רע וביקשה להיכנס לשירותים.

רחל הכניסה אותה — ולא ראתה אותה עוד. הצעירה, מסתבר, נתקפה צירי לידה פתאומיים ממול לקפה, הצליחה להתגבר עליהם עד שהגיעה לשירותים. שם, מבלי להשמיע הגה, ילדה את התינוקת, ניתקה את השלייה, הטילה את התינוקת לאסלה, סגרה את המיכסה — ויצאה החוצה, נושאת את כאביה ללא הגה.

היא שאלה את חלד, פועל חנקיון הערבי של הקפה, איך להגיע לדרום העיר. חלד הצביע על אוטובוס מספר 1, החונה בדיוק מול הקפה. מאוחר יותר, כאשר פתחה המשטרה בחיפושיה, גילתה באחד האוטובוסים מספר 1 כתמי דם על הריצפה — ככל הנראה, של אמה של רוולית. מאוחר יותר, כאשר אותרה האם, התגלה כי אכן היא גרה בחדר שכור בדרום העיר.

(המשך בעמוד 22)

הלידה

אריאלה בייר (23) סמלת בלונדית בחיל־האוויר שהתנדבה לצורכי הצילומים, נכנסת כאן — כמו — בדלת הראשית לשירותי הגברות.

בכניסה לשירותים

הדלת השמאלית היא זו שבעזרת נכנסה אמה של רוולית. בתצלום ניתן לראות גם את הסיבה: דלת זו קרובה יותר, בצעד אחד או שניים, אל הדלת הראשית.

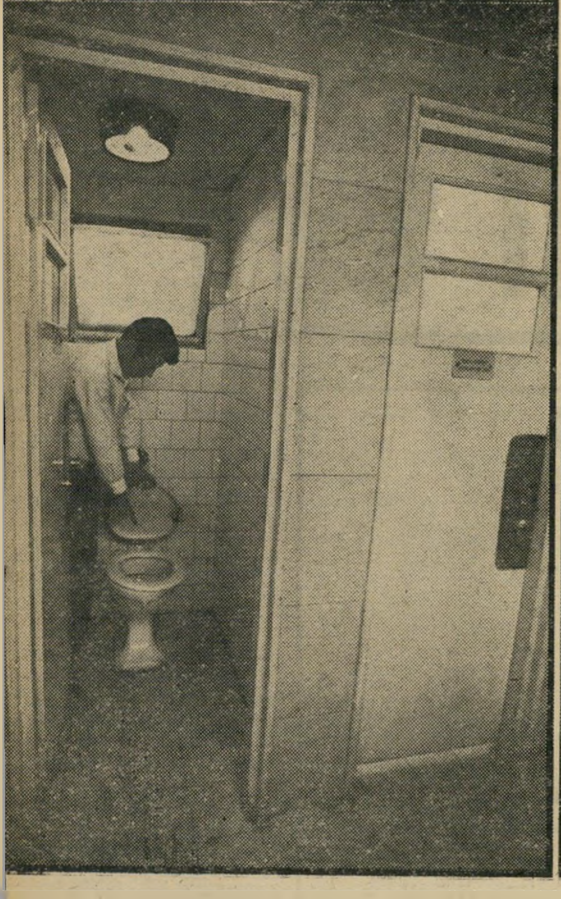

באסלה זו

עליה מצביע אחד המלצרים, נתגלתה רוולית, מכוסה כולה דם, כשהמים מגיעים עד ראשה. המיכסה שהיה סגור עליה עמד לקפד את חייה.

רוולית

(המשך מעמוד 21)

שעות ספורות לאחר שנעלמה, נפתח אחרי היולדת האלמונית ציד־אדם נרחב ממדים; מתיאוריהם של רחל ושל חלד, הרכיבה המשטרה קלסתרון. הפרטים ש־בידיה היו די מדוייקים: גיל: 19—20. גובה — כ־170 ס״מ. שיער — שאטני אסוף. עיניים — שחורות גדולות. מדברת עברית וערבית. לבשה, בעת הלידה, חליפת מכ־נסיים צבעונית.

בנוסף להפצת הקלסתרון, ערכה המש־טרה סריקות אצל רופאי־נשים ומיילדות, בעיקר בדרום תל־אביב, בתנחה שהיולדת פנתה לעזרת, לאחר הלידה. חקירות נער־כו גם בין פרוצות העיר, כדי לגלות מי מהן היתה בהריון לאחרונה.

מאמצים נוראים

מאמציה של המשטרה לא הועילו למצוא את הצעירה, אולם הם הספיקו להבהיל אותה ממחבואה. החשש שהמש־טרה תגלה אותה, לא הפחיד אותה כל־כך כמו החשש שהוריה יגלו אותה. היא הת־ייצבה במשטרה, הודיעה בפשטות: „אם הורי יידעו שילדתי — ירצחו אותי.״

סיפורה היה פשוט: הכירה בחור, הת־אהבה בו, נכנסה להריון, נעזבה על־ידיו. נותרה לבדה תקועה בבוץ.

לפחות מזל אחד היה לה, מבחינתה שלה: היא עבדה, לדבריה, כעוזרת־בית בצפון תל־אביב, התגוררה בדרום־העיר, לא גרה עם ההורים, שביתם בעיר אחרת. משום כך, לא גילו ההורים את סודה.

גם לאחר שהתאוששה, שלושה ימים לאחר מכן, המשיך דחף זה לגבור על חוש האמהות שבה: בחקירתה במשטרה, מסרה כי היא מוותרת על התינוקת.

ילדה בת־מזל

היא לא היתה צריכה לחזור על הו־דעתה פעמיים. לא חסרו מועמדים למלא את מקומה, להעניק בית לרוולית. אחד המלצרים ברוול הגיש בקשת לאמץ אותה. סגן־אלוף בצה״ל הופיע בבית־החולים, בלוויית אשתו ואחד מבניו, ביקש גם הוא אותו דבר: „יש לנו שלושה בנים, ואנחנו רוצים בת,״ הסביר. למשטרה, ל־בית־החולים, למחלקה הסוציאלית של עי־ריית תל־אביב, הגיעו עשרות בקשות נו־ספות, ביניהן של זוגות חשוכי ילדים. כולם ביקשו לאמץ את רוולית.

בשלב זה, זכה, לפחות זמנית, קצין צה״ל באוצר: לאחר שהתינוקת תשוחרר מבית־החולים, ויירפא הפצע בטבורה, ש־נגרם לה כתוצאה מהלידה הפרטיזנית, היא תימסר לידי הקצין ואשתו, שיהוו, בינ־תיים, משפחת אומנת לילדה.

רוולית עצמה תצא ברווח נקי מכל ה־עסק. מחוויית הלידה המזעזעת — לא נפ־געה כלל. לא גופנית, להוציא את החתך בטבורה, ולא נפשית. סביר להניח ש־בבית הוריה המאמצים, תמצא בית הרבה יותר חם ומאושר מאשר היתה מקבלת אצל אמה יולדתה, ללא אב וללא אמצעי קיום.

זעם קולקטיבי

אך השאלה שהטרידה השבוע כל קורא עיתונים בארץ, היתה שאלת גורלה של האם, לא של הבת. לא היה ספק בכך, בכל שיחה חברתית, כי הת־גובה הכללית היתה זעזוע לא רק מהמעשה הנורא של האם, אלא גם מהמצב הנורא שאליו נקלעה: „עם כל המיסים האלה שאנחנו משלמים כל הימים, לא יכלו למ־צוא מוסד מתאים בשביל בחורה כזאת, שנכנסת להריון וצריכה להתחבא מההו־רים?״ הטיחה בריתחה צעירה בלונדית, בהריון מתקדם גם היא — אך עם טבעת נישואין על אצבעה — בחצר שטופת ה־שמש של רוול, מטרים ספורים ממקום לידתה של רוולית. „בשביל זה יש לנו משטרה?״ זעפה ידידתה, „בשביל לרדוף אחריה, אחרי הלידה, כאילו היא פושעת? מדוע המשטרה לא פירסמה הודעה בעי־תונים וברדיו שמודיעה לבחורה שהמש־טרה תגן עליה — במקום לרדוף אחריה?״

„בשוה, בושה,״ הסכים המלצר שהגיש לה, באותו רגע, כוס ענקית של גלידה ספיישל. „בושה לכל אחד מאיתנו, בארץ הזאת, שאמא צריכה ללדת תינוקת בבית־שימוש, ולרצוח אותה שם, כדי שהיא בעצמה תישאר בחיים.״

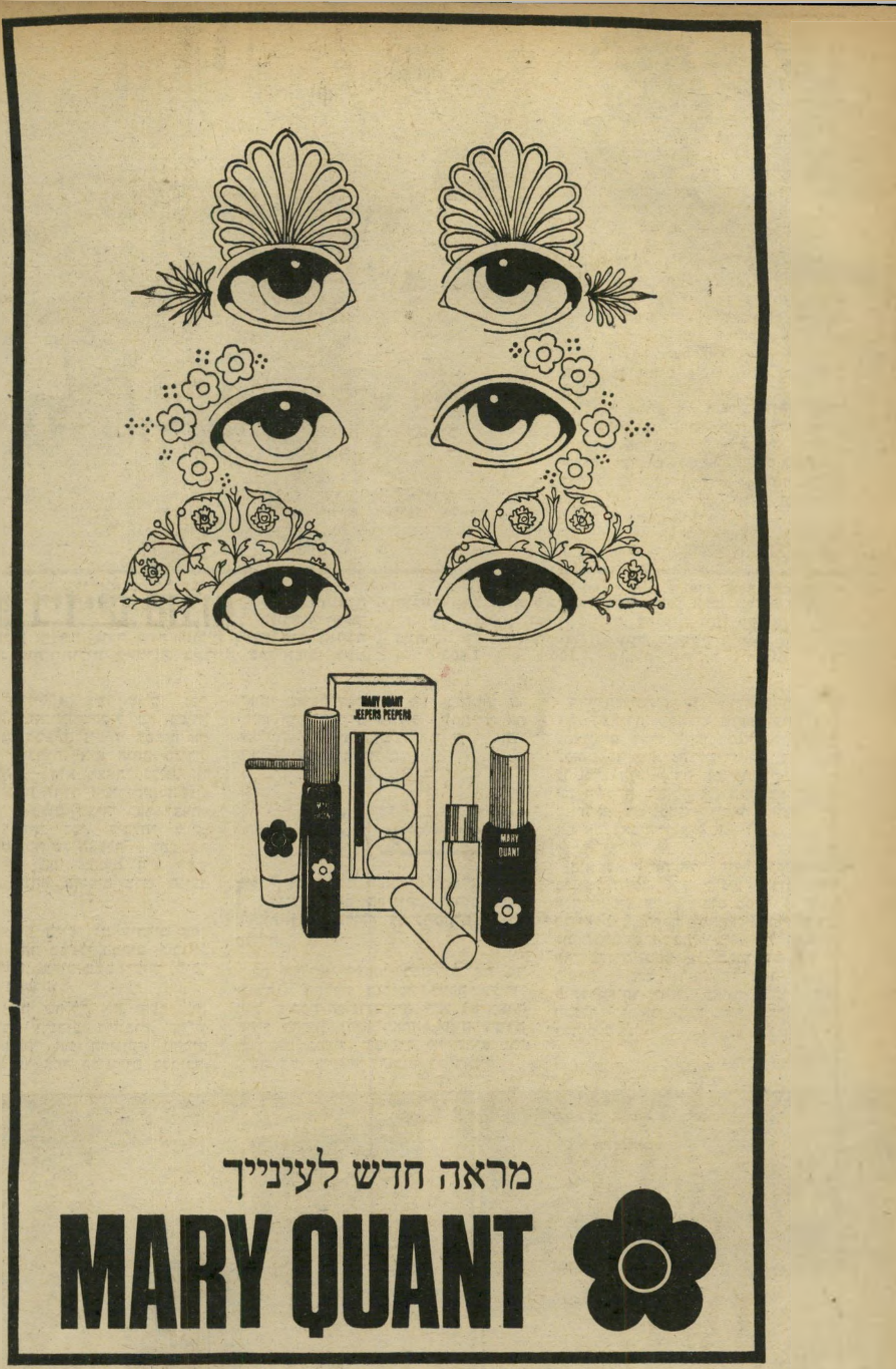

פורום - יחסי ציבור בהט מולכו

בגרות
ומוקדמות

קורסי ערב למועדים אפריל
ואוקטובר 1972
השבוע נפתחים קורסים חדשים

תוכנית ההטבות לתלמידינו:

- ביטוח לימודים ★ אפשרות פיצול
- אפשרות לימוד מקצועות בודדים
- שכר הלימוד — כבשנה שעברה
- תקצירים וחומר עזר — חינם

פרטים והרשמה: במזכירות ביה״ס
בשעות 1—9; 8—5.

פוליטכניקום

ת״א	ת״א	ר״ג	חיפה
ברנר 17	בנין גימנסיה הרצליה ז׳בוטינסקי 106	תלפיות 19	שמריהו לוין 30

במדינה

(המשך מעמוד 18)
כל העובדות האלה היו נכונות גם השבוע, כאשר הורשתה כניסתו מחדש של מירוביץ לישראל. הלחץ המאורגן מסתבר, פעל.״ „סגנית מנכ״ל משרד הפנים, יהודית היבנר, גילתה הבנה אנושית לפרשה,״ אומר עורך־הדין שורר.

טוב ויפה. אפילו יפה מאוד. השאלה היא רק, מה היה קורה לאזרח פשוט, שלא היה מסוגל להפעיל את הלחץ שהפעיל מירוביץ. מה היה קורה, לו לא היתה גברת היבנר, זו או אחרת, מבכרת לגלות הבנה. השאלה, בקיצור, היא: כיצד ניתן להגביל את כוחו של המנגנון, כדי שלא יגרום עוול גם לאזרח חלש, שאינו מסוגל להתגונן?

לגבי ז׳אק מירוביץ עצמו, היתה גם שאלה נוספת: מי יפצה אותו על חצי שנת גלות.

אורחים

מסביב לעולם על גלגל בודד

לפני שנה, החליט לטאקופומי אוגאסאוורה כי גיל 25 הוא מוקדם מדי להתחיל להתמסד. הוא נטש את מישרתו כמורה להיסטוריה, גיאוגרפיה, יצא את יפן מולדתו לטיול ברחבי העולם על חד־אופן. לאחר 75 מדינות, נחת בתל־אביב, מיוון, ביום החמישי שעבר בלילה, יצא לסייר על ריכבו הקירקסי כבר ביום שישי בבוקר: „גיליתי שהחד־אופן שלי הוא אמצעי מצויין להכיר אופי של אנשים ועמים,״ הוא מספר באנגלית המיופנת שלו.

אחרי ההדרן, אבנים. לחווייה המוזרה ביותר־ זכה טאקופומי הנמוך והחייכן בין פלחי מצריים: „הייתי במצריים לפני חודשיים. דבר אחד לא הבנתי שם, ואני לא מבין עד היום. כשהייתי נוסע בין הפלחים ועושה להם תרגילים, הם התאספו סביבי ומחאו כפיים, לפעמים בהמון של מאות איש. אבל כשהייתי רק מפנה את הגב כדי לנסוע מן המקום, היו כולם מתחילים לזרוק עלי אבנים. יש איזה סיבה מיוחדת להתנהגות משונה זו?״

„העם שאני הכי אוהב עד עכשיו, זה הרוסים. הם אוהבים בני־אדם. תמיד מוכנים לעזור, לתת, לשמוח ולצחוק איתך. לא היתה פעם שאנשים דיברו אתי, אחרי כמה תרגילים באופניים, ולא הזמינו אותי לוודקה או שניים. הם אנשים פשוטים וטובים. אני ממש אוהב אותם.״

תעלולים מקפיאי־דם. טאקופומי גרם כבר לא אחת לתאונות־דרכים, לדבריו. היפני הצעיר נוהג לחלוף בכביש ראשי סואן, כשהוא מושך אליו תשומת־לב נדהמת בתעלולי רכיבה מקפיאי־דם. נהגים שחולפים על פניו ממשיכים להביט אחורה מהופנטים — ובינתיים נגמר להם הכביש.

כשהוא מסיים את סיפורו, צוחק טאקופומי צחוק יפני גרוני, קולני ומלא. בדיוק כמה זו שבסרטים של קוראסאווה. עוברים ושבים נעצרים לשמע הצחוק המפתיע, מציצים בו בעניין. היפני מנפנף אליהם בשתי ידיו, מטפס על האופן, ופותח בסידרת תעלולים מרהיבים.

מטרתו של הצעיר הססגוני: לעגל את מספר הארצות שבסיורו ל־100. „אז, אחזור ליפן, ואמשיך ללמד גיאוגרפיה בשקט כל חיי,״ הוא מתפרץ בצחוקו המתגלגל והקולני.

אוגאסאוורה עם אופן בנאפולי, ועל האופן בתל־אביב
הרוסים נתנו וודקה, והמצרים זרקו אבנים

האם אינך יכול למצוא עבודה טובה מפני שהחמצת את האפשרות ללמוד מקצוע?

עדיין לא מאוחר מדי,
אתה יכול ללמוד מקצוע טוב
ומבוקש — וגם לקבל משכורת
בתקופת הלימודים!

לפרטים פנה אל מר ג׳ מורגנשטרן
או אל מר א. בר־יואב
בביה״ס למכונאי פולקסווגן רח׳ מודיעין 9,
בני־ברק בשעות 08.00—16.00, טל׳ 785111.

צ׳מפיון מוטורס (ישראל) בע״מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן ופורשה

אלייד, פרסום

מאחורי הקלעים

מלחמות היהודים

זה היה מעשה חסר תקדים בשידורי ישראל. על המסך הקטן, במיסגרת תוכנית יומן השבוע, הופיע הכתב הצבאי של ה־טלוויזיה, רון בן־ישי, שאמור היה לסקור את מאורעות השבוע בגבול הלבנון. פניו הנעריות היו חמורות סבר. הסיבה לכך התגלתה עד מהרה. בתום סקירתו מחה רון, שהוא סרן צנחנים (מיל.), על ש־צה״ל אסר על עתונאים להתקרב לאזור הגבול בעת שנערכה פשיטת צה״ל בלבנון.

„המחבלים מנצחים בקרב על דעת־הקהל בעולם,״ סיים הכתב הצבאי את סקירתו, שהדהימה יותר מכל את צמרת צה״ל, בשל העזתה.

שעה שהמלחמות עם הפידאיון הערבים בגבול עדיין נמשכו, התנהלו מלחמות

כתב־צבאי בן־ישי
נזיפה לצה״ל

היהודים במישור שטרם נמצא לו פתרון: יחסי צה״ל והעתונות. מה שהוליד את סיכומו הנזעם והביקורתי של רון לא היתה רק העובדה שהוא אמור היה לסקר את הפשיטה המשוריינת בלבנון עבור הטלוויזיה, אך מינויו בוטל ברגע האחרון, כנראה בהוראת שר־הבטחון. רוגזו היה ביטוי להתפתחויות שהיה עד להם בשבוע האחרון.

מותחים את החבל. לפני שרץ ל־גבול הלבנון, שהה רון בן־ישי עם צוות הטלוויזיה בתרגיל צה״ל שנערך בסיני. יותר מאשר לדווח על התרגיל לצופי הטלוויזיה, אמור היה לתרגל את הפעלת הצוות והעברת החומר לשידור במקרה ש־תפרוץ מלחמה. מבחינה זאת היה התרגול כשלון מלא.

הצוות אומנם הכין כל יום כתבה מלאה מוכנה לשידור, אך הצנזורה, השליחים ו־עורכי התוכניות בטלוויזיה חברו יד אחת כדי למנוע שידור כתבה הגונה אחת לפ־חות מהתרגיל.

רק לקראת יום שישי הצליח יעקב אחי־מאיר, עורך יומן השבוע, ללקט מן הפח את שאריות החומר ששלח בן־ישי עבור כתבה מסכמת על התרגיל לסוף השבוע, שאיכותה הטכנית היתה גרועה ביותר.

כאשר חזר בן־ישי מהתרגיל לירושלים, הרעידו זעקותיו את אמות הסיפין בבנין הטלוויזיה. את הכתבה הרביעית על התרגיל, דאג להביא במו ידיו לשידור.

היה זה רק טבעי, שכאשר נמנע ממנו לדווח כעבור יומיים על פשיטת צה״ל ללבנון, היה רון מתוסכל כמו שאר הכתבים הצבאיים, שכל תפקידם לאחרונה מצטמצם בקבלת דיווחים יבשים מפי דובר צה״ל, ללא כל אפשרות לדווח לאזרחי ישראל דיווחים עתונאיים מהימנים על ה־מתרחש ממקום ההתרחשויות.

נזיפתו הפומבית של הכתב הצבאי של הטלוויזיה הממלכתית בשלטונות צה״ל, הבהירה כי בנושא זה מתחו שלטונות צה״ל את החבל יותר מדי.

הקיסר והקיבוצניק

על הריצפה היו פרושים שלושה שטי־חים: שטיח רגיל, מעליו שטיח ספוגי ומעל זה, נקי מכל רבב, השטיח המלכותי. על השטיח השלישי ניצב כס מלכותו של הנגוס־נגוסטוס (קיסר הקיסרים) היילה סי־לאסי, שליט אתיופיה. הנגוס ישב בשולי הכסא, כי אחרת לא היו קצות רגליו מגי־עות לריצפה. על כסא נמוך ממנו ישב שר־החקלאות הישראלי, חיים גבתי. נמוך משניהם, כשהוא כורע ברך, רכן יצחק קול, מנהל אולפני ההסרטה בהרצליה.

תמונה זו התגלתה לפני שבועיים ב־אדיס־אבבה, בירת אתיופיה, בטכס פתיחת תערוכת מוצרי התעשיה הישראלית, בו היה הנגוס אורח הכבוד, גבתי נציגה של ממשלת־ישראל, ויצחק קול כתב זמני של הטלוויזיה הישראלית.

„לסחוב את הקיסר ללול!״ לא בכל יום קורה שמנהל אולפנים יהיה נכון לרדת לדרגת כתב־מקליט. אבל אם המ־דובר הוא בחצר מלוכה, הרי גם קיבוצניק לשעבר כאיציק לא יראה בכך השפלה.

הוא הגיע לאדיס־אבבה יחד עם הצלם דוד גורפינקל והבמאי אילן אלדד, כדי לצלם סרט על התערוכה עבור התאחדות־בעלי־התעשיה בישראל. באותה הזדמנות הכין הצוות גם שתי כתבות לטלוויזיה ה־ישראלית. קול, שהיתה זו משימתו העי־תונאית הראשונה, כמעט וגרם לתקרית.

כאשר התקרב יותר מדי אל הקיסר, התפרץ לעברו שר־החצר האתיופי והיתרה בו שלא להוסיף ולהתקרב אל הוד רוממותו. סיפר קול: „הסברתי שבסך הכל אני רוצה לשאול את הקיסר שאלה אחת בלבד. כנראה שהפרתי בכך את כללי

איציק קול כורע לרגלי הנגוס •
המפיק הפך לכתב

הטכס. נאמר לי שאם רציתי להפנות [illegible] לה לקיסר, היה עלי להגיש בקשה מיוח[illegible] לצורך זה יומיים מראש.״

למרבית המזל ניהל הצוות את הצילומים בעברית. אחרת היו מתרחשות תקריות דיפלומטיות נוספות, כמו למשל כאשר צעק גורפינקל בעברית: „תסחוב את הקיסר ללול!״ (הכוונה היתה לצלמו ליד לול התרנגולות הישראליות שהוצג בתע־[illegible]

העובדה שהקיסר מצא לנכון לבקר ב[illegible] פומבי בתערוכה הישראלית, דווקא בשעה שבבירתו התקיים כנס שרי־החוץ של ה־ארגון לאחדות אפריקה, ראויה לציון ול־שבח. לעומת זאת העדיפו האתיופים להצניע את הסיוע שמגישה להם ישראל, אפילו מעיני הישראלים. כאשר ביקש צוות ההסרטה הישראלי רשות לראיין את היועץ הישראלי למשטרת אדיס־אבבה, דחו האתיופים את הבקשה באדיבות רבה.

• בחולצה בהירה כשאוזניות לאוזניו. האיש המזוקן לידו, הוא בנו של קיסר חבש.

תדריך

● **סרט חשבוע** (יום ד׳ 1/3, 20.40) — שירות חדרים עם **האחים מרקס ולוסיל בול. קומדיה.**

● **בלט רומנטי** (יום ה׳ 2/3 20.20) — ג׳יזל — **בלט בשתי מערכות על פי סיפור מאת תיאופול גוטייה, בעקבות ה־יהודי המומר היינריך היינה. מוסיקה מאת אדולף אדם. בביצוע תיאטרון הבלט ה־אמריקני עם אריך ברון, קרלה פראצ׳י שוני לנדר וברוס מרקס.**

● **בידור ישראלי** (יום א׳ 5/3 21.10) — **האידיאל, הקדחת, האשה וכל השאר — קטעי הומור ושירים על האשה הישראלית לעומת אשת העולם מאז תחילת המאה. תוכנית מאת אורנה ספקטור בבימויו של צדוק צרפתי: משתתפים: הדוגמנית קרין דונסקי, והשחקנים מרים גבריאלי, עודד קוטלר, דודו אלהרר, יעקב נוי, גבי אורון ורפי גולדווסר. בימוי לטלוויזיה — ציון חן.**

● **חשעה השלישית.** (יום ג׳ 7/3, 20.20) — **בעקבות הגירסה הרומנטית של בוני וקלייד. בסרט משנות ה־40 בשם הם חיים בלילה** עם **פארלי גריינג׳ר בתפ־קיד הראשי, ייערך דיון באולפן על ה־נושא „הפשיעה בישראל״, בהשתתפות מפכ״ל המשטרה פנחס קופל, אחד מקציני השדה של משטרת ישראל, וקרימינולוג. עורך ומנחה — ישעיהו בן־פורת. מפיק — דב שנער.**

בנסיון להתגבר על המשבר שפקד את הדיסקוטקים, הנהיג השבוע מועדון „טיפאניס

לפתע, ללא הודעה מוקדמת, נקטעה המנגינה הסוחפת באחת. האולם הגדול של דיסקוטק טיפאני׳ס התל־אביבי כוסה באפילה מוחלטת. עשרות זוגות מופ־תעים, ששנייה לפני כן התפתלו במרץ בשייק סוחף, נותרו קפואים ותוהים ב־חשיכת הדממה הפתאומית.

וזה היה עוד כלום לעומת הפתעתם שניות לאחר־מכן, כאשר מתוך מערכת הרמקולים בקעו הצלילים הקלאסיים של האדג׳יו של ויוואלדי.

לאחר הלם קצר, התאוששו האורחים: „מה זה פה, היכל התרבות, לכל הרו־חות ?״ השתאג אורח מופתע.

בתמציתיות ראוייה לשבח, הביע השו־אג האלמוני את דעתם של מרבית הנו־כחים. החבר׳ה שבאים לטיפאני׳ס לרקוד, ודאי שאינם מצפים לשמוע שם את ויוואלדי — אפילו אם היו יודעים מיהו.

מישמנים ★ פורצים

לא היו האורחים יודעים, כי הצלילים המבהילים הינם פתיחה לתוכנית חד־שה, בת 40 דקות, של תרבות צרופה — ספק אם היתה כף רגלם חולפת כלל על מיפתן הדיסקוטק.

משום כך, נקטה הנהלת המוסד בצעד

שתי הרקדניות מתפתלות סביב הזמר הכושי - יהודית מרכזת אליה את כל המבטים בריקוד ג׳אז (ימין) - ולפתע מתגלה חברתה קטי חשופה על בימה סמוכה (שמאל) ופותחת במחול עירום

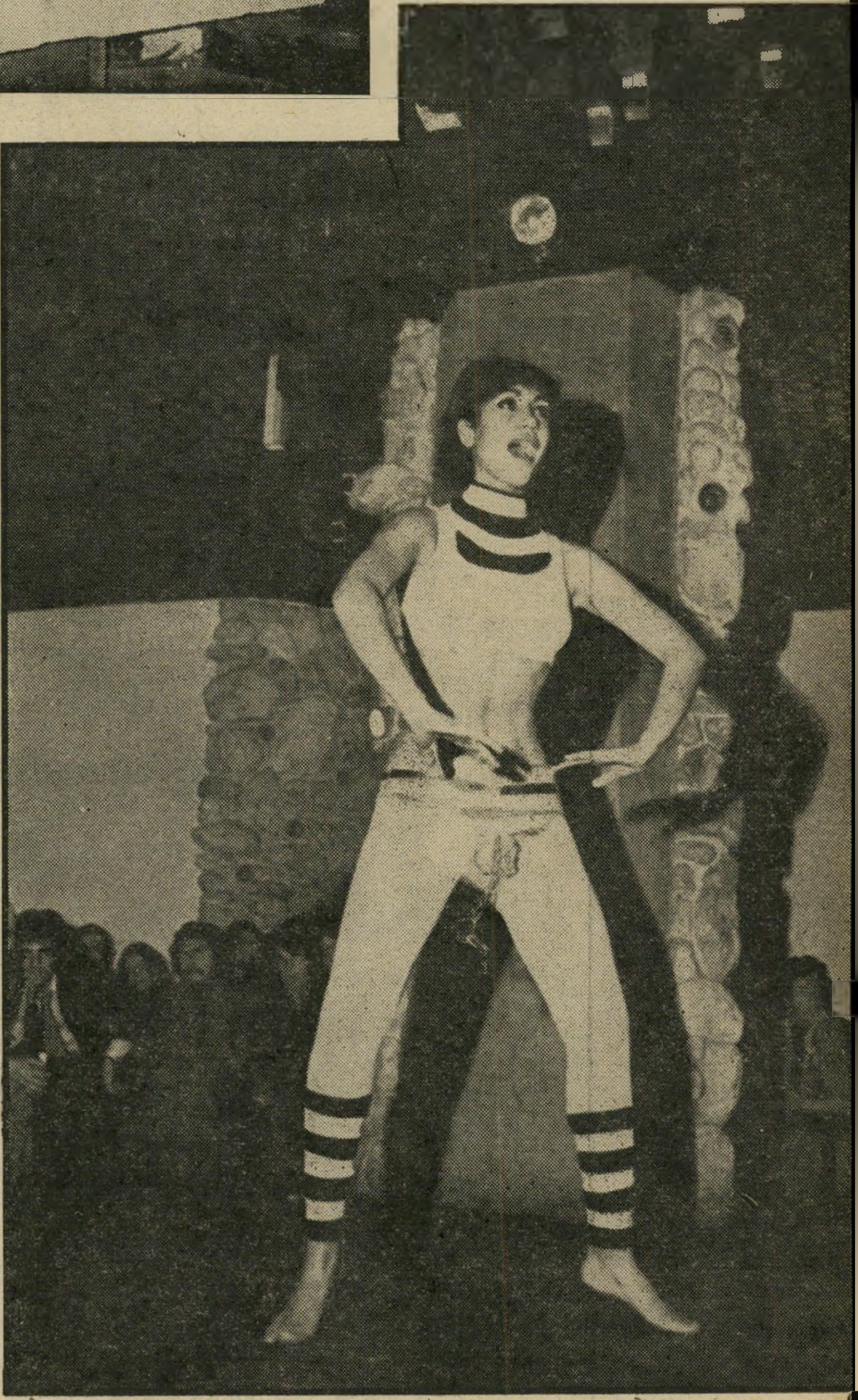

הרקדנית והקהל נערת־הגוגו הישראלית יהודית מתפתלת על שולחן עץ המשמש במה זמנית, למרגלות קהל האורחים המסוקרן. קיצוני משמאל, צופה בה אבי התוכנית, שמעון לוי.

פיקחי: הציגו בפני האורחים את שדיה החשופים של קטי — בלי לגלות להם כלל שזוהי קולטורה.

הקולטורה הושלכה לחלל הדיס־קוטק באותה פתאומיות שבה פסקו הריקודים. לאחר רגע ארוך של דממה ואפילה, נדלקו בבת־אחת האורות הצב־עוניים — ואל רחבת הריקודים, ששממה מהרוקדים הרגילים, התפרצו בסערה קטי ויהודית. מישמניה של הראשונה איימו לפוצץ את בגד הסטרץ׳ השחור־לבן ש־עטף אותה, גופה הדקיק של השנייה גילה עור לבן שקוף. ויוואלדי פינה מקום לג׳אז של סנטאנה, ושתי הנערות פתחו בריי־קוד ג׳אז סוחף.

עד כאן, נראה עדיין הכל סביר. כך היה גם המיספר הבא — זמר כושי בשם דידי.

אולם למרות שדידי נחשב ככוכב הערב, היתה האטרקציה של הערב שייכת ללא ספק למישמני הבשר של קטי. האטרקציה באה לידי ביטוי בעיקר בבימוי: יהו־דית הדקה משכה את תשומת־לב הקהל בריקוד סוער על במה זעירה בצד ימין של האולם, בעוד קטי מתנועעת בתנו־עות ריקוד בלט מודרני משעמם על במה נגדית. היא היתה לבושה חצאית מיני זעירה וחזיית־מיקטורן, והקהל כמעט לא הבחין בה.

ובעוד העיניים רתוקות ליהודית, המש־תוללת בריקוד חושני, שמטה קטי את כיסויי השחור שלה. לפתע, השתנה מרכז הכו־

קולטורה בדיסקוטק

בותית בנסיון להתגבר על המשבר הפוקד כיום את ענף הדיסקוטקים בארץ — משבר המתבטא ברורות בהכנסות הקופה.

ג'ון טליסיני מתלהב גם מכוכבי תוכניתו: הזמר דידי, הכושי יליד ג'מאייקה שכבר הספיק, לפני הגיעו לישראל, להוציא תקליט באנגליה ולראותו הופך להיט בתשע ארצות — שהוא תגליתו האישית של ג'ון. קטי קריסטל בת העשרים, רקדנית לשעבר באופרה בפאריס, מולין רוז', לידו, „וגם קצת בטלוויזיה בצרפת — אך אף פעם לא בסטריפטיז." קטי, הבלונדית הטבעית שמופיעה בפיאה שחורה, הופיעה בארץ בזורבה כחשפנית. אך „מגיל חמש אני רוקדת בלט מודרני בצרפת," היא מצדיקה את עצמה. והישראלית שבחבורה: יהודית דבי בת ה־19 מפתח־תקווה. שלוש שנות ריקוד בעינבל, וחצי שנה בג'מבו.

מה דעת הקליינטים על הקולטורה שנפלה עליהם בצהרי הלילה?

„תוכנית נהדרת! אני באה לכאן כל יום לרקוד, אבל אף פעם לא מצא־חן בעיני כל־כך כמו היום," מתלהבת הלן סספורטס. החבר של הלן, המלצר בבר המקומי, דווקא לא כל־כך מבסוט. „היה בסדר, אבל זה לא מתאים לטיפאניס."

„ראיתי כבר דברים יותר טובים," חותך אלי בלק, לוטש יהלומים. „בשביל מה בכלל שמו לנו מוסיקה של מתים?" עונה לו חברו, הדייג — ברידינג — אברהם אלוני: „האינטליגנטים אומרים שזה מוסיקה תרבותית, אז תשתוק."

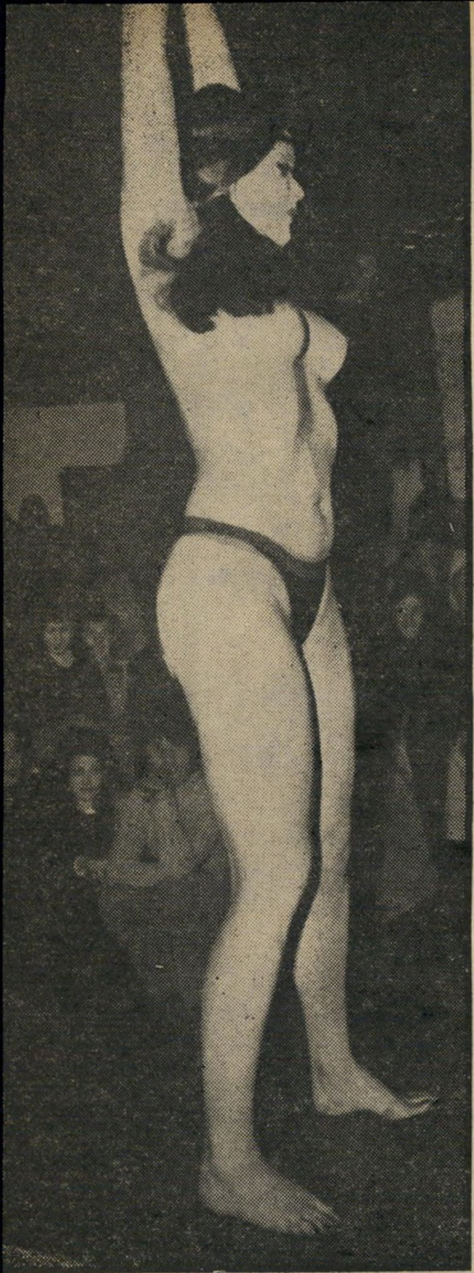

במלוא קומתה מציגה הפארי־סאית קריסטל את נתוני הקולטורה שלה.

בד במקום — לעבר הגוף השמן, הנושא בגאווה חזה מלא וזקוף. עתה, לא עוד בלט מודרני: קטי מתפתלת, מלטפת את גופה בידיה, נוגעת־לא־נוגעת בשדיה הזקופים, עושה שפגט מפתיע — ונעלמת בצעדי ריקוד מסוגננים.

רקע לסטריפטיז

כך החלה תוכנית החצות החדשה של טיפאניס. רשמית, היא קרויה אמנם דידי שו אך בלתי רשמית, קורא לה הרקדן־הכוריאוגרף שמעון לוי — תרבות לעם.

הקולטורה בדיסקוטק מושגת על־ידי שילוב מוזר של ג'אז לצידה של מוסיקה קלאסית, המשמשת רקע להופעת סטריפטיז.

שמעון לוי, אשר הרכיב תוכנית מורזה בגיוונה בת 40 דקות, טוען כי הוא מביא תרבות לעם. „אם את שיקספיר מציגים היום בחוץ־לארץ בפארקים לאומיים — למה לא לתת בלט קלאסי בדיסקוטק? במקום שהקהל ישב ויחשוב על שטויות כמו שכיבות — שיראו תרבות!"

הקהל נראה מרוצה מהתרבות של שמעון לוי. גם ג'ון טליסיני, מנהל הדיסקוטק, זורח מאושר: „אני אשלח את התוכנית לכל מועדוני טיפאניס בעולם! מישראל תצא תרבות לפריס, מופנלייה, בצרפת, מינכן ופאלמה דה מיורקה!"

באיזו מידה תדביק התלהבותו גם את מנהלי רשת טיפאניס העולמית, נותר עדיין לראות. טיפאניס בעולם הוא מועדון־יוקרה. המחשבה שירשה בתוכו הופעות חשפנות, בדומה לכל באר ומועדון־לילה רגיל — נראית נועזת במקצת. בישראל, החליט טליסיני על תוכניתו התר־

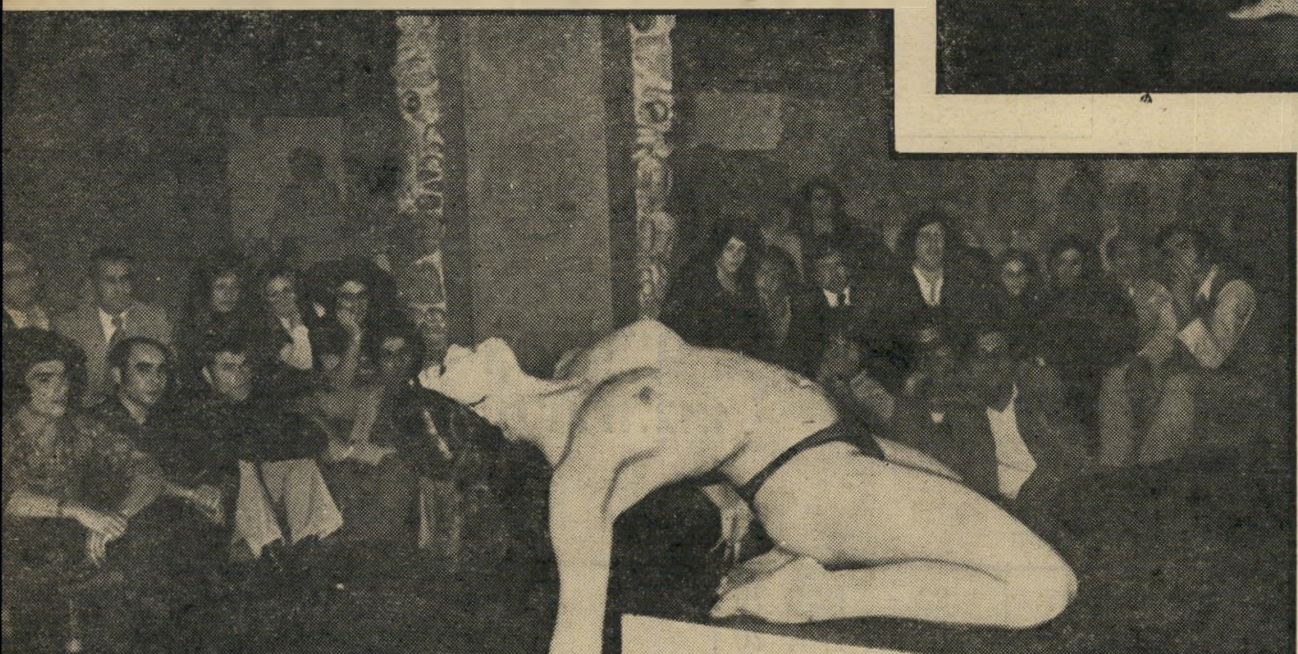

נקודת הכובד קטי קריסטל, הרקדנית הצרפתיה, מפגינה את שדיה המפוארים לעיני הקהל הקשוב של „טיפאניס". „בצרפת לא עשיתי אף פעם סטריפטיז," טוענת קטי. אם כך, יש לה פשוט כישרון טבעי לזה. ריקודה המהיר, שלווה בהתפתלויות ותנועות ידיים ורגליים אירוטיות למהדרין, נמשך דקות ספורות — אך השפיע על הקהל יותר מכל שאר 40 הדקות של התוכנית, שנקראה רשמית „דידי שו" — על שם הזמר הכושי דידי — אך לא־רשמית כונתה בפי יוצרה, הרקדן שמעון לוי, כ„תרבות לעם". מנהל „טיפאניס" מקווה לייצא את התוכנית גם לחו"ל.

תמרורים

נחוג. יום־הולדתו ה־28 של העיתונאי לשעבר **יוסי ינאי,** המנהל כיום משרד ליחסי ציבור, בנו של מנהל רשות הגנים הלאומיים אל"מ (מיל.) יעקב ינאי. שקרא למשרדו בשם אניט על שם אשתו אניטה.

נחוג. בבודפשט בירת הונגריה, בנוכחות כ־200 אורחים רמי־מעלה, יום־הולדתה ה־40 של **אליזבט טיילור,**

טיילור

הנמצאת בהונגריה יחד עם בעלה ריצ'ארד בורטון המככב בסרט כחול הזקן המצולם בהונגריה.

נחוג. יום־הולדתו ה־75 של מי שהיה ראש עיריית תל־אביב **מרדכי נמיר,** שעלה לארץ ב־1924, היה חבר הנהלת דבר, מזכיר מפלגת העבודה עד 1930, נבחר ב־1935 כחבר מועצת עיריית תל־אביב, היה מזכיר מועצת הפועלים בעיר, חבר המטה הארצי של ההגנה, היה ב־1949 ציר ישראל במוסקבה וב־1951 נבחר למזכיר הסתדרות העובדים ולחבר־כנסת, ב־1956 נבחר לממשלה וכיהן כשר־העבודה, וב־1959 נבחר לתפקיד ראש עיריית תל־אביב אותו מילא עד 1969.

נמיר

נפרדו. באריזונה, אחרי שנתיים של נישואין ובת אחת, **סווטלאנה סטאלין** (46) והאדריכל **ויליאם וסלי פיטרס** (59). בתו של סטאלין, שערקה מברית־המועצות ומצאה מיקלט בארצות־הברית, היתה נשואה קודם לכן שלוש פעמים, בין השאר לנסיך הודי שנפטר ב־1966. הסבירה את הסיבות לפירוד בכך ש„אינני יכולה לחיות יותר עם פיטרס. אנחנו לא מתאימים זה לזו."

נחוג. במסיבה שערכו פצועי צה"ל, יום־הולדתו ה־47 של ניצול גטו ורשה **שמחה הולצברג,** שזכה לכינוי אבי הפצועים, בשל פעולותיו למען פצועי צה"ל.

הולצברג

נפטר. בתל־אביב, בגיל 82, המנצח הנודע **מיכאל טאובה.** יליד לודז', החל ב־1911 ללמוד בקונסרבטוריון למוסיקה בלייפציג, יסד ב־1926 בברלין תזמורת קאמרית, עלה ב־1934 לארץ והיה המנצח הראשון של התזמורת הסימפונית הישראלית, היה ממייסדי התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

נפטר. בביתו בסביון, בגיל 54, עוזר סגן נשיא מכון וייצמן ד"ר **חיים (צ'רלי) ברוידא,** שעלה לארץ מדרום אפריקה, שימש כמנהל המרכז להדרכה ברדיואיזוטופים במכון למחקר גרעיני בנחל שורק, והיה יו"ר הוועד האקדמי הישראלי לבעיות המזרח התיכון.

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.12.1971

	לשנה בלירות: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	ס"ה	ל־½ שנה: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	ס"ה
דמי המנוי בארץ	70	+ 12	= 82	37	+ 6	= 43
לכל ארצות תבל בדואר רגיל	70	+ 17	= 87	37	+ 9	= 46
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר						
לכל ארצות אירופה ואיראן	70	+ 45	= 115	37	+ 23	= 60
לקפריסין	70	+ 36	= 106	37	+ 18	= 55
לארצות־הברית וקנדה	70	+ 76	= 146	37	+ 38	= 75
לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד	70	+ 80	= 150	37	+ 40	= 77
לדרום אפריקה, זמביה ורודזיה	70	+ 105	= 175	37	+ 53	= 90
למקסיקו ופנמה	70	+ 100	= 170	37	+ 50	= 87
ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן	70	+ 135	= 205	37	+ 68	= 105
לאוסטרליה וניו־זילנד	70	+ 150	= 220	37	+ 75	= 112

אסירה שנמלטה

מכלא הנשים

סיפרה ל־

העולם הזה

את סיפורה –

לפני שנתפסה

והוחזרה לכלא

"ביקשתי רפואה – הוכנסתי לצינוק!"

גלית פסקל היא אסירה בורחת. לפני כשבועיים נמלטה מכלא־הנשים נווה־תרצה, שם היא מרצה עונש מאסר של ארבע שנים על זיוף צ׳קים וגניבות. למערכת העולם הזה הגיעה גלית כדי לספר את סיפורה, בנסיון נואש למנוע את שובה לכלא.

זה סיפורה:

ב„נווה תרצה" ישבתי בגלל משיכת צ׳קים בלי כיסוי. ברחתי משם בגלל העינויים שעינו אותי שם.

אני סובלת מאסטמה, והרופאים בכלא אמרו שאני צריכה לקבל מכשיר־דיאלר. כשאני מקבלת התקפה, ואינני יכולה לנשום, המכשיר הזה מציל אותי. כשהיה לי כסף, בזמן שהידיד שלי, רפאל, היה מבקר אותי, הייתי מקבלת את המכשיר מהכלא בשביל 10 לירות. כשלא היה לי כסף, לא הצלחתי לקבל יותר מדיאלר. הייתי קוראת לחובשת באמצע הלילה, כשהייתי מקבלת את ההתקפה, והיא היתה עונה לי: „אין דבר, תסבלי!"

אז הייתי משתוללת. הייתי צועקת, והחובשים היו עושים לי זריקות־הרגעה שהיו מפילות אותי מהרגליים. כשהייתי מרגישה שההתקפה של אסטמה מתקרבת ואני מתחילה להיחנק, הייתי צועקת שיעזרו לי. במקום לעזור היו באים החובשים ומרביצים לי. היו פותחים לי את הרגליים, ומכניסים לי מכות רצח. לאחר זה, היו זורקים אותי לצינוק. שם היו מחזיקים אותי לפעמים שבוע שלם.

בעלי איים ברצח

אמי נפטרה כשהייתי בגיל שמונה, באורוגוואי. אבי התחתן שנית שנתיים לאחר שאמי מתה. הייתי אז בת 10. אחרי החתונה עלינו לישראל. אבי עבד בתור ימאי. גרנו בחיפה.

אבא היה חוזר הביתה פעם בשישה חודשים. לא הסתדרתי עם האם החורגת שלי. היא זרקה אותי מהבית לרחוב.

הפרקליט **אמנון שובל, המייצג את האסירה שנמלטה. שובל ניסה לשכנע את הנערה לחזור לכלא והגיש בקשת חנינה לנשיא.**

החלום הגדול שלי היה להיות שוטרת. החלטתי להתגייס למישטרה. אך באותו זמן היכרתי בחור, בן של רופא. אחרי חודש התחתנתי איתו.

זה היה קודם כל בשביל לא לחזור הביתה, לאמי החורגת. הוא גם היה בחור יפה ומצא חן בעיני.

אחרי שישה חודשים, התגרשנו.

אחרי זה היכרתי ידיד, שאמר שהוא חשמלאי, אבל גיליתי אחר־כך שהוא התעסק בזנות ובסמים.

כשגיליתי את העסקים שלו, הוא איים עלי באולר שלוף שיהרוג אותי אם אספר למישטרה. אחר־כך התחיל להביא מכירים בשביל שאני אשכב איתם. לא יכולתי להתנגד בגלל שהוא איים עלי ברצח. הייתי לבד בבית, ולא היה לי לאן לברוח. בהזדמנות הראשונה מסרתי במישטרה שהוא מכריח אותי לעבוד בשבילו בזנות.

מיד אחרי הגירושין, נכנסתי למצב של דיכאון־נפשי. בשביל לשמוח קצת הייתי מסתובבת בחנויות וקונה שמלות. שילמתי בצ׳קים של יותר מ־2000 ל״י. בחשבון בנק היו לי רק 10 ל״י.

זה קרה בשנת 1969, ואז נפתח נגדי התיק הראשון. נשפטתי, וקיבלתי מאסר של שלוש שנים. לאחר שישבתי חודש בנווה־תירצה, שוחררתי מטעמי בריאות. חוץ מהדיכאון הנפשי שהיה לי, יש לי גם אסטמה מילדות.

הסתבכות קשה

בפעם השניה, הסתבכתי יותר קשה. הכרתי בחור, משה, נהג מונית מראשון. יום אחד גנבתי את פנקס הצ׳קים שלו ועשיתי קניות ב־3000 ל״י. קניתי רק דברי הלבשה. נתפסתי תיכף ונשפטתי לארבע שנים בנווה־תירצה. זה היה בסוף שנת 1970.

מנווה־תירצה שלחו אותי לבדיקות פסיכיאטריות בבית־החולים עכו. ברחתי מבית־החולים. עד שתפשו אותי הספקתי להכיר את רפאל.

רפאל הוא בן 36. הוא גר ברחוב הירקון בתל־אביב. הוא שכנע אותי לחזור לכלא והציע לי נישואים. חזרתי לנווה־תירצה. לאחר שהחלטנו להתחתן. רפאל היה מבקר אותי בכלא ומביא לי מתנות, הוא אוהב אותי. אני בטוחה בזה עד היום. אפילו קבענו תאריך לחתונה: 4.1.1972. אך שבוע ימים לפני החתונה, ברחתי מהכלא. קיבלתי חופשה של שמונה שעות כדי לסדר את תעודת־הזהות שלי ואז החלטתי לא לחזור לכלא וגם לא להתחתן.

איך אני יכולה להתחתן עם רפאל? הוא בן 36 ואני רק בת 20. אני יכולה להיות הבת שלו. אני מתביישת ללכת איתו ברחוב. וככה שברתי את התקווה האחרונה שלי.

לא יכולתי להשאר בכלא מפני שהחיים שלי שם היו איומים. ממש גיהינום. העורך־דין שלי, אמנון שובל, הגיש בקשת־חנינה לנשיא־המדינה, ואמרו לו שלא יוכלו לטפל בבקשה זו, כל זמן שאני לא חוזרת לכלא. אמרו לי שיש סיכויים טובים שיורידו לי שליש מעונשי. אבל אני לא מסוגלת יותר לחזור לכלא.

פעם בא העורך־דין שלי לבקר אותי. בדיוק הוציאו אותי מהצינוק והוא בעצמו ראה איזה מכות הכניסו לי. היה לי פנס בעין ודם מאחורי האוזן. בטח שגם אני הייתי מחזירה מכות, כשהיו מרביצים לי. אבל מה יכולה אשה לעשות נגד חמישה שישה גברים?

„אני ישבתי בתא בבית־הכלא עם שלוש בחורות. אחת מהן, היא הקטינה מחולון שרצחה לא מזמן צעיר וקברה אותו בחולות. היא מאוד יפה ואינטליגנטית. כולם אוהבים אותה. אם אני אחליט בכל זאת לחזור לכלא, זה יהיה רק בגללה.

עד כאן, סיפורה של גלית.

■ ■ ■

היום, נמצאת כבר גלית שוב בבית־סוהר. לאחר שעזבה את המערכת, נסעה לידיד בקריית־חיים. במארב מישטרתי שהוצב בביתו של הידיד, נתפשה גלית מייד עם הגיעה.

כשנשאלה רעיה אפשטיין, מפקדת כלא נווה־תרצה לתגובתה, ענתה: „שטויות. אצלנו בכלא לא מרביצים לאיש. אולי הכניסו אותה לצינוק, זה יכול בהחלט להיות, אבל מכות — אף פעם לא. הבחורה הזאת היא שקרנית פאתולוגית. היא ממש מופרעת."

אם כן, למה אין היא מוכנסת למקום בו ניתן יהיה לרפאה?

רעיה אפשטיין: „היא לא מספיק מופרעת בשביל זה."

גלית פסקל

תלמידי ותלמידות תיכון ענו בכנות לשאלות החוקרים

מין בגימנסיה

לנוער הודבק דימוי של פעילות מינית מוגברת ומופקרת. הדימוי מופרך מעיקרו.

יותר משהם עוסקים במין, נוטים בני־הנעורים לדבר בו.

75% מתלמידי בתי־הספר התיכוניים בארץ לא קיימו יחסי־מין.

תלמידי בתי־ספר מקצועיים מחזיקים בשיא של קיום יחסי־מין.

● קיים קשר ברור בין עישון סמים וסיגריות אצל בני־נוער, או רצון להתנסות בחוויות אלה — לבין נטייה לקיום יחסי־מין מוקדמים.

● הזיקה של נוער לקיים יחסי־מין קשורה לדימוי שנוער בגילוי מקדיש את רוב הזמן במסיבות לצורות בילוי בלתי לגיטימיות כמו: אורגיות, משקאות חריפים וסמים.

● בני נוער הרוצים להתחתן בגיל מוקדם אינם רוצים לקיים יחסי מין בגיל מוקדם. לעומתם בני־נוער המתכננים טיולים ומסעות בחוץ־לארץ אחרי סיום הלימודים, בהם הם מקווים להתנסות בחוויות שונות, נערים אלה רואים בחיוב קיום יחסי־מין בגיל מוקדם.

● יחסי מין כמו דיסקוטק, קולנוע ומשקה חריף עוזרים לפרוק את חמתח בו נמצא הנוער בגיל־ההתבגרות.

● בנים מדווחים הרבה יותר מבנות על קיום יחסי־מין.

● בני שכונות העוני רוצים לדעת על מין. נערי השיכבה העילית רוצים לעסוק בו.

● בני 15—16 רואים נשיקה, חיבוק וליטוף כקיום מלא של יחסי־מין. לעומתם יודעים כבר בני ה־17—18 בדיוק למה הכוונה ביחסים מיניים.

● נוער הנוטה לבלות במחיצת משפחתו נוטה לקיום יחסי־מין מוקדמים. השתחררות מכבלי המשפחה גוררת בעקבותיה ברוב המקרים גם שיחרור מיני.

● קיום יחסי־מין מעלה את ערך הנער בעיני החבר'ה.

● הנוער מדבר הרבה על מין אך ממעיט לעסוק בו.

אלה אחדות מתוך שורה של מסקנות אליהן הגיע המכון למחקר חברתי שימושי, במחקר שערך על יחסו של הנוער הלומד לנושא המין. המחקר, שסוכם רק לאחרונה, הוזמן על־ידי משרד הבריאות ומשרד החינוך והתרבות, כחלק מתוך מחקר כולל על „ערכים, תכניות והתנהגות של נוער בימינו."

בין השאר גילה המחקר כי זיקת הנוער לקיום יחסי־מין קשורה גם לדימוי שנוער מקדיש את רוב הזמן במסיבות לצורות בילוי בלתי לגיטימיות כמו אורגיות, משקאות חריפים וסמים. כלומר, בני־הנוער נסחפים אחר הדימוי של עצמם. חברת המבוגרים רואה בנוער ימינו חבורה ססגונית, פורקת עול ומוסר, ורבים מבני־הנעורים ביחוד הצעירים שביניהם — רואים עצמם חייבים להצדיק דימוי זה, או לפחות להתנסות בחלק מחוויותיו.

חילופי ידע בנושא האסור

המידגם שנלקח לצורך המחקר נועד לייצג נוער לומד בכל רמות הלימוד, בכל בתי־הספר העל־יסודיים החילוניים (עיוניים, מקצועיים וחקלאיים) בארבע הערים הגדולות: ירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע. התלמידים, 1946 במיספר, חולקו לארבע קבוצות־בדיקה עיקריות: לומדי כיתות ט' וי' כמייצגי הצעירים, לומדי י"א וי"ב כבוגרים, וחלוקה נוספת לבנים ולבנות.

החוקרים גילו כי הנטייה הרווח בגיל בית־הספר התיכון לשוחח בתכיפות על מין, קשורה בעניין הצעירים לקבל מידע נוסף על הנושא. מחוסר אפשרות לזכות במידע מפורט מן המבוגרים, נוטים רוב הצעירים לשתף איש את רעהו בחוויותיהם ובלבטיהם המיניים. בכך הם מעשירים את אוצר ידיעותיהם על הנושא ה„אסור."

על שאלה: באיזה גיל לדעתך רצוי להתחיל לקיים יחסי־מין?" ענו כמחצית מבין הנחקרים כי טווח הגילים 15—18 הוא האידיאלי.

אלה מביניהם שהעדיפו יחסים בגיל צעיר יותר (15—16) נימקו זאת בעיקר כך: „הנוער בוגר מבחינה גופנית ופיזית ויחסי־מין הם מהנים, מספקים צורך ועוזרים שקשרו יחסי־מין בפורקן־מתחים, נטו להעריך כי אמצעים כמו דיסקוטקים ומשקאות־חריפים עוזרים אף הם לפורקן המתח."

פורקן המתח

הנחקרים שהעדיפו את גיל 17—18 כמתאים לתחילת יחסי־מין, ציינו בעיקר ש„הנוער בוגר מבחינה נפשית וגופנית ואחראי למעשיו." אותו נימוק הוזכר בידי אלה שהעדיפו גיל גבוה מ־18 כמתאים להתחלה ביחסי מין. רק 15% מבין הנשאלים לא ציינו את הגיל כגורם קובע בקיום יחסי־מין. „בכל מקרה זה תלוי בהרגשה, בהתפתחות האישית ובבגרות הגופנית והנפשית של כל פרט," קבע מיעוט זה.

רבע מתלמידי השביעיות־שמיניות מדווחים כי קיימו או מקיימים כיום יחסי־מין. למעלה משליש של שביעיסטים־שמיניסטים הודו כי הם מרבים לשוחח על בעיות הקשורות ביחסי־מין.

המעניין שבמחקר הוא כי לצד שאלות אינפורמטיביות על יחס התיכוניסטים לבין, נשאלו גם שאלות שנראו רחוקות לגמרי מן הנושא הנחקר אך המסקנות שהוסקו מהן הורו על יחס הדוק בינן לבין תעסוקת צעירי־ימינו במין.

אליל־נוער כמרצה למין

כך נחקר בשאלות רבות הקשר בין זיקה למין לבין הזיקה לסמים ולסיגריות. התנסות בסמים בסיגריות, הבעת רצון להתנסות בעתיד בסמים ובסיגריות, השתייכות לקבוצות חברים המעשנים סיגריות, והבעת סובלנות כלפי התופעה של שימוש בסמים — קשורות כולן לזיקה לקיום בפועל של יחסי־מין מוקדמים, או לשיחה תכופה על ענייני־מין.

בנושא זה נתגלה הבדל מעניין בין הקבוצה הצעירה לבוגרת. בעוד הצעירים רואים במין־מוקדם ובשימוש בסמים תופעות קרובות הבאות תכופות יחד, נוטים הבוגרים לייחס למין גם את הצד הריגשי. „גם הבגרות הנפשית חשובה בקיום יחסי־מין," קבע חלק מהם. עובדה זו מוכיחה כי ככל שהנער מתבגר הוא הולך ומשתחרר מן הדימוי המתירני שהצמידה לו החברה.

להלן רשימה של אנשים שונים אשר יכולים לתת לנוער יותר ידע והדרכה בשאלות הקשורות לנושא המין. קרא את הרשימה כולה וציין אילו שלושה אנשים מבין אלה שברשימה יש להעדיף ביותר לשם מתן הסברה־מינית לנוער?

רוב הצעירים שענו לשאלה זו העדיפו רופא או פסיכולוג מסביר, נוסף לשניים אלה הופיעו ברשימה גם מורה, מדריך בתנועת־נוער, אחד מהחבר'ה, אישיות ציבורית פופולארית, אליל־נוער (שחקן, זמר, ספורטאי וכו') הורים ומישהו אחר אותו נתבקשו הנשאלים לציין.

טכניקות לקיום יחסי־מין

רוב הנשאלים העדיפו את הכיתה כמיסגרת בה ירצו לקבל את ההסברה המינית. באשר לסוכן־ההסברה המועדף, מסתמן פער בתשובות: אלה המקיימים יחסי־מין והמעדיפים גיל מוקדם מאד (לפני 16) להתחלת היחסים, נוטים להעדיף הסברה מינית מפי אחד מהחבר'ה. ייתכן כי הדבר נעוץ בתחושה הרווחת אפילו כיום בקרב הנוער כי מין, ובייחוד מין בגיל מוקדם, מהווה סטייה מן המיסגרות שהתקינה החברה, ולכן הסברה־מינית מן הסוג שהם היו רוצים לשמוע (אמצעי־מניעה, סכנות הכרוכות ביחסי־מין, וטכניקות לקיום יחסי־מין) אף זה נושא שיש ללמוד עליו מחוץ למיסגרת בית־הספר.

מעניין כי בני־נוער משכבות נמוכות מתעניינים יותר בצד המופשט של מין — כמו הגיל האידיאלי ליחסים והשפעותיהם — בעוד בני־הנוער מן השכבות החברתיות הגבוהות מעדיפים נושאים מעשיים כמו טכניקות של מגע־מיני ואמצעי־מניעה.

נוער משכבות נמוכות נוטה פחות מהאחרים לשוחח בתכיפות על נושא המין. הם מעדיפים את הכיתות כמיסגרות־הסברה ואת המורה כמסביר. נראה כי ככל שמתקרבים לשיכבת בני־הטובים הולך וגדל העניין במין כשהוא לעצמו. אמצעי מלא עניין להנאה שהם רוצים להכירו ולנסותו על כל צדדיו המגוונים.

שיא בקיום יחסי־מין

שיא בדיווח על קיום יחסי־מין השיגו תלמידי בתי־הספר המקצועיים. חלק ניכר מתלמידים אלה דיווח על קיום מתמיד של יחסי־מין. תלמידי־המקצועיים נטו גם לייחס חשיבות רבה לקיום יחסי־מין. ביניהם נתגלה אחוז גבוה יותר של נחקרים אשר העדיפו את הגילים 15—16 כאידיאליים להתחלה ביחסי־מין.

החוקרים גילו קשר שליל בין העדפה של נישואין בגיל מוקדם (דבר המהווה ביטוי לשאיפת התמסדות מוקדמת) לבין זיקה למין בגיל־הנעורים. אותם נערים שהעדיפו נישואים מוקדמים לא נטו לקיום יחסי־מין מוקדמים. לעומתם היו נערים שהביעו רצון להקדיש שנה־שנתיים

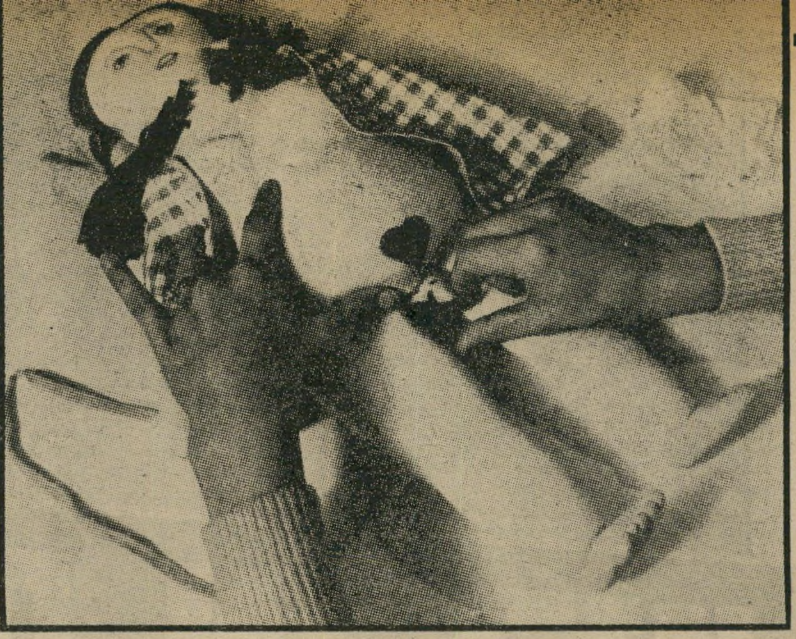

לחיצה קלה על בטן בובת־הפלסטיק (מימין) ותינוק פלסטיק זעיר יוצא מתוכה

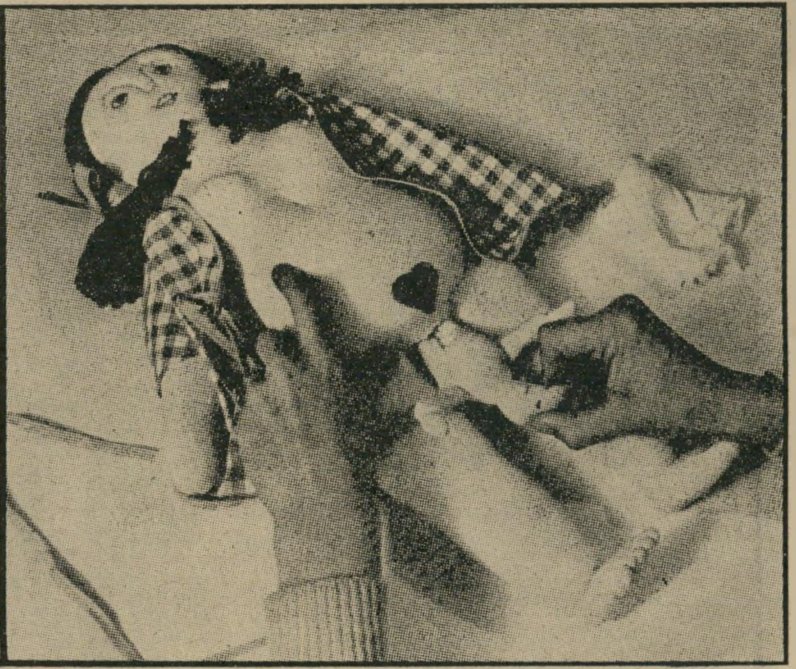

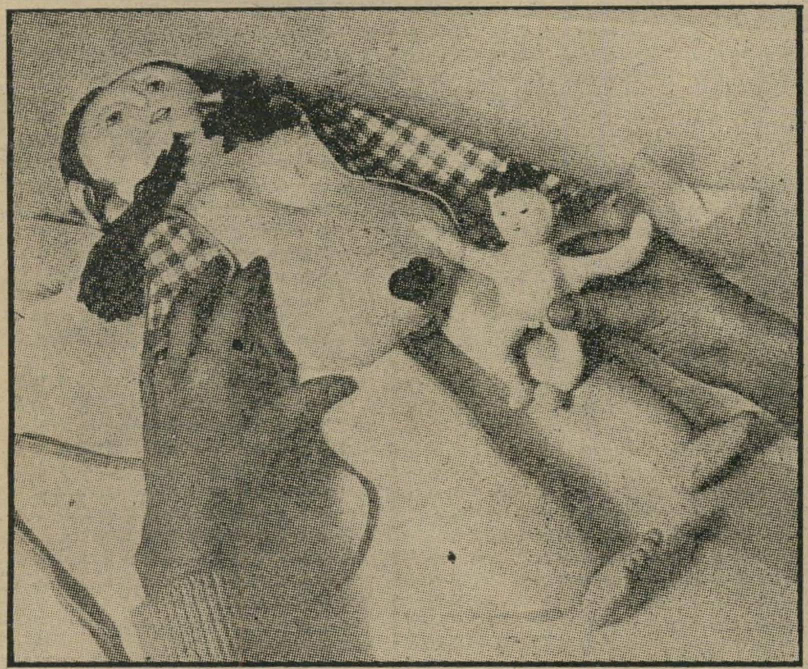

משיכה קלה והלידה הושלמה. צעצוע זה הוא הלהיט האחרון של הילדים באירופה

האם תעזור בובה קטנה זו לכך, שבני־הנעורים של מחר יהיו משוחררים מבעיות־מין — לפחות יותר מבני־הנעורים של היום? מומחי חינוך ברחבי העולם המערבי מסכימים כיום, כי החינוך המיני השיטתי חייב להתחיל כבר בגן־הילדים. בישראל, רחוקים עדיין מהגשמת אידיאל זה. גם הבובה־הולדת הזו לא הגיעה עדיין לארץ — למרות שבאירופה, שם הוחל בשיווקה לאחרונה, היא זוכה להצלחה מסחררת. בתמונה הראשונה (למעלה מימין) ניתן לראות את תחילת המישחק: לחיצה על בטן הבובה — שהיא דמויית אשה, נפוחת בטן ובעלת שדיים ברורים — גורמת לכך שראשו של תינוק — פלסטיק גם הוא, כאימו — מבצבץ החוצה. על הילד המשחק, לאחוז בראשו של התינוק, ולמשוך. כך, כשהוא ממלא תפקיד של מיילד, הוא מוציא את התינוק בשלמות לאוויר העולם. התינוק, הבנוי גם הוא במלוא הפרטים האנטומיים, יכול להיות ילד או ילדה — ולילד המשחק מצפה הפתעה, לגלות מה נולד לו. לעיתים, מצפה לו הפתעה כפולה, כי בחלק מהבובות־האמהות ישנם תאומים. בשלב מאוחר יותר, מתכוונים היצרנים לשווק בובת־אמא המסוגלת גם להניק.

לאחר סיום הלימודים לנסיעות ברחבי־העולם ולצבירת חוויות והתנסויות בטיולים אלה. (גישה המבטאת בניגוד לקודמתה דחייה של ההתמסדות) קבוצה זו הכילה מיספר ניכר של נערים ונערות שקיימו יחסי־מין בהווה או צידדו בקיום יחסים אלה.

ראוי להדגיש כי בכל השאלות הדנות ביחסי־מין, התעוררה בעייה של שוני בתפיסתם של הנחקרים מגילים שונים את המושג ,יחסי־מין' מתוך שאלות שהופנו אל החוקרים על־ידי תלמידים מכיתות חמישית ושישית בעת מילוי השאלונים, התקבל הרושם כי תלמידים אלה מייחסים משמעות של יחסי־מין לנשיקות, חיבוקים או כל מגע־גופני שהוא בין שני המינים. באשר לתלמידים המבוגרים יותר ניתן להניח כי המושג יחסי־מין הובן על ידם במשמעותו המקובלת והמוכרת.

אורגיות וחשיש בדמיון המבוגרים

נחקרים אשר דיווחו כי הם מקיימים כיום יחסי־מין נוטים גם להעריך עצמם כבעלי השפעה בין החבר'ה, ולדווח כי הם מרבים להיפגש עם חברים שלא למטרות לימודים. גם הנטיה ליחס חשיבות ליחסי־מין כיום, נמצאת קשורה אצל הנוער לנטייה להעריך את עצמו כבעל־השפעה בין החבר'ה.

לשאלה על דפוס־היחסים המועדף עם המין השני, השיבו למעלה ממחצית הנשאלים כי הם מעדיפים מצב בו מתקיימת חברות קבועה וממושכת בין שני המינים על פני מצב של החלפה תכופה של בן־הזוג.

חלק הארי מתלמידי השביעיות והשמיניות שבמידגם, כלומר חברי הקבוצה הבוגרת, אמרו כי לא קיימו יחסי־מין בעבר וכי אינם מקיימים יחסים גם כיום.

הנוער הנמשך לקיום יחסי־מין מגלה משיכה גם ל„התנהגויות אסורות" אחרות כמו סיגריות וסמים. אך קבוצת־נוער זו מהווה מיעוט זעום ממש בקרב השאר.

רובו הגדול של הנוער מביע גישות חיוביות לערכים ולדרכי התנהגות המקובלים על החברה. נראה כי הדימוי המתירני, שטוף התענוגות־האסורים, שתלו רבים מן המבוגרים בנוער נובע מתחושת־הפסד אותם חשים מבוגרים, אשר ימי־נעוריהם לא היו שטופים באורגיות ומעוננים בערפילי־חשיש.

כמה חשובים יחסי־מין?

המחקר נערך על־ידי ציונה פלד, מרצה לשיטות־מחקר וקומוניקציה באוניברסיטה העברית בירושלים, ועובדת המכון למחקר־חברתי בו הוזמן הסקר. עזרה על ידה חביבה שימרלינג, עוזרת הוראה באוניברסיטה העברית, קצינת־מבחן בעבר וכיום עובדת המכון למחקר־חברתי.

למעשה היה המחקר הנוכחי שילוב של שני מחקרים נפרדים. מחקר אחד הוזמן במכון על־ידי מישרד החינוך והתרבות שביקש לדעת את מידת העניין שמגלה נוער הגימנסיות בסמים.

מחקר אחר הוזמן על־ידי מישרד הבריאות והוא נועד לבדוק את יחסו של הנוער למין.

ראשי המכון למחקר חברתי הסבירו לשני הגופים המזמינים את הקשר בין שני נושאים אלה והוחלט על דעת כל הצדדים לערוך מחקר שיכלול את שתי הבעיות, על היחסים שביניהן.

שאלוני המחקר היו בנויים בשיטה אמריקאית, כלומר סידרת תשובות לכל שאלה, מתוכן רק אחת נכונה. נתנו גם כמה שאלות מרכזיות פתוחות עליהן היו הנשאלים חייבים לענות תשובות מפורטות משלהם.

השאלות היו: 1. קיימים שני דפוסים עיקריים ביחסים בין שני המינים; האחד, קיום חברות קבועה עם בן המין השני, והשני — קיום חברויות רבות וקצרות עם בני המין השני. מה דפוס היחסים שאתה מעדיף? 2. באיזה גיל לדעתך רצוי להתחיל לקיים יחסי מין?

3. האם קיימת או אתה מקיים יחסי מין.

4. האם אתה משוחח עם חברים, חברות או אחרים על בעיות הקשורות ליחסי מין? כל כמה זמן? 5. האם אתה מעוניין לקבל ידיעות נוספות על נושא המין?

6. אילו בא מישהו לשעת מחנך בכיתה לתת הסברה מינית. מה הן השאלות שעליהן היית רוצה שירחיב את הדיבור בעיקר?

7. עד כמה חשוב לך לקיים יחסי־מין כיום?

הוראות מפורטות

למנהלי בתי־הספר בהם נערך המחקר נשלחו הודעות מוקדמות בכתב. השאלונים נמסרו לנחקרים למילוי עצמי שנעשה בו־זמנית בכיתות הלימוד או באולמות שבבתי־הספר, בנוכחות מראיינים של המכון ובהנחייתם. הנחיית התלמידים הצטמצמה בטכניקה של מילוי שאלון סגור ובהקפדה שהנחקרים ימלאו את השאלונים באופן בלתי־תלוי האחד בשני.

מראייני המכון קיבלו הדרכה מיוחדת לתוכן שאלון־המחקר, והוראות מפורטות לתשובות שעליהם לתת במידה ותתעוררנה שאלות מסוגים שונים.

אמנון יהלומי * הוא בן 28, גבה־קומה ובעל מחלפות שאטניות מגודלות. הוא מדבר בשטף, במהירות, מטבל את דבריו בדימויים ססגוניים. לקוריוזים המדהימים, אותם קיבץ בחצי השנה האחרונה, בשל הרפתקאותיו ברבנות, הוא מנסה להתייחס בהומור. כמו לכל הישראלים המצויים — בניגוד לנבחרי־העם — היו גם לו מיסדרונות בית־הדין הרבני נתיב־יסורים ארוך. הוא רצה להתגרש — אשתו רצתה להתגרש — ורק הרבנים לא רצו לגרש אותם. לא כל כך מהר, בכל אופן.

זה סיפורו של אמנון:

שלוש שנים הייתי נשוי. עד שיום אחד, לפני כחצי שנה, הגענו אשתי

נתיב היסורים אל הגט

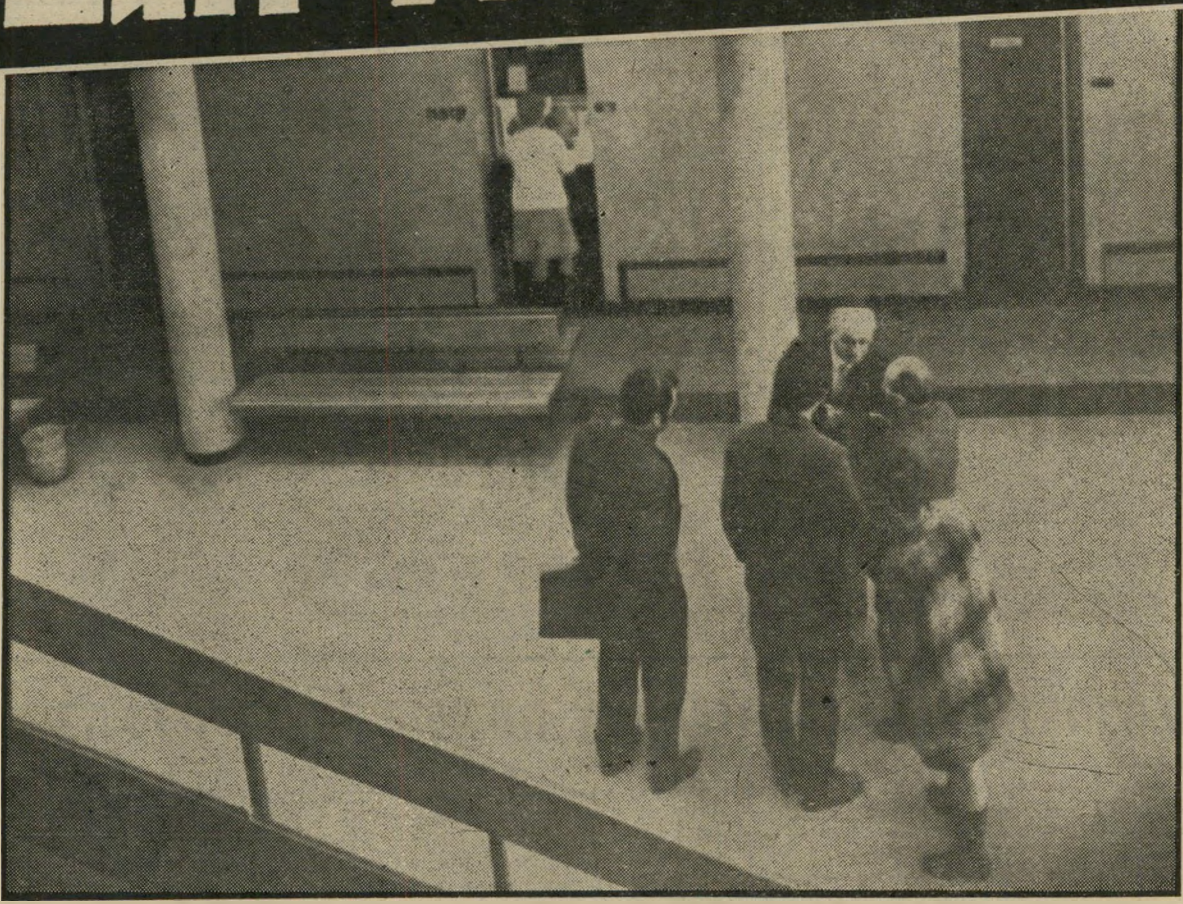

ואני למסקנה שמספיק. גילינו שיש לנו אי התאמה: שאני לא הטיפוס בשביל להיות נשוי.

עד כאן, היה הכל בסדר. גם הנישואין, וגם ההחלטה שלנו להתגרש. העניינים התחילו להיות לא בסדר כשהכנסנו לעסק את הרבנים.

בהתחלה, היינו תמימים. חשבנו — מה הבעיות? שנינו רוצים להתגרש, רכוש אין לנו במיל, אז אין מה לריב ומה לחלק — אז הכל בסדר, לא?

לא, באמת לא. הכל היה רחוק מבסדר.

לקחת אותם בקלות

באנו לרבנות בפעם הראשונה לפני חצי שנה. בתחילה, אמרו להם הרבנים: „תביטו על עצמכם, אתם הרי צעירים, נחמדים, כל החיים לפניכם, למה להרוס, תנסו עוד קצת.”

הסכמתי בכל לב: „אנחנו צעירים,” הודיתי, „אנחנו נחמדים והכל, זאת בדיוק הסיבה שבגללה החלטנו להתגרש. כל החיים לפנינו. אז למה לא לנסות משהו חדש.”

בבית־הדין הרבני בתל־אביב הגדירו את דברי כמוקצה, ושלחו אותי הביתה עם אשתי — בכורח למען אהגה בה מעט ואולי אשוב בי ממשוגתי. הגיתי כמה לילות וחזרתי שוב לשדרות דוד המלך.

אחרי שעברתי את שלבי הפתיחה במשך השבועות הראשונים, תפשתי את העיקרון. כאן רוצים רק לסבן אותך. המסקנה שלי:

* השם מוסווה, בגלל חששו של המספר מפני עיכובים נוספים בתיקו, עם פירסום הכתבה.

אזרח צעיר מספר על מסע תלאות במסדרונות בית הדין הרבני בתל־אביב, שנמשך חצי שנה

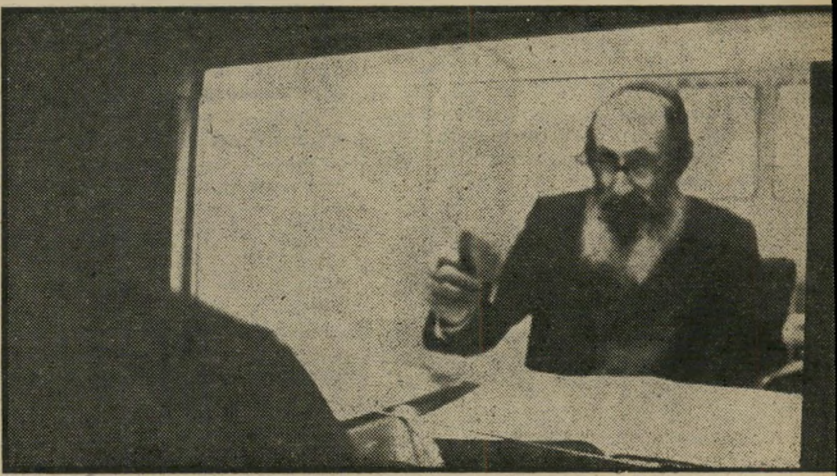

הכל עולה כסף

גם להתגרש. כל שלב חדש במערכת הגירושין עובר דרך הקופה. קודם תשלם, אחר־כך ידברו איתך. זהו שלב אחד בדרך היסורים של הרבנות. האם מקווים הרבנים להביא בדרך זו לירידת אחוז המתגרשים, או לשינוי בדעתם של אלה שהחליטו להתגרש?

אסור בשום אופן להתעצבן. צריך לקחת אותם בקלות — אחרת הסוף הוא אולקוס בשבילי או מוות לרבנים.

אספר לך על יום אחד מתוך חצי שנה של ריצות. אני מגיע לרבנות, ניגש לטיפוס המזוקן שיושב ליד דלפק־הקבלה, מאזן לו פתק־הפנייה בקו־העיניים ושואל אותו בעדינות לאן לפנות. האיש, בעל צורה ותבנית, יושב וממלמל בלי הרף משהו שלאזניים הערלות שלי נשמע כמו תרגום־אונקלוס לשעות־הקבלה של הרבנות. בלי לחדול מפיזמונו, מעיף האיש מבט קטן בנייר ובאותה נעימה בשינוי קצב, מחמיק לי משהו מזווית הפה.

ראש־דיין ביד

כמובן ששאלתי: „מה, מה אמרת?” ואז הוא מרים עיניו אלי בפלצות ושואל בטעמי־המיקרא: „תגיד לי, אתה חרש?” ובלי לחכות לתשובה, מתוך הנחה שבין כה וכה אינני שומע, מושיט אצבע לבנה שמנמונת לפיתחו של אולם שמסומנת עליו האות ,דלת׳.

אני ניגש לדלת האולם. נעול. מחכה כמה דקות. אף אחד לא מזמין אותי. אני מחליט לשרת את עצמי ונכנס. בפנים שלושה זקנים, דיינים לפי צורתם, יושבים לפי סדר גודל הזקנים. באמצע הארוך מימין הבינוני ומשמאל הקצר.

בגלל חוסר התמצאות ופחד מחילול איזה קודש אני נשאר צמוד לדלת. עומד ומחכה. ככה עוברת עלי חצי שעה מתוחה. הדיינים יושבים מרוכזים בתוך ערימה של דפים מתוייקים ומשמיעים מדי פעם הערות חרישיות באידיש או בארמית עתיקה, קשה לי לזהות בדיוק.

פתאום מרים אלי הזקן המרכזי מבט ושואל בבס קטן: „תגיד לי אתה חושב

לגשת אלינו היום, או שתיתן לנו לחכות לך ככה הרבה זמן."

אני מרגיש שאם לא אתן לעניינים ל־שעשע אותי, אפרוץ מיד בבכי או שאלך מן המקום כשראש של דיין בידי. „אני נורא מצטער, מר דיין," אני אומר לו בני־מוס מרוחק, „אבל אני באמת לא מתגרש כל יום. בעצם זאת הפעם הראשונה שלי, ככה שאני לא כל־כך בקי בפרטים."

אני מתקרב ומושיט להם את התיק. חמש דקות של שאלות אינפורמטיביות, רישום חפוז ואני בחוץ. מרוב שימחה אני שוכח וסולח על החצי שעה שבה נתתי כבוד מרחוק לשלושת הקדושים.

הפסקת תפוח־עץ

בשלב זה יש לי כבר תיק־גירושין בידי. זאת — להבדיל ממה שהחזקתי עד עתה, במשך ארבעה חודשים של דיו־נים בלתי פוסקים. לתיק הקודם קראו: תיק בקשה לגירושין. ההבדל בין השניים לא ברור ביותר. ההשערה שלי: בשביל כל אחד מהתיקים צריך לשלם. כמה שיותר תיקים ככה זה יותר משתלם. הגיון צרוף.

מאולם שלושת הדיינים עברתי לחדר ארבעת הפקידים. ישבו שם ארבעה חברה די סימפטיים. אחד קרא עיתון, אחד למד דף־גמרא ושניים בדקו סדקים בתיקרה.

היה לי מצב־רוח מצויין עוד מהדיינים, וזרקתי שאלה לכיוון המרחק הממוצע בין ארבעתם: מי מטפל בזה? וניפנפתי בתיק הגירושין. אף אחד לא ענה. שניים שהסת־כלו בתיקרה הוציאו כל אחד תפוח־עץ והתחילו לאכול. הבנתי שאצלם עכשיו הפסקת־תפוח וניסיתי גישה ישירה יותר. פניתי לקורא העיתון, שמתי את התיק על המאמר שקרא וחיכיתי להתפוצצות. בלי להתבלבל לרגע הוא הזיז את התיק, השאיר את עיניו למטה ותקע לי כלפי מעלה: „תואיל להמתין רגע."

יסלח לי אדוני, שאלתי אותו, אבל מה הלחץ? החדר נראה לי ריק לגמרי מקליינטים, אז בשביל מה להמתין? הנ"ל ראה שאני טיפוס סקרני והחליט להיפתר ממני בדחיפות. הוא פתח את התיק, הציץ וסגר. „לך לחדר 17." אמר מהר וחזר לכותרות.

עדות משעשעת

אני ניגש ל־17, ורואה שם פתק על הדלת: לא להיכנס ולא לדפוק. התח־לתי לחשוב מה אני כן יכול לעשות בשביל לגמור את היום הזה יפה כמו שהוא התחיל וכמו שהוא נמשך. אז לא דפקתי, לא נכנסתי — רק פתחתי את הדלת ו־הצצתי. בפנים ישב אחד ג'ינג'י לגמרי עם משקפי־תחתיות־בקבוק, הסתכל ישר עלי ולא ראה אותי.

רק ראיתי אותו, ומצב רוחי השתפר פל־אים. התחלתי לעשות תנועות כיוון בידיים והוא הבחין בי ובאשתי שעמדה מאחורי. „אתם בטח רוצים תאריך לגט," אמר ב־ביטחון. „איך ידעת?" שאלתי אותו בפלי־אה, והרשיתי לעצמי בשלב זה של הכרותנו להיכנס לחדר. הוא לקח ממני את התיק, הציץ בו ממרחק של כשלושה מילימטרים וקבע: תבוא ביום ראשון בעוד שבועיים בשעה עשר בבוקר. תביא איתך שני עדים שמכירים אותך טוב. הכי טוב אבא או משהו כזה, והכל יהיה בסדר.

תגיד לי, כמה אנשים הזמנת לשעה עשר? שאלתי את הזקן הג'ינג'י. „מה זאת אומרת," הוא ענה לי, „את כולם אני מזמין לשעה עשר. כאן הם יושבים ביחד ומחכים."

אז ידעתי שלא אביא שום אבא. אני אביא איזה חבר טוב, שייהנה גם הוא מהבלגן. מה יש? בתור תופעה חד־פעמית, אם אתה לא צריך לסבול את זה חצי־שנה רצופה, זה דווקא עסק משעשע מאד. זה היה יום לדוגמה. כמה ימים כאלה עברו עלינו בחצי השנה האחרונה? אני מפחד לזכור. בעוד שבוע עלי להתייצב עם אשתי בבית־הדין. כדי לסיים את ההלי־כים — שהחלו לפני חצי־שנה. לפני שבוע טילפנה אלי אשתי. היא שאלה אם לא כדאי כבר להישאר נשואים, בגלל כל הצרות ברבנות. „השתגעת," אמרתי לה. „את רוצה להרוס עבודה של חצי־שנה? הרי בכסף שהכנסתי לגירושין האלה, יכול־תי להתחתן פעמיים."

גם הם מספרים

אלימיו זאפאטה, עולה מדרום־אמריקה, התחתן בגיל 22 ושלוש שנים של נישואין הביאוהו לבית־הדין הרבני. „מה שמשגע אותי פה זה הכסף. לכל מישרד ולכל פקיד שנכנסים צריך לשלם משהו דרך חקופה. אני מחכה כבר שלוש שעות."

פיבי אוחיון, תל־אביבית בת 22. התחת־נה בגיל 16. היתה בהריון מדומה 13 חודש ובעלה החליט שכל הצרה באה בגלל שהניחה לו לשכב עימה בחיותה במחזור. מסיבה זו הוא דורש את הגט. פיבי שאינה רוצה להתגרש, נהנית מאוד מן ה„לך־ושוב" של הרבנים.

דוד שפיגולן היה נשוי שלוש שנים. לפני שנה וחצי הגיש בקשה לגירושין. מאז הוא ממתין. „הרבנים מנסים כל הזמן לפייס בינינו. אומרים לנו שאנחנו צעי־רים, שננסה שוב ועוד שטויות כאלה. בינתיים אני מבזבז פה ימים שלמים."

אבנר חברה מנסה להתגרש מזה חצי שנה. הוא ואשתו הגיעו לתמימות דעים מלאה ביניהם. עתה עליהם להגיע להבנה גם עם הרבנים. „מה הם רוצים הרבנים האלה. איך שני אנשים יכולים להמשיך ולחיות ביחד אם החליטו להיפרד. אנחנו לא זקוקים לעזרת הרבנים."

בתי־חולים

פה אסור למות!

מה לעשות עם אבי המשפחה, שנתגלה גידול־סרטני במעיו — ובית־החולים אינו רוצה לטפל בו? זו היתה הבעייה שניצבה בפני משפחת צדוק.

אברהם צדוק (58) הובא לבית־החולים דונולו ב' ביפו ביום ראשון בערב. רופא מגן־דוד־אדום, אשר ציווה על בני המש־פחה להעביר את החולה לבית־החולים, כתב בהפניה לבית־החולים: „מצבו אנוש. סובל מכאבים עזים והתנפחות. זקוק לטי־פול דחוף."

אך במקום להעניק לחולה האנוש טיפול דחוף, הזניחו אנשי בית־החולים את אברהם צדוק בחדר־המיון ללא טיפול ואוכל ואף אמרו למשפחתו כי עליהם להוציאו ולהחזירו לביתו במהירות האפש־רית, כי אין כל כוונה לטפל בו.

אברהם צדוק עבד 21 שנה בלישכת־המס וכל אותו זמן שילם את המיסים הקבועים כחבר־ההסתדרות וקופת־החולים. בריאותו היתה תמיד תקינה והוא לא נזקק לשירות רפואי. כאב למשפחה בת שש נפשות, נשא בעול הפרנסה והיה מסור ודואג לילדיו ולאשתו. לפני שנתיים השיא את בנו הבכור אבנר (23) ולפני שנה השיא את בתו השניה אורה (22). בבית נותרו אשתו רחל (54), בתו דליה (18) ובנו משה (21).

גידול חשוד. חיי המשפחה, יוצאת עי־ראק, התנהלו על מי־מנוחות עד סוף הקיץ של 1971. אז החלו כאביו של אבי המש־פחה. אברהם הלך לקופת־חולים, שם נער־כה בדיקה שבעקבותיה נשלח לבדיקה רצינית בבית־החולים דונולו ב'. הבדיקה בבית־החולים גילתה כי האיש סובל מהצ־טברות נוזלים במעיו וזקוק לניתוח. התור לניתוח נקבע ל־23 בנובמבר 1971.

אך כבר בתחילת חודש נובמבר החמירו כאביו של החולה והוא הובהל לבית־החו־לים. הניתוח הבלתי נמנע בוצע על־ידי ד"ר ג'ורג' דונה וד"ר פבוש גייזלר. בשעת הניתוח נתגלה גידול חשוד והממצאים נשלחו לבדיקה בירושלים.

אברהם צדוק נשאר חדשיים בבית־החו־לים. במהלך הטיפול נפתחה בטנו ונתפרה שלוש פעמים. מירושלים הגיעו בינתיים תוצאות הבדיקה ולמשפחת צדוק גילו את הסוד הנורא: הגידול הוכר כסרטן־חמעי. גידול ממאיר. יש בו סכנה לחיי האיש. הכאבים העזים תקפו והירפו מצדוק חלי־פות. בתחילת חודש פברואר באחת מרגי־עות הכאבים, ביקש מהרופא המטפל, ד"ר גייזלר, לאפשר לו לצאת למספר ימי־חופש ולהיות במחיצת משפחתו. הרופא הסכים לבקשה וחתם על מכתב־שיחרור ל־15 יום בלבד.

טיפול מהיר. ביום שישי, ה־11 בפב־רואר, הוסע צדוק לביתו. יומיים הרגיש בטוב וביום השלישי נתקף פתע בכאבים עזים ונפיחות מוזרה בגפיו. בני־משפחתו נבהלו והזעיקו את מגן־דוד־אדום. הרופא שבדק את הסובל, הזעיק אמבולנס והורה, במכתב ההפנייה על טיפול מהיר ומיידי. החולה הובא לבית־החולים.

למחרת, כשהגיעו בני המשפחה לביקור, ציפתה להם הפתעה. במקום למצוא את אבי המשפחה במחלקה בה שכב וממנה יצא לחופשה, מצאוהו בחדר־המיון, ללא השגחה וללא טיפול רפואי. כששאלו את הד"ר פבוש גייזלר לפשר הדבר, הסביר להם הרופא: „אין לנו מה לעשות איתו כאן. מצבו אינו ניתן לשינוי ואין טעם שיתפוס מיטה של חולה אחר. אתם צרי־כים לקחת אותו חזרה הביתה כי אנחנו לא נטפל בו."

כשבני המשפחה התאוננו והזכירו כי החולה הוצא רק לחופשה ובבית אינו יכול לזכות בכל טיפול רפואי, משך ד"ר גייזלר בכתפיו והשיב:

„כשהוצאתי אותו לחופש לא התכוונתי להחזיר אותו למחלקה. כתבתי מה ש־כתבתי כי צריך לכתוב משהו. אין לי מה לעשות איתו כאן. מחלתו קטלנית ואין אפשרות להועיל לו."

סיפרה דליה, הבת הצעירה: „כשהרופא אומר דבר כזה הוא למעשה אומר שאבא הולך למות. איזה יחס זה? הרי הם אפילו לא מטפלים בו. שמו אותו בחדר־המיון והשאירו אותו שם כמו פגר. אנחנו לא יודעים מה לעשות איתו בבית וכאן, בבית החולים — לא עושים למענו כלום. אני פשוט לא יכולה להבין את זה."

הוסיף ששון סיגמן, בעלה של אורה הבת הבכירה של צדוק הגווע: „בשביל מה נוצר בית־חולים אם לא בשביל חולים? הרי כאילו אומרים לנו שהוא גוסס והם רוצים שיגסוס בבית שלו ולא כאן."

הפירסום הגואל. כשהיחס לאברהם צדוק לא השתנה והרופאים עמדו בדרישתם להחזירו לביתו, פנו בני משפחת צדוק אל כל גורם אפשרי בבקשת עזרה. מנהל־העבודה של אברהם צדוק, הובר מלישכת־המס, הוזעק לעזרה. הרופא המחוזי של קופת־החולים, ד"ר מוריס קונפינו, נתבקש להתערב. בן־יאיר, מנהל המחוז ביפו, נק־רא אף הוא לעזור. אך דבר לא עזר: תגובת בית־החולים, כפי שהושמעה מפי ד"ר גייזלר, ד"ר דונה ומנהל בית־החולים ד"ר אריה מן נותרה בעינה: האיש חייב לעזוב את בית־החולים. לאן? אין זה מעניינם.

בדונולו ב' קיימת חומה של שתיקה בנושא. אמרו הרופאים התורנים, ד"ר ג'ורג' דונה וד"ר יהודה ולרואי: „לפי הוראה של מישרד הבריאות אין אנו רש־אים לתת פרטים על חולה."

הרופאים מיהרו לדווח לממונים עליהם על ביקורה של כתבת העולם הזה. למחרת בבוקר, צילצל הטלפון במערכת. בצידו השני של הקו, היה בית־החולים דונולו ב': „החולה אברהם צדוק," היתה ההודעה, „הועבר הבוקר לבית־רבקה, מוסד זקנים וחולים חשוכי־מרפא."

עסקים

איך לא להצליח ולהתאמץ מאוד

ליחיאל ויץ הנגר נמאס לחיות ממשכורת חודשית קבועה שאין בצידה שום הנאות חיים. למרות היותו מומחה במקצועו, לא הצליח מעולם להסתדר במקום עבודה אחד לזמן רב. בכלל היה יחיאל חלש בעסקים קבועים. ב־44 שנותיו החליף וניסח 3 נשים חוקיות. כל חוקית לא החזיקה מעמד יותר משנים ספורות. אשתו השלישית לקחה ממנו את הרכוש היחיד אותו צבר בנדודיו ממקצוע למקצוע ומאשה לאשה, הבת דרו־רה בת השנתיים וחצי.

שנה לאחר מכן נפטרה הגרושה מסרטן ולפי צו־הירושה זכתה דרורה הפעוטה ב־דירה שהיתה שייכת לנפטרת. ויץ מונה לאפוטרופוס הטבעי של הילדה. רכושו היחיד של הנגר חזר אליו, ועימו בא תאבון לצבירת הון נוסף.

באותו זמן פוטר שוב מעבודתו, ודירה נאה היתה עוזרת רבות לשיקום חורבנו הפיננסי. מה עוד שלפתע לא רק שהיה מחוסר עבודה אלא גם מטופל ב־ילדה ללא אם.

פתרונו של ויץ למצב הלחוץ היה מבריק. ראשית חכמה נשא לאשה עולה חדשה, שהיתה בעלת דירה משלה. בשלב שני הוציא למכירה את דירת בתו דרורה, בפרסמו מודעה על כך בעיתון.

דורין גלב, אשה בודדה בשנות החמישים המאוחרות, שעלתה ארצה לפני כחמש־עשרה שנה מהונגריה, נתקלה במודעה הצנועה. תשעה־עשר אלף לירות, מחיר הדירה, היה אמנם מעל לכוחותיה, אך היא החליטה לגייס הלוואות ולזכות בדירה בכל מחיר. ראשית דבר שילמה לויץ מיקדמה כדי שהדירה לא תימכר חס וחלילה לאחר. היא שילשלה לכיסו של הנגר המובטל 10,000 ל"י אותם חסכה משך שנים ממש־כורתה כפקידה. זאת לפני שחתמה על שטר מכר כלשהו.

בשמחתה הרבה כי סוף־סוף נמצאה לה דירה, סיפרה דורין למכריה את החדשה. אחד מהם יעץ לה לגשת לטאבו ולבדוק אם הדירה רשומה כחוק על שם מר ויץ. כש־בדקה דורין בטאבו חשכו עיניה. הדירה שקנתה היתה רשומה על שם דרורה ויץ, קטניה, בת לניפטרת אניטה ויץ לבית יוספסברג.

מצטער, אין כסף. פקידי הטאבו הסבירו לדורין גלב כי אין היא יכולה לקנות את הדירה מיחיאל ויץ, שכן היא פשוט אינה שייכת לו. המומה לחלוטין פנתה האשה המבוגרת לויץ ודרשה את כספה. כאן ציפתה לה הפתעה. ויץ לא יכול להחזיר את הכסף מן הסיבה הפשוטה — הוא כבר נגמר לו. כך על כל

(המשך בעמוד 36)

23 - 21 בפברואר, 1972

קומדיה של הצבעות

אחד מתפקידינו בכנסת הוא להביא עד כדי אבסורד את תהליך ההצבעה האוטומטית בכנסת, כאשר חברי־הכנסת נאלצים להצביע בצורה מגוחכת ממש, בהתאם לצו המשמעת הקואליציונית.

כך, למשל, אירע בשבוע שעבר בתום הוויכוח על משרד־העבודה. באותו ויכוח, תבע השר יוסף אלמוגי לשנות את שיטת המיסים, כך שכדאי יהיה לפועלים לעבוד יותר. בנאומי תמכתי במגמה זו.

בסיום הדיון, הגשנו את הצעת־ההחלטה הבאה מטעם סיעתנו:

„הכנסת מאמצת את ידי שר־העבודה בדרישתו לשחרר ממיסוי מופרז שכר־עבודה הניתן עבור מאמץ יתר, שעות נוספות וכל עבודה אחרת שיש בה כדי להגביר את פריון־העבודה והתפוקה, וכן עבודתן של נשים.״

אדם מחוץ לכנסת יתקשה להאמין ממה אירע כאשר הצעה זו הובאה להצבעה.

כ ל הקואליציה הצביע נ ג ד ה. הראשון שהרים את ידו להצבעה נגדה היה שר־העבודה עצמו.

■ ■ ■

דבר דומה אירע למחרת היום, כאשר נסתיים הדיון על רשות־הנמלים. סיעתנו הגישה את הצעת־הסיכום הבאה:

„הכנסת קוראת לרשות־הנמלים ולציבור פועלי־הנמלים לנהל משא־ומתן רציני, כדי לחסל את המצב העכור שהשתרר בנמלים בשנים האחרונות, וכדי להפעיל את הנמלים במלוא כושרם, לטובת המשק.״

הקואליציה הצביעה פה אחד נ ג ד ההצעה.

■ ■ ■

שיא האבסורד הושג בהמשך אותו יום.

לדיון עמדה הצעת־חוק להענקת עיטורים לשוטרים, בעיקבות הצעת־החוק להענקת עיטורים לחיילי צה״ל. (כזכור, היתה זאת סיעתנו, בכנסת הקודמת, שהעלתה בהצעת־חוק פרטית את הרעיון להעניק עיטורים על מעשי־גבורה. כתוצאה מכך, הגישה אז הממשלה הצעת־חוק משלה, וכך החליטה הכנסת להעניק עיטורים לחיילים.)

החוק לגבי צה״ל קובע שיוענקו עיטורים רק בעד מעשי־גבורה אישיים. עתה ביקש שר־המישטרה שהעיטורים לשוטרים לא יהיו רק בעד אומץ־לב אישי, אלא גם בעד „הצטיינות״ סתם — כלומר, תהיה אפשרות להעניק עיטורים לקצינים סתם. זהו דבר שאנו מתנגדים לו עקרונית.

חבר־הכנסת בן־ציון קשת מגח״ל הגיש הסתייגות לביטול העיטור על הצטיינות. הצבעתי בעדו. כשנימנו הקולות, נסתבר שיש לנו רוב. ההסתייגות נתקבלה.

מייד לאחר־מכן הגיעה להצבעה הסתייגות שנייה, שהיתה דרושה כדי לתת תוקף לראשונה. (הראשונה נגעה לשם העיטור, השנייה להגדרתו), אך בינתיים נערך גיוס כללי במיזנון, ופתאום היה רוב לממשלה. בהצבעה השנייה, החליטה הכנסת בצורה הפוכה — מבלי שהמצביעים החדשים ידעו בכלל על מה הם מצביעים.

מכיוון שנתקבלו שתי החלטות סותרות — היה צורך לדחות את המשך הדיון.

■ ■ ■

סיעה כמו שלנו יכולה להרשות לעצמה להצביע בהתאם למצפונה.

כך, למשל, העלו ל״ע הצעה לסדר־היום נגד העברת ילדים ישראליים ללימוד בישיבה בצרפת. הממשלה הציעה להעביר את ההצעה לוועדה. איש אגו״י, ח״כ שלמה לורנץ, הציע להסיר הצעה זו מסדר־היום.

לדעתנו, אין למדינה שום זכות להתערב בזכותם של הורים לשלוח את ילדיהם ללמוד בכל מקום שהם רוצים. מבחינה זו אין הבדל בין בית־ספר של חמיסיון בארץ לבין ישיבה דתית בחו״ל.

הייתי, על־כן, חבר־הכנסת היחידי שהצביע בעד הצעת אגודת־ישראל — לתמהונם של חברי־הכנסת, הרגילים לחשוב על קווי מפלגות, ולא על עקרונות.

סיפור הברווז - רומן בהמשכים

חסידי דיין ממשיכים להפריח את הברווז של „הלוואת טפחות״, אך קשה להתייחס ברצינות למאמציהם, החלטנו לטפל בהם בהומור.

ביום השני מסר יגאל הורביץ, איש ע״מ, הודעה אישית, בו טען כי אמר את האמת, כאשר הפריח לראשונה את העלילה. למחרת היום השבנו לו בהודעה אישית משלנו, שעוררה — אחרי ההפתעה הראשונה — חיוכים ואף צחוק.

אורי אבנרי: כבוד היושב־ראש, כנסת נכבדה.

הבטחתי אתמול לחבר־הכנסת יגאל הורוביץ תשובה על ההודעה האישית שמסר, והריני עומד בזה בדיבורי.

שמעתי את ההודעה בקורת־רוח, מפני שמשתמע ממנה כי למעשה חזר בו חבר־הכנסת יגאל הורוביץ מן ההאשמה המקורית שלו, והייתי מסתפק בכך, אילו נעשה הדבר בגלוי ובפה מלא.

חבל רק שחבר־הכנסת הורוביץ לא הכריז בפירוש שהוא מוחק את הדברים שאמר (לפני חודשיים), אלא רק השמיט אותם מן הציטוט שהביא אתמול, ונראה שנוח לו לשכחם. ואולי היה מונח לפניו פרוטוקול מקוטע, שבו חסר מישפט־המפתח של דבריו הקודמים.

כי מה אמר חבר־הכנסת הורוביץ בנאומו לפני חודשיים, שעליו הגבתי בצורה חריפה? בהתאם לפרוטוקול אמר חבר הכנסת הורוביץ אז את הדברים הבאים:

„...הוא (שר האוצר) מייצג את המישטר הזה, והוא גם שולט בו. צאו וראו לאן מגיעה שליטה כימעט־אבסולוטית זו, וצאו וראו מה כוחו של אדם המחזיק בידו את צינורות הכוח והכסף, שהוא מצליח אפילו, בדרך זו או אחרת, לסייע לתקציבן של מפלגות־אופוזיציה קיצוניות בבית הזה. מספרים — ואם אין זה נכון, הייתי

קטע מתוך קאריקטורה של זאב („הארץ״)

רוצה לשמוע זאת מפיך, שר־האוצר — **שאפילו חבר־הכנסת אורי אבנרי קיבל מאה אלף לירות מ**טפחות.״

מה אומר קטע זה, ואיך הוא מובן על־ידי כל אדם סביר?

נאמר כאן ששר־האוצר מנצל את כספי המדינה כדי לשחד אפילו את מפלגות־האופוזיציה הקיצוניות, דהיינו את תנועת העולם הזה — כוח חדש ואותי.

יגאל הורביץ: על ראש הגנב בוער הכובע. זה הפירוש שלך.

אורי אבנרי: בהקשר זה, ובהקשר זה בלבד, דיבר חבר־הכנסת הורביץ על ההלוואה מבנק טפחות **שקיבלתי כביכול.**

על טענה זו, ובהקשר מדוייק זה, אמרתי בו במקום: „שקר וכזב. אין בזה מילה אחת אמת״.

לשימחתי הרבה חזר בו חבר־הכנסת הורביץ מהאשמה זו אתמול, כאשר פשוט השמיט את מישפט־המפתח מדבריו, כדי ליצור את הרושם כאילו הוא דיבר על הלוואה מיסחרית רגילה לשבועון העולם הזה, **וכאילו אני הכחשתי עניין זה.**

אף כי צורה זו של תיקון האמת אינה נראית לי — מוכן אני לקבל אותה במקום התנצלות מצד חבר־הכנסת הורביץ.

ברצוני להזכיר שני דברים שאמרתי באותו ויכוח:

ראשית, את אשר אמרתי בנאומי, כמה דקות אחרי נאומו של חבר־הכנסת הורביץ, לאמור: „ישבת הבוקר לידי שעות ארוכות. יכולת לשאול אותי.״ אילו עשה זאת חבר־הכנסת הורביץ, הייתי מסביר לו ברצון שביקשתי הלוואה מיסחרית רגילה בשביל חברת העולם הזה בע״מ, לשבועון ולא למפלגה, מבנק טפחות **ולא משר־האוצר, ושהלוואה זו לא מומשה, ושלא קיבלתי אף לירה אחת. העובדה שלא לקחתי את ההלוואה שאושרה, מוכיחה בעליל שלא היו בה תנאים נוחים במיוחד. לו נהג כך חבר־הכנסת הורביץ בשעתו, היה חוסך לעצמו ולכנסת עוגמת־נפש, ולא היה צריך לערוך אתמול ניתוח פלאסטי לנאומו.**

כאן נגמרה ההודעה. אולי זה מוזר, מפני שדובר בה על „ראשית״, ואין „שנית״.

פתרון התעלומה הוא פשוט: לפי בקשת יו״ר הישיבה, השמטתי מן ההודעה את סיומה. זכותו של היו״ר היא, לפי תקנון הכנסת, למחוק מהודעה אישית דברים שאינם נראים לו שייכים לעניין.

וזהו החלק שהושמט:

כן אמרתי באותו נאום: „כדי לחפות על מעשי שחיתות של המנהיג האהוב עליה, זורקת סיעה קטנה בפני חושפי־השחיתות האשמות־שווא זדוניות מעל הדוכן.״

הודעתו האישית של ח״כ הורביץ מאתמול, בה חסר מישפט־המפתח, אך מאשרת הנחה זו.

לסיכום הפרשה, הייתי מציע לשרידי סיעת ע״מ למצוא להם עניין אחר לענות בו, כדי להצדיק איכשהו את קיום סיעתם בזירה הציבורית.

צללים על קיר המערה

יש לנו הרבה מה לומר על האשליה הקרוייה „חינוך־חובה חינם לכל״. מיפרעה על חשבון זה שילמנו בשבוע שעבר, כאשר הביא שר־החינוך הצעת־חוק, שבאה להגדיל את עונשי־המאסר והקנסות על הורים, אשר ילדיהם אינם באים לבית־הספר.

אמרתי, בין השאר:

אורי אבנרי: יש משל של אפלטון על אנשים שהיו כלואים במערה, וראו מולם, על קיר המערה, את צליליהם של האנשים שעברו בחוץ. כל חייהם לא ראו אלא את הצללים, והיה נדמה להם שזהו העולם.

לפעמים יש לי הרגשה שחברי־הכנסת דומים לאותם אנשים במערה, הרואים מין בבואה של החיים, אבל את החיים עצמם איננו רואים.

ויש לי ההרגשה, שגם שרי הממשלה והפקידות הבכירה רואים מין בבואה כזאת, שהקשר בינה ובין החיים עצמם מפוקפק למדי.

המחשבה הזאת חלפה בלבי כששמעתי עכשיו את דברי שר־החינוך על האמצעים הכבירים שהושקעו, ועל המערכת המסועפת המטפלת בילדים שנשרו מבית־הספר.

שר־החינוך עשה לי טובה גדולה, והעביר את אשתי, שלימדה קודם לכן בצפון תל־אביב, לבית־ספר בדרום בת־ים, ולכן יש לי גישה בלתי אמצעית למה שקורה בישראל השניה.

יגאל אלון: זאת לא היתה פרוטקציה.

אורי אבנרי: זאת לא היתה פרוטקציה; זאת היתה אנטי־פרוטקציה.

מנחם ידיד: זאת לא היתה עיסקה?

אורי אבנרי: זאת לא היתה עיסקה בין שר החינוך וביני. אבל הודות להעברה זו, קיבלתי זו הפעם הראשונה תמונה מיידית, בלתי־אמצעית ונאמנה מהמתרחש באמת בחינוך ב„ישראל השניה״, דהיינו בלמעלה מ־50% של מערכת החינוך בארץ. והתמונה היא מדאיגה, אולי מדהימה, ואולי מבהילה.

אם מורה בכיתה א׳, שתלמידיה באים משכבות סוציאליות ירודות, צריכה לטפל ב־40 ילדים, מהם 10 עד 20 שהם מופרעים או בעייתיים מאד — פירוש הדבר שהחינוך שניתן בכיתה כזאת הוא מפוקפק מאד. אין הוא דומה, אדוני השר, לחינוך הניתן בצפון תל־אביב. זה עולם אחר, זה חינוך אחר.

אין כל אפשרות אמיתית לטפל בילדים אלה. הם זקוקים ליתר טיפול, פי כמה וכמה.

הם באים לבית־הספר בלי אוצר־מלים, אינם שומעים שיחה עברית אמיתית בבית. בבית הם שומעים עברית בסיסית של 200 עד 300 מילה. הוריהם עובדים או בכלל אינם מצויים.

בכיתה כזאת של 40 ילדים, כבוד השר, כשילד נעלם — הוא נעלם, וזהו־זה: אין כל אפשרות לדעת מה קורה איתו.

...עכשיו בא כבוד השר, וכתיקון למצב הזה הוא מציע לנו להגדיל את הקנס ולהגדיל את עונש־המאסר על ההורים. מה הקשר, אדוני השר, בין האמצעים האלה ובין המצב הזה? אני מנסה לרגע להעלות לנגד עיני את ההורים של הילדים האלה. מה יעזור כאן קנס, ומה יעזור כאן מאסר? נקח ילד לדוגמה. האבא בבית־הסוהר. האם עוסקת במה שהיא עוסקת. הילד נשלח הביתה מהכיתה בשעה 12. האמא חוזרת הביתה בשעה ארבע אחרי־הצהרים. זאת אומרת: ארבע שעות הילד הזה בכלל אין לו לאן ללכת. הוא מוכרח להסתובב ארבע שעות בכל יום בחוצות השכונה, שכונה המצטיינת בשיעור גדול של עבריינות־נוער.

על מי, כבוד השר, יטילו פה מאסר? על האבא, שכבר יושב בבית־הסוהר? על האם שבקושי יודעת איך לטפל בילדים שלה?

אני חושב שהחוק הזה מבוסס על אשליה. אני חושב שהוא אחד מאותם חוקים שבאים לפני הכנסת, בשטחים שונים, כדי להרגיע את המצפון שלנו, להרגיע את המצפון של הפקידות, של השרים.

הפתרון לבעיה האמיתית, במידה שישנו פתרון, הוא להקדיש משאבים הרבה יותר גדולים לכל מה שקשור במערכת החינוך, כולל מערכת הפיקוח על מוסדות חינוך, טיפול בילדים בעייתיים, פיקוח סוציאלי, אחיות. והכוונה להרבה יותר משאבים, לא לתוספת של כמה אחוזים.

אם לא נגיע לזה, אני חושש מאוד שאנחנו חיים באשליה כאילו יש בארץ חינוך כללי, אבל אין זו אלא אשליה. למאות אלפי ילדים בארץ אין חינוך, בתקן המינימלי שחברה תרבותית חייבת לתת.

סרטים

לוזי מצא את הזמן האבוד

לאחר התצלחה המיסחרית והאמנותית של המקשר, נחשב עתה ג׳וזי לוזי — הבמאי האמריקאי שגורש על־ידי חקירות מקארתי ממולדתו ומביים מזה קרוב ל־29 שנה את סרטיו באנגליה — לאדם רצוי ומבוקש מכל הבחינות. לא מזמן סיים את הסרטת רציחתו של טרוצקי במקסיקו, והנה כבר נודע כי הוא מכין שני סרטים נוספים ומפורסמים בהחלט, לפי שמותיהם.

האחד — מתחת להר הגעש, לפי ספר באותו שם מאת מאלקולם לאוארי, סיפור על ימי חייו האחרונים של דיפלומט בריטי שתיין במקסיקו. הספר, שהפך כמעט לסרט בכמה הזדמנויות קודמות, בידיהם של במאים כמו לואיס בונואל, ז׳יל דאסן וקארל רייס, יגיע בסופו של דבר אל הבד במשך השנה הזאת, כשבתפקיד הראשי מופיע ריצ׳ארד ברטון.

מה שמעניין יותר מכל הוא שמפיקי הסרט הם האחים היהודים ריימון ורובר האקים. עבורם ביים לוזי לפני שנים את אווה עם ז׳אן מורו. אותה הפקה הסתיימה בשערוריה רבתי, כאשר הבמאי מאשים את המפיקים בקיצוצים בתקציב, בקיצוצים בסרט ובהתנכלות מתמדת לעבודתו. כנראה שהזמן ריפא את הפצעים או היקהה את הזכרון.

הסרט השני אותו מתכנן לוזי הוא חיפוש אחרי הזמן האבוד של מארסל פרוסט. במשך השנים האחרונות הוזכר שוב ושוב שמו של ויסקונטי בקשר לתכנית קולנועית זו, אלא שמסתבר כי הנסיך האיטלקי הכין תכניות גרנדיוזיות מדי, ולא נמצא איש שישקיע את כל הכסף שנדרש. עתה, מתכונן לוזי, יחד עם המחזאי האנגלי הארולד פינטר, שכתב כבר עבורו את המשרת ואת המקשר, להפוך את יצירתו הספרותית של פרוסט, אחת החשובות שנכתבו במאה ה־20, ליצירה קולנועית.

לגבי במאי אשר לפני שנים מעטות בלבד נחשב כרעל לקופה, זו תכנית עבודה לא רעה.

תדריך

תל־אביב

★★★★ **דקמרון** (סטודיו, איטליה) — בוקאצ׳יו בגירסה קולנועית חצופה לא פחות מן המקור, ממשיך להרגיז, כמו תמיד, את כל הבורגנים החסודים. הבמאי: פאזוליני.

★★★ **הקשר הצרפתי** (תל־אביב, ארצות־הברית) — שני מפקחים במישטרת ניו־יורק מגלים רשת הברחת סמים מצרפת לאמריקה. פעלתני, נמרץ וקדוש סצינות מרתקות. לא משעמם לרגע.

★★★★ **ידע בשרים** (פאר, ארצות־הברית) — מחקר שנון וארסי על מנהגי־המין של הגבר האמריקאי ב־25 השנים האחרונות. מישחק ובימוי מוצלחים מאד.

ירושלים

★★ **נערת הטלפון והבלש** (אורנע, ארצות־הברית) — פישעון על רוצח אלמוני המאיים על חיי נערת־טלפון. נשען יותר על משחקם המצטיין של ג׳יין פונדה ודונאלד סאתרלנד, מאשר על עלילה, שהיא רופפת לעתים.

חיפה

★★★ **ג׳ו** (אורלי, ארצות־הברית) — מלחמת־הדורות באמריקה, מגיעה לשיא ההתנגשות האלימה, כאשר הסמים והטירוף לכלי־נשק נוטלים חלק חשוב בהחרפת היחסים בין הורים לילדים. משחק מבריק של פיטר בויל כנציג „הרוב המטומטם" באמריקה.

★★ **רומנסה של גנב סוסים יהודי** (חן, ארצות־הברית) — סיפור נוסטאלגי, אבל לא מציאותי ביותר, על ההווי והדמויות בעיירה יהודית קטנה, בתחילת המאה. ציורי וחביב.

★★★ **יומנה האינטימי של אשה נשואה** (עממי, ארצות־הברית) — סאטירה מרירה על גורלה של עקרת־בית אמריקאית המטופלת בבעל אנוכי וטיפש, ילדים מפלצתיים ומאהב נארקיסיסטי. קרי סנודגרס טובה מאד בתפקיד הראשי.

לצחוק בלי להתפקע

מלון פלאזה (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — מאחר והתיאטרון ה„קאמרי" הריץ להיט זה במשך שנה תמימה בכל רחבי הארץ, יש להניח שרבים כבר מכירים את עוללות דירת־הפאר במלון פלאזה לפני ולפנים. למי שאינו יודע עדיין במה המדובר: זהו מחזה המורכב משלושה מערכונים נפרדים, על מה שקורה לשלושה זוגות שונים בדירה זו. כתב את המחזה, המצליח שבמצחיקני אמריקה, ניל סיימון, והסיפור מתנהל בקצב מטורף של חמישה רעמי צחוק לדקה.

הסרט שבויים ללא השראה מיוחדת במינה על־ידי ארתור („סיפור אהבה") הילר, הוא צמוד כמעט בכל פרטיו למחזה, ורק כמה צילומי־חוץ בודדים רומזים שמצלמת הקולנוע יכולה בכל זאת להציץ למקומות הנסתרים מעיני צופה התיאטרון.

מכאן, שגם הסרט, כמו המחזה, עומד (או נופל) על־פי השחקנים שבו. ואלתר מתאו, המגלם את שלושת התפקידים הגבריים במערכונים, הוא כידוע קומיקאי מוכשר, שאינו מחמיץ עיתוי בבדיחה ואינו מקלקל אף סצינה, אולם ככל שמתמשך הסרט, כך נראה מתאו מגזים יותר. אם הוא משכנע בהחלט כבעל־עסקים על סף הזיקנה, הוא נראה כמו פארודיה בדמות מפיק הוליבודי ערמומי ומצועצע, וכמעט כפארודיה של פארודיה, בדמותו של אב שבתו מסרבת לצאת מן השירותים ולהיכנס לחופה.

מבין שלוש הכוכבות הניצבות מול מתאו, הראשונה, מורין סטייפלטון נראית האנושית והאמיתית ביותר, השנייה, ברברה האריס היא המצחיקה ביותר ואילו לי גראנט, שחקנית מוכשרת מאוד בדרך־כלל, מתקשה למצוא את מקומה כאם הכלה המרדנית.

לומר שזה לא מצחיק, יהיה שקר. אולם אם מישהו יכול להבחין במה שמוסיף הסרט ומעניק לצופים מעבר לחצגה, הוא ראוי לפרס.

מתאו: פארודיה על פארודיה

3 נעלמים רועשים

משחקיה של זי (מוגרבי, תל־אביב, אנגליה) — שמו המקורי של הסרט (X, Y & Zee) רומז על משוואה בלתי נפתרת בשלושה נעלמים, וזאת היתה כנראה כוונתה של הסופרת עדנה אובריין, כאשר כתבה תסריט זה על זוג חסוך ילדים שנישואיו מתמוטטים, עד אשר הבעל עוזב את הבית ועובר לגור עם אהובתו המתוקה, ואילו האשה מוצאת שכל הדרכים כשרות להחזרת האבידה.

זהו המשולש הנצחי בהרכב הקלאסי שלו: בעל, אשה ומאהבת, ואילו הרוטב בו מתבשלת הדייסה, הוא רוטב„וירג׳יניה וולף", עם מייקל קיין המשתדל להידמות לברטון במישחק (אבל בתפקידים מסוג זה, הוא עדיין רחוק מבעלה החוקי של בת־זוגו בסרט) ואילו אליזבט טיילור משתדלת להיזכר בכל מה שעשתה בסרט של מייק ניקולס, צורחת, מיללת ומיבבת לסירוגין ומטילה את משקלה הקולי והגופני בצורה מוגזמת ומטילת אימה. לעומתה נראית סוזנה יורק הבהירה ובעלת העיניים השקופות, כמלאך מן השמיים, אבל כידוע לכולנו — מלאכים יש רק באגדות.

אם לא די בכך, הבמאי בריאן האטון מטפל בעלילה קאמרית זו במרץ שהתאים ל„נשרים פשטו עם שחר" וכמה מן ההתנגשויות שבין זי, לבעלה החוקי (מייקל קיין) מזכירים בהחלט תחרויות של היאבקות חופשית.

קיין וטיילור: היאבקות חופשית

אפשר כי זוהי הדרמה המשפחתית המזועזעת ביותר מאז „פייטון פלייס", ומי שחושב כי „פייטון פלייס" היתה יצירת המופת של שנות השישים, חייב לרוץ ולראות את יצירת המופת של שנות השבעים.

ארוחה של תבלינים

סיפור אחד של פשע (צפון, תל־אביב, איטליה) — האיטלקים מחקים הכל. הם החלו במערבונים, המשיכו בסרטי־גנגסטרים והגיעו בשעה טובה גם לקומדיית המתח הבריטית, עם השאלות מאגאתה כריסטי ומן התעלומות הכפריות שלה (שלא תהיה טעות, אין זה סיפור של הגברת כריסטי, אלא רק חיקוי).

זהו מעשה בסידרת רציחות המתרחשות בטירה־כפרית, כשכל בני האצולה חשודים במקום חשודים, צוואה מפתיעה מפעילה את כולם, גוויות צצות מדי פעם בפעם, לעיתים מדומות ולעיתים אמיתיות.

אמנם הסרט הוא תוצרת איטליה וכמעט כל שחקניו הם בני ארץ־המגף, אולם הכל נעשה על־מנת לשוות לו אווירה בריטית טיפוסית. הנוף נראה אנגלי לגמרי, המיבטא הוא אנגלי עד כדי הגזמה, הלבוש אנגלי עד כדי גיחוך והמנהגים אנגליים עד הפרט האחרון.

ולא רק לאווירה האנגלית כוון הסרט, אלא לאותה אווירה מיוחדת של מתחלת־מתח בריטית. לכן יש כאן הרבה צילומים בזוויות נמוכות מטילות אימה, הרבה רמזים מטעים לבילבול הצופה, וכל מיני זעקות רמות להקפאת האישיות. וכל הפרטים הללו הצריכים בעצם לשרת את הסיפור, הופכים להיות חשובים ממנו. ומה זה כבר חשוב אם המעשיה אינה משכנעת!

מושין שוטר הכפר: גוויות מדומות

מי שאוהב את התבלינים יותר מן האוכל, לא יוכל להתלונן כאן. חובבי־האופירה יזכו אפילו לראות את אחת הכוכבות הגדולות של ימינו, אנה מופו, בתפקיד ראשי (לא שרה, אבל מתפשטת). ואילו חובבי־הקומדיה יהנו בוודאי מהגזמותיו של גאסטונה מושין בדמות שוטר־הכפר שפותר את התעלומה.

הורוס קופ

מחלה קלה, בה לקית בתחילת חשבוע, תע־בור בלי לחשאיר אח־ריה עקבות. בחיי ה־אהבה שלך חל מש־בר קטן. גם עליו תת־גברי. אבל רק אם תדעי איך להתנהג. פנקי אותו ותני לו להבין כי הוא האחד ויחיד בחייך. אחרת הוא עוד עלול לעזוב אותך. לך בן טלה, צפוי שבוע יבש. לא תצליח בשום דבר: לא בעבודה ולא בחיי המשפחה. אין לך ברירה אלא להשקיע את כל כולך בלימודי השפות שלך.

* * *

אם תסמוך השבוע על האינטואיציה שלך, ולא תהסס לקבל החלטות חשובות במישור הכס־פי, עומדים לרשותך סיכויים רבים לעשות עיסקה מצויינת ולהב־טיח את עתידך לאורך ימים. אם ההחלטה אי־נה בידך, הפעל את מלוא השפעתך על בר הסמכא, והשתדל לשכנע אותו לקבל את עמדתך. כדי להצליח עליו להשתמש בנימוקים הגיוניים. בת שור — תכירי בשבוע זה גבר מקסים.

* * *

אם תוכלי לשמור על מיסגרת־חיים דומה לזו בה חיית עד כה, בתנאים החדשים, תק־לי במיקצת על הבע־יות. אם לא — מוטב שתסמכי על איש עם שיקול נבון. העיקר: לא להגזים ולא לבוא לידי ריב. אל תזניחי אותו, בת תאומים, טפלי בו במסירות והשגיחי שלא יחסר לו דבר. הוא יקח את זה לתשומת־ליבו ויח־זיר לך — בבוא הזמן — כגמולך.

* * *

פזיזות אינה מעלה, אך הססנות־יתר אינה טו־בה ממנה. אם נגזר עליך להחליט, עשה זאת, אחרת תישאר קרח משני הצדדים. ברגע שהחלטת, הקדש את כל תשומת ליבך ואת יכולתך כדי להו־ציא את החלטתך לפו־על. חוסר בטחונך יק־טן השבוע, בעקבות יחס חם ולבבי ממקור בלתי צפוי. אל תעוררי את קינאתו השבוע.

* * *

השבוע תסיים בהצ־לחה תפקיד בו לקחת חלק בעבר. אתה חו־זר שוב לעבודתך ה־קבועה. היזהר מהת־נגשויות בינך לבין חבריך לעבודה. האנ־שים שמקנאים בך מחכים שתעשה מיש־גים כדי להשתמש בהם נגדך. עם קצת עי־רנות תוכל להתגבר על המכשולים שבפניך.

* * *

כל המזלות השבוע מר־אים חודש אידיאלי. אתה יודע לצחוק ולי־הנות מהחיים. המשך בדרך בה התחלת. ה־עזרה לה ציפית מבת זוגך מתגשמת. בחיים הרומנטיים הצלחה. ה־יחס הקריר, אותו קי־בלת מבת זוגך הולך ומתחמם. הקפא את תוכניותיך העסקיות לחודש הקרוב, אפילו אם נדמה לך שזה הזמן להגשים אותן. הי־מנע מהימורים בשבוע זה. אל תפריז בערך עצמך. בסופו של דבר אתה עוד תנחל אכ־זבה. מגיעה לך מנוחה. על כן צא לחופשה.

לטובת בני־משפחתך, גלה כלפיהם תשו־מת לב. הם יעריכו את זה. אף על פי שהם לא יביעו זאת כלפי חוץ. בת מאז־ניים, נכונה לך הפתעה יוצאת מן הכלל מכיוון שלגמרי לא ציפית כי תבוא. השבוע תשיגי הישגים ניכרים, אם תדעי לנצל את כוחו־תיך לדברים מועילים ולא לדברי הבל. בת מאזניים ליבשי ורוד.

* * *

לאחר הפסקה ממושכת, חזרת לעצמך. נצל את השלווה היח־סית ממנה אתה נהנה כדי לקדם את מעמדך בעבודה. פקח עין על שותפיך ועל הכפופים לך, ואל תהסס להעיר להם כאשר הם מתרש־לים. במישור הרומנ־טי — אל תניח ליח־סים המתוחים קצת בבית להדאיג אותך.

* * *

הישמר מאכילה מופרזת, ואל תזלזל בחוקי הבטיחות בדרכים. סיכסוך שכנים עלול לגרום לך אי־נעימות, אם תתפתה להיות מעו־רב בו יותר על המי־דה. אל תסמוך על בעלי המלאכה המטפ־לים בחפציך, ובדוק היטב את עבודתם. בת קשת: תפסיקי להיות ביישנית, ואל תשאלי אותו כל הזמן אם הוא באמת אוהבך.

* * *

מצפה לך שבוע נפלא מבחינה רומנטית. סוף־סוף תפוצח על עוגמת־הנפש והכאב שנגרמו לך בפרשת ה־אהבה הגדולה שנס־תיימה לא מזמן. נסה לכבוש את נטייתך לנ־קום בבן־הזוג החדש על כל מה שהישן עו־לל לך, והתנהג אליו כמו שמגיע לו. נסיעה קצרה, תפתיע אותך.

* * *

אל תהיה יותר מדי ביקורתי לגבי מאמצי־הם ועבודתם של האח־רים. אם יש לך מה להעיר, אמור זאת, אך בצורה עניינית ולא בנימה מבטלת. שמור על יחסי עבודה תקי־נים ותזכה לתמורה ב־אותו מטבע. גישה פי־לוסופית לבעיות תוכיח את עצמה כמשתלמת בקרוב. היה סבלני.

* * *

בתחילת חשבוע שב בשקט. חשתדל לצ־בור מנוחה. בשבוע הבא תזדקק לכל כוחותיך הפיזיים וה־נפשיים. גם לך דגיגה, כדאי השבוע להפסיק להתאמץ. בין כה וכה לא תראי עמל בטירחתך. יחד עם זאת כדאי לכם, בני מזל דגים משני המינים, להתחיל לחסוך לשעת מצוקה. לעומת הבשורות הרעות עתידכם צפון בחובו אושר.

במדינה

(המשך בעמוד 33)

פנים טען. הגברת המסודרת מיהרה להפקיד את גורלה בידי עורכי־הדין ובבית־המשפט נקבע תאריך לדיון בתביעה. ובינתיים מצא הנגר פנאי לעוד איזה ויץ עליז נוסף. הוא חזר ופירסם את המודעה למכירת הדירה.

הפעם נענה למודעה ניקו אברמוב, אף הוא שילם דמי־קדימה בסך 4250 לירות. למוד לקח, ציין הפעם ויץ כי הדירה היא של בתו הקטנה. הדבר לא הרתיע את ניקו, שכן ויץ הבטיח להסדיר את עניין הטאבו קל מהרה. „סוף־סוף זה הדירה של הבת שלי, לא?" קבע הנגר בעל המודעות.

אך דיבורים לחוד ומעשים לחוד. כש־הגיעו ענייניו לטאבו נשארה הדירה על שם הבת. קרבן מספר שניים דרש את הכסף חזרה וזכה לתשובה השנונה: „מצ־טער, אין לי."

יותר טוב בכלא הסורי. למרבית הפלא נותר ויץ עליז ואופטימי. לא היו לו כל הרשעות קודמות ובהסתמכו על נקיון כפיו בעבר ניסה באמצעות פרק־ליטו לטעון כי עשה מה שעשה ב„רגע של חולשה". לשאלת השופט אברהם חליי־מה: „איפה נמצא היום הכסף?" המציא ויץ סיפור שהוא בדיחה בפני עצמה: „אני מנסה להוציא ירושה לבתי מקרובת משפ־חה שנפטרה באירופה," סיפר, „יש שם המון כסף ואני העברתי 22 אלף לירות לעורך־דין באירופה כדי שיטפל בקבלת הירושה."

הוכחות לסיפור לא היו לויץ, ונראה כי השופט נטה להטיל ספק כבד מאד באמי־תותו. לפני מתן גזר הדין, כשנתנה לנאשם הרשות לדבר, קם ויץ ויצא בנאום חוצב להבות שהיה אולי נכון לכשעצמו אך רחוק מעניינו. הוא האשים את שרות בתי־הסוהר ביחס בלתי אדיב לאסירים. „אומרים לנו," נאם, „שאנחנו חיים במדינה נאורה, אך בבית־הסוהר פגשתי אסיר שהיה 17 שנה בכלא הסורי וסיפר ששם היחס יותר טוב. אתם לא יודעים בכלל מה זה בית־סוהר בארץ. ממש נורא. ולא מתאים לאדם כמוני להשאר שם, אז אני מבקש שלא תשלחו אותי חזרה לבית־הסוהר."

לשאלתו הבלתי רלוונטית של השופט, אם הוא מתכונן להחזיר לקורבנותיו את כספם ענה ויץ: „אם אצליח לקבל את הירושה." עד שיקבל את הירושה החליט השופט לתת לתאוות־הבצע של ויץ להת־קרר קצת בכלא מעשיהו. עבור 14,250 ל"י שאסף ויץ משני קוני הדירה משלם הוא כיום בשנתיים מאסר, פרק זמן שיעניק לו ודאי זמן למחשבה על כמה ויצים נוספים.

משפט

דפיקה

בגלל מיספר

„אני לא אלך מכאן עד שלא יעשו לי צדק. דפקו אותי. איפה החוק? המונית הזאת שלי, יש לי הוכחות," זעקה בקולי־קולות, בפתח בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, אשה בשנות הארבעים.

עובדי בית־המשפט והשוטרים ניסו ל־הסביר לאשה הצווחת, רבקה גלובה ש־שהייה בגשם ובקור לא תועיל לעניינה. „תגישי ערעור על ההחלטה," ניסה רב־שוטר סבלני להסביר לה. אך האשה סרבה לזוז מפתח בית־המשפט.

תחילתו של הסיפור בנישואיה של רבקה (43) למיכאל גלובה בשנת 1958. היה זה לאחר שבעלה הראשון, גד סנדגו, נפטר.

סיום הסיפור — תביעה שהוגשה למונית מדגם מוריס 1100 הנושאת את המספר 40—003, רשיון הסעה צמוד, היתר נסיעה עירוני, וזכות חניה בתחנת בן עמי בכיכר דיזנגוף בתל־אביב.

בכסף שירשה רבקה לאחר מות בעלה הראשון, רכשה לבעלה השני מיכאל, מו־נית. מידה לא מבוטלת של ראייה לעתיד גילתה האישה בהתייצבה עם בעלה בבית־משפט השלום בנתניה, שם הכריזו שניהם בפני השופט כי המונית הרשומה על שמו של מיכאל גלובה היא של אשתו, ורק בגלל שלה אין רשיון למונית נרשמה המו־נית על שם בעלה.

לאחר שנהג במונית שנים מספר, החליט מיכאל להחליפה. הוא מצא קונה, אריה מקלר, ומכר לו את המונית תמורת 7275 ל"י. במקומה רכש מונית דה־סוטו, בשלמו עבורה אלף ל"י נוספות למחיר שקיבל עבור המונית הישנה.

עם הזמן הגיע גם תור הדה־סוטו וזו הוחלפה במונית אחרת פג'ו. בין חילוף אחד למישנהו הלכו נישואי הזוג והתער־ערו עד אשר פתחו השניים בהליכי־גירו־שין. בדיון שהתקיים בבית־הדין הרבני ביקשה רבקה להטיל עיקול על המונית. בית־הדין הרבני קיבל את הבקשה ועיקל את המונית.

שופט פוסל דיין. בשלב זה ביצע הבעל שני תרגילים רבי־עניין. הוא החליט כי הגיע הזמן לשינוי מכונית. הפעם שם עינו במוריס 1100, אותה ביקש לרכוש. לצורך הרכישה היה עליו למכור את המו־נית הישנה. הוא ביקש אישור מבית־הדין הרבני לביטול העיקול לצורך המכירה. הרבנים אישרו אך עם זאת קבעו כי כל זכויות האשה על המכונית הישנה תע־בורנה למונית הנקנית.

התרגיל הנוסף של מיכאל היה הגשת תביעה בבית־המשפט המחוזי נגד אשתו. בתביעתו טען הבעל כי המונית הינה רכו־שו ולאשה אין כל זכות עליה.

בתשובה לתביעת בעלה נסמכה רבקה על ההצהרה שמסרו השניים בשעתו ב־בית־המשפט בנתניה ונוסף לכך על הערת הדיינים בדבר זכויותיה על המכונית הח־דשה.

השופט שלמה אשר, בפניו נתבררה תבי־עה זו, ביטל את טיעוני האשה מכל וכל.

תובעת גלובה
ההבדל הקטן והירוק

ראשית קבע השופט אין בית־הדין הרבני מוסמך להחליט מי הוא בעל המונית. כל תכליתו בעניין היתה לקבוע את מזונות האשה. ושנית, בעניין ההצהרה בנתניה הרי שבאותו מיקרה נאמר כי המכונית שייכת לאשה ולא המונית. והבדל בין מונית למכונית נעוץ במספר־ירוק שמחירו כמה רבבות טובים.

מה שמשתמע מכך הוא, כי רבקה גלובה יכולה לקבל את המכונית בלבד. אך רבקה גלובה איננה רוצה מכונית — היא רוצה במונית. כלומר במכונית עם מיספר ירוק.

וכל מה שיכלה לעשות, נוכח החלטתו של השופט, היה לחזור ולקונן בגשם: „אני קניתי לו מונית — אז למה לא מחזירים לי מונית."

רחל מרחלת על כל העולם

חתונת שבעת הימים של איש חסיד

האמת היא, שכולם ציפו למשהו מיוחד. אחרי הכל, זה ממש התבקש, כשהרב **שמואל הכהן אבידור** — רבה של כפר־שמריהו, עורך השבועון פנים אל פנים, מחבר הלהיט איש חסיד היה, ואחד האישים הססגוניים ומלאי התורה בארץ — עומד לחתן את בתו.

רינה ויצחק נשרי

אבל למה שהתרחש בפועל בגני־התערוכה בצפון תל־אביב, ביום הרביעי שעבר — לא ציפה איש. בהווי החברתי והתרבותי של ישראל 1972, כשאצולת הממון מתחרה בינה בחתונות־פאר העולות רבבות ומאות אלפי ל״י, וכל הטקס הופך למופע־ראווה של כסף —באווירה זו, היתה חתונת בתו של הרב משב־רוח מרענן בצחיחות התרבותית שלנו. ואם אני אומרת לכם את זה, אתם יכולים להאמין. היה זה מופע מרהיב ביופיו של תרבות יהודית, דמיון, ונשמה.

תארו לכם רק את סצינת הפתיחה של החופה — שהחלה, בול, ב־6.30 כמתוכנן:

מצד אחד, ים של זקנים לבנים וכובעים שחורים, באגף בו הושבו כ־300 רבנים ואדמו״רים, מכל חוגי היהדות, החל ב־נטורי קרתא, עבור ברבנים רפורמיים מחו״ל, וכלה ברבנים צבאיים במדי צה״ל.

באגף ממול, 300 או כמה הרבניות, בתצוגה פנטסטית של כובעי נשים, שכללה אופנות משנות טיכו, מימי איכה ועד סו־פר־מודרני.

ובין שני האגפים — שאר האורחים, שמנו, הכל בכל, 2,200 איש. ביניהם — שמונה שרי ממשלה, וטונות של ח״כים, ראשי עיריות, אמנים מכל סוג ומין, חרשתנים ואנשי כספים, עסקנים דתיים וחילוניים, ועיתונאים.

וכמובן — כל צאן מרעיתו של הרב אבידור: המיליונרים של כפר־שמריהו והרצליה־פיתוח, כשלצידם עשרות קיבוצ־ניקים וסתם עמך מכל שכבות העם.

זאת היתה התפאורה. במרכזה, עמדו **רינה**, בתו החיילת היפהפיה של אבידור, לבושה בשימלת משפחה עתיקה העוברת לכלות המשפחה מדור לדור, וחתנה, **יצחק נשרי**, חתיך בלונדי, עם עיניים ירוקות וכיפה קטנה לבנה סרוגה לראשו. איציק, כרגע סטודנט, הוא בנם של **ישראל נשרי**, איש כלכלה מחוגי ה־דתיים, ואשתו אהובה. הזוג ה־צעיר יוצא כבר שלוש שנים, מאז שהכירו בתיכון־דתי בתל־אביב, שם למדו.

אוקיי, זאת היתה רק התפאורה והרקע. עכשיו תשמעו את התסריט.

הטקס התחיל לקול זמירותיו של **בנימין אונגר**, החזן הראשי של בית־הכנסת הגדול בתל־אביב, בליווי מקהלת גברים מיוחדת ותזמורת ה־רבנות הצבאית ה־ראשית. כן, מה שאתם שומעים. את הקידושין ערך הרב, אלוף (מיל.) **שלמה גורן**, ואת שבע הברכות המ־סורתיות השמיעו לא פחות משבעה רבנים — כולם דו־דים של הכלה. ל־אמה של הכלה, **רות**, יש חמישה אחים — כולם רב־נים, ולאבא שלה — שני אחים, גם הם כולם רבנים. מה שנקרא מש־פחה טובה, אתם מוכרחים להודות.

חכו, זה עוד לא כלום. כשהופיע ה־חתן, מובל על־ידי אביו ואבי הכלה, פרצה המקהלה ב־ברוך הבא מרקיע שחקים, והתז־מורת פתחה בליווי שחובר במיוחד — מבוצע על־ידי שמונה כינורות. שני רבנים, מראשי היהדות האורתודוכסית בארצות־הברית, העידו בפני הרב גורן על היות החתן והכלה ראויים להינשא.

הטקס הגיע לשיאו בברכת כהנים ש־העניקו לבני הזוג הסב של הכלה והסב של החתן. כאשר הרכינו איציק ורינה את ראשיהם, ושני הרבנים הישישים סמכו עליהם את ידיהם, יכולתם לחוש רטט של התרגשות עובר בקהל הענק.

כל העסק הזה רק נשמע לכם קצר. בפועל, הוא נמשך 45 דקות. וכמו כל מופע מוצלח, נערכו גם עליו חזרות. שלוש, למען הדיוק.

בניגוד למקובל אצל עם ישראל, שם מתחילה הזלילה הידידותית כבר ברגע הראשון, לא ניתן היה למצוא, בעת הטקס, אפילו פירור לחם בסביבה. רק לאחר סיומו, עברו אלפי האורחים לביתן סמוך, שם נערך, במשך שלוש שעות, קוקטייל צנוע. לא תאמינו, אבל כל החתונה הזאת לא עלתה מאות אלפי ל״י, ואפילו לא רבבות.

חכו. כשנגמרה החופה, עוד לא נגמר העסק. מבחינת בני הזוג היגעים, הוא רק התחיל: הם נאלצו להמתין, עם ירח הדבש, עוד שבוע שלם. לאחר החופה, הם ירדו לאילת, שם נערכה לכבודם, בערב שלמחרת, סעודה בהשתתפות שלו־שים אורחים. וכך הלאה, והלאה, כל ערב במקום אחר בארץ, שבעה ימים תמימים.

רק אז הם קיבלו שיחרור.

הרקדן שחדל לרקוד

כל מי שנכח, לפני שבועיים בפתיחת „צוותא" המחודשת, לא יכול היה שלא להבחין ב**משה אפרתי**. רקדן צמרת, בעלה לשעבר של **אביבה פז** וכוכב לה־קת־המחול „בת־שבע", הסתובב בין ה־חוגגים העליזים כמו היה רוח רפאים, שומם ובדד, כשמצב־רוחו העגום נודד למרחקים.

הצרה היתה, שלא היה זה מצב־רוח חדש אצל משה. הבחור מסתובב כך, עגום ומשמים, ומדאיג את כל חבריו. לדעתם, זה בגלל שהוא לקח — עדיין לוקח — קשה מדי את גירושיו מאביבה.

לרקדן המזהיר והחתיך המקסים, ולרקדנית המוכשרת והיפהפייה, היה בית חם ומשגע, והאהבה בערה שם על אש גבוהה. כשהתאהבה אביבה, אחרי „שי־ער", בשחקן „שיער" וחבר „להקת השו־קולדה" **שוקי לוי**, התקשה משה להשלים עם האבידה. מאז, הוא יושב בדד בדירתם הקטנה, כשלחברה יש לו רק את תמונתה הענקית, בגודל 2×2 מטר, של מרילין מונרו המודבקת על ה־תיקרה בחדר־השינה.

הצרות, כידוע, לא באות לעולם לבד. אחרי שאביבה עזבה אותו, שבר משה רגל, ערב בכורה ב„להקת בת־שבע". מאז, לא חזר לריקוד. לדבריו, בגלל איסור הרופאים. לדברי חבריו, בגלל שאיבד את החשק. במקום זה, הוא מקדיש את כל זמנו לטיפול בחרשים אילמים.

משה אפרתי

אביבה, בינתיים, יצאה לאנגליה עם שוקי, והשניים הצטרפו שם ללהקת גברים כושית בשם „הקטיפה השחורה".

לשוקי יש — לא איתו — בת מגרושתו בישראל, ובן מידידה אנגליה. עם אביבה נמצא, צמוד אליה הבן שלה ושל משה. הם הביאו אליהם מהארץ את המטפלת של הילד, וכך מסתדרים על הצד הטוב ביותר.

ומדי פעם, מגיע אליהם לשם גם משה לבקר את הילד. מגיע, מבקר, וחוזר לישראל: לתצלום של מרילין מונרו ולחרשים־אילמים שלו.

השיחה המיותרת

השעה, בישראל, היתה אחרי חצות, כשהטלפון צילצל בביתה של אלמנת מלחמת ששת־הימים הצעירה והיפה. על הקו היתה ידידתה הטובה ביותר. **שושנה**, נקרא לה. לא שזה שמה האמיתי.

האלמנה הופתעה. לא כל־כך בגלל השעה המאוחרת, כמו בגלל העובדה ש־הידידה נמצאת זה למעלה משנה בניו־יורק, יחד עם בעלה, שהוא **הכתב הנו־דע** בניו־יורק של העיתון הישראלי הידוע. נוותר על השמות, טוב? אם זה באמת מעניין אתכם, אתם יכולים לערוך תרגיל קטן בדדוקציה, ללכת בדרך האלימינציה, ולא תוכלו לפספס.

הידידה הטובה פיטפטה קלות, התע־ניינה אם ג׳ון מבלה יפה, שאלה על דא ועל הא. לקראת הסוף, ככה כאילו אגב־אורחא, התעניינה בשובבות: „תגידי, לא שכבת איתו עוד?"

„לא," השיבה אלמנת המלחמה בכנות.

לאחר כמה קישקושים נוספים, סיימה שושנה את השיחה, והאלמנה חזרה לשכב. לשכב — ולהרהר. היא לא הבינה בדיוק מה היתה מטרת השיחה המוזרה באמצע הלילה מניו־יורק. בייחוד ששושנה ובעלה מוכרים לה כקמצנים לא קטנים, ולא היא הטיפוס שתלך לבזבז שיחה מניו־יורק לחינם.

חשבה, חשבה — ופתאום הבזיק רעיון במוחה.

ג׳ון, לידיעתכם — הוא מרצה באוני־ברסיטה של ניו־יורק, ושושנה לומדת אצלו משהו זה או אחר, בשביל להע־ביר את הזמן. לפני כחודש, הגיע ג׳ון לישראל, התייצב אצל האלמנה עם מכתב. במכתב, ביקשה שושנה מהאלמנה לעזור למרצה שלה בביקורו בארץ, לנסות לארח אותו קצת, במידת יכולתה.

למחרת השיחה הטלפונית, חזר ג׳ון לתל־אביב מטיול לשארם, סר אל האל־מנה. „אתה ושושנה מנהלים רומן, נכון?" הפגיזה אותו האלמנה מייד בפתיחה.

המרצה הנדהם, שהוא אולי פרופסור גדול וחתיך משובח — אבל בפוליטיקה של נשים בכל זאת חכם קטן — הודה מייד בפשע, לפני שהספיק לחשוב פע־מיים. „מאיפה את יודעת?" פלט.

האלמנה סיפרה לו על שיחת הטלפון המוזרה, ועל שאלתה, המוזרה לא פחות — נורא נורא באקראי, יענֵי — של שושנה, אם היא שכבה איתו. „יכלה להיות כמובן רק סיבה אחת לזה. היא רצתה לגלות אם אתה בוגד בה איתי."

אוקיי, שושנה. אז אני יכולה לענות לך: הוא בוגד בך איתה. ועוד איך. על פני כל הארץ. כתוצאה מאותה שיחה פוקחת עיניים, החליטה האלמנה שמה שטוב לידידתה, טוב גם לה.

אוי, שוש, שוש. לא היית צריכה לעורר נרדמים משנתם, באותה שיחת חצות גורלית.

יורדת מישראל וארבעת ילדיה, שפלשו ריקה זראי בפאריס, גרמו למתקפה אנטי על הזמרת הישראלית ־ שהוצגה כאשה

"לא ידעתי"

ריקה ובית המריבה והבניין השמאלי הוא הבית אליו פלשה רחל אלקיים וארבעת ילדיה. הבית נקנה על־ידי ריקה זראי לפני כשנה, ולאחרונה עמדה ריקה להתחיל בשיפוצו כדי להכשירו למגורים. העובדה כי הבית עמד ריק מדיירים שלוש שנים, הכ־עיסה את אלקיים חסרת הדירה שפלשה לתוכו. אירגון צרפתי שמאלני־קיצוני, „העזרה האדומה", מיהר לקפוץ לעזרתה, ברגע שריקה זראי ניסתה לקבל את דירתה בחזרה — והציגה כנצלנית.

כל העניין החל במאמר בלה מונד של ה־4 בינואר, שאיש כמעט לא שם לב אליו. „אם בודדה פרצה עם אר־בעת ילדיה לבית ריק באחד מפרברי־פאריז," אמרה הכותרת. למרות שצויין, כי האשה הפולשת הינה בעלת אזרחות כפולה, ישראלית וצרפתית, עורר העניין הד מועט.

המיפנה הגדול חל כאשר הודיעו עי־תוני צרפת בצהלה גדולה, כי הדירה הנפ־לשת שייכת אף היא לישראלית. ולא ל־

מאת

ויליאם סעד

כתב „העולם הזה" בפאריס

סתם ישראלית. האשה שהגישה בקשה לבית־המישפט לפינוי הפולשים מדירתה היא הישראלית הידועה ביותר בצרפת, השגריר היעיל ביותר של ארצנו בפא־ריז, — ריקה זראי.

ייתכן מאד כי אילמלא היתה ריקה מעו־רבת בעניין, היה זה גווע מאליו. שמה העלה את הפרשה לכותרות גדולי העיתו־נים בצרפת ולגלי־האתר. בעקבות הפיר־סום החל גל של מכתבי איום והשמצה אנונימיים לזרום אל ריקה. מכתבים הגי־עו מרובעי־העוני של פאריז ומאזורי ה־פאר של צרפת כאחת. כשמיפלצת האנ־טישמיות נעורה, אין היא מבדילה בין עני לעשיר. ניסוח המכתבים היה זהה ברוב המקרים: „יהודיה מלוכלכת, היטלר לא סיים את המלאכה. נמשיך בה במקומו. כל היהודים הם קאפיטליסטים ארורים, אבל בקרוב נדפוק את כולם. בך נטפל אי־שית."

שרשרת עבה וכלב גדול

ניגשתי לראות את דירת המריבה. לא מצאתי שום כלב, אבל על הדלת היתה שרשרת ענקית עם מנעול. הבית קטן, מכוער למדי, וסביבו שטח אדמה קטן. בפנים מצאתי את גברת אלקיים, צנומה, לבושה בשימלה שחורה וכולה מיואשת מצו־הפינוי שקיבלה אותו יום מבית־המישפט.

„נמאס לי," אומרת האשה כמעט בבכי, „אני לא יכולה יותר. גרתי בבית־מלון כשארבעת ילדי מפוזרים אצל קרובים, 80 קילומטר מפאריז. אני יכולה לראות או־תם בקושי כמה שעות כל שבוע. אני שו־אלת אותך, זה נורמלי לחיות ככה?"

שאלתי את רחל אלקיים מה הביאה דווקא לבית זה. „הבית הזה עומד ריק כבר שנתיים," ענתה, „אני יודעת את זה,

שני צברים משפחת אלקיים באחד החדרים של הדירה אליה פלשו. הילד הראשון מימין והילד השני משמאל נולדו בישראל. אבי הילדים, שלא נשא את האם לאשה, נותר בארץ והוא איננו משלם דבר לפר־נסת שני ילדיו. האם נאלצת לעבוד בבית־חרושת לפרנסת ילדיה. גם בישראל לא שפר חלקה של האם, שנפלה כאן מצרה למישניה.

לדירתה הריקה של
ומית חסרת־תקדים
אכזרית וחסרת־לב.

שזה ביתה של ריקה!"

כי אני עובדת כאן בבית־חרושת בסביבה. כשהחלטתי להיכנס לתוכו, קראתי לעז־רת את העזרה האדומה. כשבאו השוט־רים לסלק אותי, הם עזרו לי להתנגד להם בכוח. אני אמשיך להתנגד גם האלה. לא בא בחשבון שאפרד שוב מילדי."

לרחל אלקיים אין אפשרות לשכור די־רה בשכרה החודשי, שמגיע ל־850 פראנק בלבד (כ־500 ל"י). היא אינה מוכנה גם למסור את ילדיה לטיפול המוסדות.

לפני שפלשה לדירת־ריקה, ניסתה רחל אלקיים לפנות לעזרת גופים יהודיים שונים. אפילו לרב־הראשי לצרפת, הרב קפלן, שלחה מיכתב. דבר לא עזר. אין כל קשר בינה לבין המכתבים האנטישמיים שנשלחו לריקה, היא טוענת. „אני גם חושבת," היא מוסיפה, שזה מגוחך לומר שהעזרה האדומה הם אנטישמיים. מה יש, כל מי שהוא אנטי־ציוני מוכרח להיות גם אנטישמי? ביחוד שכולם יודעים שהם עושים מאמצים לעזור לכל הפועלים הז־רים שישנם בצרפת, שביניהם יש הרבה יהודים."

שאלתי את רחל אלקיים אם רצתה להפגין משהו מיוחד, בפלישה לדירתה של ישראלית — ודווקא לזו של ריקה זראי. „לא היה לי שום מושג של מי הבית הזה," ענתה בחום, „אין לי שום דבר נגד ריקה זראי. הדירה עמדה ריקה, אף אחד לא גר בה, אני והילדים שלי היינו צריכים מקום. אז נכנסתי לדירה הזאת."

סיפור תקופתה הישראלית של האשה נשמע כאוב לא פחות מן הפרק הצרפתי בחייה. „יש לי ילד אחד לא חוקי ואני גרושה," היא מספרת, „בגלל הילד הזה לא רצתה הסוכנות להעלות אותי ארצה. חסכתי בעצמי כסף ועליתי. בארץ רציתי להכנס לקיבוץ. גם שם אמרו שלא רוצים אותי בגלל שלשני הילדים שלי אין אבא. לקח להם בישראל שבעה חודשים עד שנתנו לי אזרחות ישראלית, ועוד שנה

במיטבחה של ריקה

תמונה הנשקפת היטב את מצבה העגום של מישפחת אלקיים. עד לפלישתה לדירת הזמרת הפופולארית היו ילדיה של רחל מפוזרים אצל קרובי מש־פחה ברדיוס של 80 קילומטר מפאריס. „לא יכולתי לסבול יותר את המצב הזה," אומרת האם, „לראות את הילדים בקושי פעם בשבוע. „לכן פלשתי לדירה הזאת." רחל ודאי לא שיערה כי פלישתה תגרום לגל אנטישמיות.

עד שקיבלתי איזה דירה ברמת־אליהו. אף אחד לא עזר לי. זה היה גיהנום. לא יכולתי לעבוד בגלל שלא היה מי שישמור על הילדים. בינתיים היכרתי גבר בישראל, וממנו נולדו לי עוד שני ילדים. הלכת למשרד־הסעד ברושלים ואמרתי שאני אשב שם עד שיתנו עזרה לילדים שלי. הביאו מישטרה וסילקו אותי. כשבאתי עוד פעם הם אמרו לי: ,תשמעי, את חייבת לנו 2000 לירות עבור הוצאות הסידור שלך בארץ. נמחוק לך הכל אם תחזירי לנו את תעודת־הזיהות ותחזרי לצרפת'."

לרחל אלקיים לא נותרה ברירה. היא החזירה את תעודת־הזהות שלה, הריצה מיברק דחוף לאחי בצרפת, והוא שלח לה כרטיס חזרה לצרפת.

„מספסרת בבתים"

נפגשתי גם עם ריקה זראי, לאחר הפגישה עם רחל. היא סיפרה לי כי בינתיים יצאה העזרה האדומה לפעולה מחודשת בעניין. „הם הפיצו," סיפרה ריי־קה, „אלפי כרוזים בפאריז שבהם כוניתי: ריקה זראי המספסרת בבתים. אני בטוחה שכרוזים אלה יגרמו עכשיו לגל של אנטי־שמיות.

„תאמין לי," מוסיפה ריקה, „שאחרי ששמעתי מי זו האשה שפלשה לדירתי, ניסיתי לעשות הכל בשבילה: כתבתי בעצמי מכתב למישרד העוסק בדיור למיעוטי יכולת. כתבתי להם שלדעתי זו שערוריה לא להעניק דיור הולם למשפחה כזאת."

ריקה מציינת כי את הבית קנתה לפני שנה, ורק לאחרונה קיבלה היתר לערוך בו שיפוצים. „עד עכשיו התגוררתי בדי־רה שכורה. אני אשה עובדת, ועובדת קשה. אני חושבת שגם לי ולילדה שלי מגיעה שתהיה דירה משלנו. אני מצט־ערת, אבל אין לי כסף לקנות דירה גם לגברת אלקיים."

מספר 1800 שנה 35 ט"ו אדר תשל"ב 1.3.1972 המחיר 2.00 ל"י

העולם הזה

מלחמת הרציחות בעולם התחתון נמשכת!

היכן המישטרה?

פושע מועד אילן אשרוב ואשתו

הוא נרצח - היכן הגוויה?